

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Matěj Burda

**Kolektivní správa práv autorských
a práv souvisejících s právem autorským**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Alexandra Wünschová Pujmanová

Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 29. srpna 2017

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a citovány. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Opavě dne 29. srpna 2017

Matěj Burda

Děkuji vedoucí mé diplomové práce JUDr. Alexandře Wünschové Pujmanové za cenné připomínky a účinnou pomoc při vedení této diplomové práce. Zároveň děkuji své rodině a přátelům za podporu, kterou mi při psaní této práce věnovali.

Obsah

Úvod.....	1
1. Historický vývoj kolektivní správy ve světě	4
2. Historický vývoj kolektivní správy na území České republiky	5
2.1. Zákon č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)	6
2.2. Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon).....	7
2.3. Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).....	8
3. Účinná úprava kolektivní správy.....	9
3.1. Kolektivní správci působící v České republice	11
3.1.1. OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.	11
3.1.2. INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, z.s.....	12
3.1.3. DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s.	13
3.1.4. Ochranná organizace autorská-Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, z.s.....	15
3.1.5. GESTOR - ochranný svaz autorský z.s.....	15
3.1.6. Ochranná asociace zvukařů - autorů, z.s.....	16
3.2. Dílo zvukaře jako výsledek tvůrčí činnosti autora	17
3.3. Režimy kolektivní správy.....	19
3.3.1. Dobrovolná kolektivní správa	20
3.3.2. Rozšířená kolektivní správa	20
3.3.3. Povinná kolektivní správa	22
3.4. Práva a povinnosti kolektivních správců.....	24
3.4.1. Povinnosti kolektivního správce vůči nositeli práv	24
3.4.2. Povinnosti kolektivního správce vůči uživateli.....	25
3.4.3. Povinnosti kolektivního správce vůči jinému kolektivnímu správci.....	26
3.4.4. Povinnosti kolektivního správce vůči státu.....	26
3.4.5. Povinnosti jiných subjektů vůči kolektivnímu správci	28
3.5. Vzájemné pověření kolektivních správců při výkonu kolektivní správy.....	29
3.5.1. Reciproční smlouvy	29
3.5.2. Pověření při výkonu tuzemského kolektivního správce	30
3.5.3. Společný zástupce.....	31
3.6. Hromadné a kolektivní licenční smlouvy	31
4. Vliv evropského a mezinárodní práva na národní úpravu	33
5. Směrnice o kolektivní správě	35

5.1.	Novela autorského zákona dle směrnice o KS	36
5.2.	Pravidla fungování kolektivní správy dle směrnice o KS	37
5.3.	Přeshraniční licencování užití hudebního díla online	42
6.	Zákonný monopol kolektivní správy v ČR.....	44
6.1.	Stanovisko Soudního dvora Evropské unie k principu zákonného monopolu	45
6.2.	Volba kolektivního správce z jiného členského státu EU.....	48
6.3.	Výhody a nevýhody zákonného monopolu.....	49
7.	Aktuální otázky kolektivní správy.....	51
7.1.	OSA vs. lázně	51
7.2.	OSA vs. folklórní soubory	55
7.3.	INTERGRAM vs. Vaněček.....	58
7.4.	Creative Commons	59
7.4.1.	Pojem veřejné licence v českém právu	60
7.4.2.	Veřejné licence Creative Commons	61
7.4.3.	Kolektivní správa a Creative Commons	64
7.5.	Nezávislý správce práv	67
Závěr	.....	69
Seznam zkratk	.....	71
Použité prameny a literatura	.....	73
Monografie	73	
Odborné články a internetové zdroje	74	
Judikatura českých soudů	75	
Rozhodnutí správních orgánů	76	
Judikatura SDEU	76	
Rozhodnutí orgánů EU.....	76	
Další zdroje.....	76	
Resumé	.....	79
Abstract	.....	80
Klíčová slova	.....	81

Úvod

Autorské právo lze považovat za relativně mladé právní odvětví. Podobně je tomu i u institutu kolektivní správy, který zažil svůj vývojový „boom“ teprve v počátcích 20. století. Vzhledem k tomu, že vývoj kolektivní správy probíhal na úrovni národních právních úprav jednotlivých států, lze napříč rozličnými právními řády spatřovat v pojetí kolektivní správy patrné rozdíly. Jednotná kodifikace a vytvoření právních standardů v oblasti autorského práva a kolektivní správy je dlouhodobým cílem příslušných orgánů Evropské unie. Harmonizaci fungování kolektivní správy a řešení otázky přeshraničního licencování užití hudebních děl online měla přinést nově implementovaná směrnice o kolektivní správě. Nutno říci, že ani tou se však úprava autorského práva potažmo kolektivní správy nestala dokonale jednotnou a v jednotlivých právních úpravách členských států lze tak nadále spatřovat odlišnosti.

Obrovský rozvoj technologií, digitálních platforem nebo sociálních sítí je v současném světě významným hnacím motorem ekonomiky a vysoce progresivní inovativní oblastí. I proto bude zajímavé pozorovat další vývoj institutu autorského práva, od kterého se očekává, že bude na tento technologický růst pružně reagovat a dokáže nadále zajišťovat ochranu autorských práv a zároveň uspokojovat potřeby společnosti. Význam autorského práva, ale i kolektivní správy jako nástroje kolektivního uplatňování ochrany autorských majetkových práv a dalších práv souvisejících a zpřístupnění předmětů těchto práv veřejnosti by tak měl do budoucna nadále narůstat. Zatím lze spíše pozorovat, že technologický vývoj „letí“ kupředu vyšším tempem než reakce autorského práva na něj.

Pokud si na plynoucí ose času představíme proměnlivost a vývoj zdrojů, ze kterých jsme tvůrčí výsledek autorského počínu, kterým je například obyčejná písnička, mohli v uplynulých čtyřech dekadách vnímat, posuneme se od původních tranzistorových rádií či vinylových gramofonových desek, přes audio kazety a „CDčka“, po nástup internetu, stahování hudby ve formátu MP3, až po současný a v uplynulých pěti letech významně se rozvíjející trend digitálních streamovacích služeb. V této oblasti bude nesmírně důležitá vzájemná spolupráce kolektivních správců, neboť v čase bezbřehého internetu a globalizace již dávno nelze prostor užití autorského díla teritoriálně vymezit a ohraničit.

I přes významnou a důležitou úlohu kolektivní správy při ochraně autorských práv a práv s autorskými právy souvisejících lze ve společenské diskuzi spatřovat negativní názory na činnosti kolektivních správců. Zejména pak tuzemští kolektivní správci se vlivem své

činnosti a osvojených praktik, kterými postupují vůči uživatelům hudebních děl, těší poněkud „zrnitému“ mediálnímu obrazu. Otázkou je, zda lze vinu za tento pošramocený mediální obraz připisovat samotnému znění autorského zákona, podle něž kolektivní správci svou činnost vykonávají, anebo kolektivním správcům, kteří svou činnost nedokáží srozumitelně vysvětlit. Nutno dodat, že samotná úprava autorského práva není ani pro zasvěcenou část veřejnosti příliš jednoduchá. Vždyť jen na území České republiky v současnosti působí šest různých kolektivních správců, kteří spravují různé předměty právní ochrany. Svou roli v relativní neoblíbenosti činnosti kolektivních správců může hrát také obecně nízké subjektivní chápání pojmu duševního vlastnictví veřejností nebo nesprávná interpretace činnosti kolektivní správy ze strany některých politických seskupení, které se na její kritice snaží získat politické body.

Zajímavý výsledek přinesla studie European Union Intellectual Property Office zaměřená na informovanost evropských občanů v oblasti duševního vlastnictví¹. Podle ní respondenti této studie, jimiž jsou občané členských států EU ve věku od patnácti let, vnímají oblast duševního vlastnictví za příliš abstraktní oblast, ze které profitují pouze elity, myšleno velké společnosti nebo známí umělci. Současně tato studie také potvrdila fakt, že ačkoliv klesá obecná přijatelnost porušování autorských práv, stahování a streamování digitálního obsahu z nelegálních zdrojů je pro mnohé stále akceptovatelnou alternativou, neexistuje-li dostupný a cenově přijatelný legální zdroj. Značná část veřejnosti tak stále nevnímá pravidelné poplatky za užívání předmětů ochrany jako samozřejmost ve srovnání s účtem za telefon, nájmem za byt nebo výlohami za elektřinu či plyn v domácnosti. Součet všech výše uvedených aspektů tak doprovází četné diskuze nad oprávněností a výší autorských poplatků, jež kolektivní správci po uživatelích autorských práv a práv souvisejících vyžadují.

Cílem této diplomové práce je popsat historický vznik a účel institutu kolektivní správy, činnost kolektivních správců a jejich práva a povinnosti vůči nositelům práv, uživatelům a státu, a to s přihlédnutím k dopadům této právní problematiky na činnost autorů a výkonných umělců v praxi. Pozornost bude věnována i představení jednotlivých tuzemských kolektivních správců a předmětů ochrany, které spravují.

---

¹ Viz studie EUIPO s názvem *Evropští občané a duševní vlastnictví: vnímání, informovanost, chování* [online]. 2017 [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupná z: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPCContributionStudy/2017/executiveSummary/executive_summary_cs.pdf

Dále se bude diplomová práce zabývat účinnou úpravou kolektivní správy v právním řádu České republiky, a to i s ohledem na vlivy mezinárodního a evropského práva a nově implementovanou evropskou směrnicí o kolektivní správě.

Závěrečné části diplomové práce budou pojednávat o institutu zákonného monopolu kolektivní správy v tuzemském právním řádu a o aktuálních tématech v oblasti kolektivní správy s přihlédnutím k některým kauzám kolektivních správců OSA a INTERGRAM, ale také fenoménu Creative Commons.

K sepsání diplomové práce diplomant vycházel z účinné i předchozí úpravy právních předpisů, odborné literatury, judikatury českých i evropských soudů, ale i mediálních článků v periodikách a na internetu. S ohledem na absenci rozsáhlejší odborné literatury ve vztahu k nedávno účinné novele autorského zákona se diplomant při zhodnocení a kritice podoby implementované směrnice o kolektivní správě opíral také o vlastní poznatky a zavedená interpretační pravidla.

Diplomant je studentem právnické fakulty se zájmem o odvětví autorského práva a současně autorem ve smyslu autorského zákona a výkonným umělcem zastupovaným dvěma kolektivními správci působícími v České republice, činnost kolektivních správců mu je z praxe dobře známa, neboť s ní má jako zastupovaný nositel práv osobní zkušenosti a dokáže na ni pohlédnout i optikou muzikanta. Sám diplomant je zároveň i uživatelem cizích autorských děl. Tato diplomová práce je tak psána ve snaze propojit více pohledů na právní úpravu kolektivní správy a seznámit se s ní ve větším detailu.

1. Historický vývoj kolektivní správy ve světě

Prvopočátky institutu kolektivní správy lze hledat ve Francii v 18. století, kdy byla založena první autorská společnost, která působila jako sdružení autorů na ochranu a uznání práv autorů. Společnost založil v roce 1777 francouzský dramatik Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais a nazval ji Bureau de la législation dramatique (Kancelář na obranu práv dramatiků), později se toto sdružení dramatiků přejmenovalo na Sociétés des auteurs et compositeurs dramatiques (Společnost divadelních autorů a skladatelů). Vedle tohoto sdružení se v roce 1837 zformovala i společnost spisovatelů nesoucí název Sociétés des gens de lettres (Společnost spisovatelů), jejímiž členy byli i takoví velikáni literatury jako Alexandr Dumas, Victor Hugo nebo Honoré de Balzac.²

Ke vzniku kolektivní správy jako takové však vedly až události roku 1847. Příčinou byl kuriózní spor, kdy tři francouzští hudební skladatelé žalovali pařížské varieté Ambassadeurs, když museli zaplatit za svá místa i jídlo jako ostatní hosté, zatímco orchestr na jevišti hrál jejich skladby³. Francouzský soud následně vydal precedentní rozhodnutí, v němž určil nárok na odměnu autorů za užití jejich děl. Posílení postavení autorů tak v roce 1850 vedlo k založení první společnosti textařů a hudebních skladatelů a nakladatelů s názvem Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM), která začala spravovat autorské odměny a uplatňovat práva sdružených autorů.

Na konci 19. a počátkem 20. století zažila kolektivní správa rozmach v podobě vzniku nových ochranných organizací sdružujících hudební autory v Itálii, Rakousku-Uhersku, Německu, Španělsku, Velké Británii nebo USA. Vedle zrodu jednotlivých organizací a jejich legislativnímu ukotvení v právních rádech došlo také k rozvoji techniky a zprovoznění rozhlasového a televizního vysílání, což vedlo společně k výraznému posílení významu kolektivní správy coby zprostředkovatele díla mezi autory a uživateli.⁴

Mezinárodní právo reagovalo na vzestup rozvoje kolektivní správy v jednotlivých zemích snahou o sjednocení postupu a činnosti kolektivních správců na mezinárodní úrovni a tak byla v roce 1926 založena mezinárodní konfederace společností autorů a skladatelů Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs (CISAC),

---

² HARTMANOVÁ, Dagmar. *Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským: historicko-teoretická studie, výklad platné právní úpravy včetně porovnání s právní úpravou vybraných evropských zemí, soutěžně právní aspekty kolektivní správy*. Praha: Linde, 2000. s. 11.

³ Ibid. Jednalo se o autory Paula Henriona a Victora Parizota a textaře Ernese Bourgeta.

⁴ MATĚJČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a Nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, s. 24.

kteřá spravovala provozovací práva. Pro správu mechanických práv byla v roce 1929 založena mezinárodní organizace Bureau International de l'Édition Musicale (BIEM), přičemž obě zmiňované mezinárodní organizace fungují dodnes.

Pozdější vývoj kolektivní správy ve 20. století se nesl zejména v dělení stávajících a vzniku nových kolektivních správců za účelem specializace na ochranu autorských práv k dílům hudebním, literárním, dramatickým, audiovizuálním nebo k právům výkonných umělců.

2. Historický vývoj kolektivní správy na území České republiky

Po vzoru rozmachu kolektivní správy v zahraničí lze spatřovat počátkem 20. století první úvahy o kolektivní ochraně autorských práv i na našem území. V období před vznikem Československa bylo české území pod vlivem Rakouska-Uherska a tak většina českých autorů mohla být zastupována rakouským kolektivním správcem AKM nebo některým z německých kolektivních správců.⁵ Za zmínku stojí prvotní úvahy o založení samostatné ochranné autorské hudební organizace pražského advokáta JUDr. Jana Löwenbacha z roku 1908, který v časopise Hudební revue publikoval text o potřebě vzniku kolektivního správce, nebo také návrh hudebního skladatele Karla Boleslava Jiráka z roku 1918, který se pro obavy z náročnosti a vysoké nákladovosti takové instituce setkal s odporem v té době již organizovaných skladatelů a nakladatelů. Ti se především obávali, že by náklady na provoz předmětné organizace mohly ohrozit výplatu autorských honorářů.

Teprve změnou politické a ekonomické situace spojené se vznikem prvního samostatného státu Československa po roce 1918 se mohly úvahy o vzniku tuzemského kolektivního správce začít naplňovat a realizovat.

Dne 9. října 1919 se sešla valná hromada hudebních skladatelů, textařů, nakladatelů a spisovatelů složená Karlem Barviciem, Rudolfem Piskáčkem, Arnoštem Hermannem, Josefem Švábem, Františkem Šmídem, Eduardem Joudalem, Emilem Štolcem, Otakarem

---

⁵ V Německu v té době působilo hned několik kolektivních správců: Genossenschaft Deutscher Tonsetzer (GDT), Anstalt für musikalische Aufführungsrechte (AFMA) a též pobočka rakouského Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft (AKM). Odloučením několika členů z GDT vznikla v roce 1933 např. německá *Staatlich genehmigte Gesellschaft zur Verwertung musikalischer Aufführungsrechte* (STAGMA), později od roku 1947 známá jako *Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte* (GEMA). Viz GEMA (german organization). [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/GEMA_\(German_organization\)](https://en.wikipedia.org/wiki/GEMA_(German_organization))

Hanušem a Karlem Hašlerem a ustavila Ochranné sdružení československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů zapsané společenstvo s ručením omezeným v Praze.⁶

Jako důvodem pro založení samostatného kolektivního ochránce je uváděna⁷ také povinnost plynoucí ze Saint-Germainské smlouvy,⁸ jež zavazovala státy mj. i k ochraně autorských práv a k členství v tzv. Bernské unii, která byla založena Bernskou úmluvou o ochraně literárních a uměleckých děl 8. září 1886.⁹ Československo přistoupilo k Bernské úmluvě v roce 1921.

Samotné sdružení mělo za cíl zajistit ochranu práv autorů, a to vzhledem k zákonodárci i k uživatelům autorských děl. Technický pokrok, objevení rozhlasového a televizního vysílání a možnosti nových nosičů zvuku znamenaly nárůst v počtu užití jednotlivých autorských děl. Protože autoři nemohli nadále kontrolovat svá díla v takovém rozsahu a současně uživatelům poskytovat svolení k jejich užití individuálně, bylo zapotřebí posílit úlohu ochranné organizace.

2.1. Zákon č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)

Založené sdružení bylo nejprve kolektivním ochráncem práv podle převzatého říšského zákoníku z roku 1885¹⁰ na základě recepčního zákona¹¹. Ochranu práv poskytovalo autorům na základě dobrovolného smluvního zastoupení. O kolektivní správě tak lze v tuzemském právním řádu hovořit až s účinností prvního československého autorského zákona přijatého v roce 1926, kde byla kolektivní správa jako institut poprvé upravena.¹² Hartmannová uvádí, že „*existence zprostředkovatele mezi autorem a uživatelem se stala nevyhnutelnou nutností a kolektivní ochránce práv se změnil na kolektivního správce práv.*“¹³

Kromě zakotvení kolektivní správy zákon také umožňoval v § 30 autorovi, jenž byl členem tuzemského sdružení, požadovat namísto nároku na náhradu škody či vydání

---

⁶ Na činnost tohoto prvního samostatného kolektivního správce se v Preambuli svých stanov odkazuje i současný tuzemský kolektivní správce OSA, který na něj navazuje. Viz Stanovy OSA ze dne 23. 5. 2017 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/dolni-menu/ke-stazeni/stanovy.aspx>

⁷ MATĚJČÍNÝ 2014, op. cit., s. 24-25.

⁸ Čl. 258 Saint-germainské smlouvy.

⁹ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 vyhlášená pod č. 133/1980 Sb., ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb.

¹⁰ Zákon č. 197/1895 ř. z., o právu původcovském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.

¹¹ Zákon č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého.

¹² Zákon č. 218/1926 Sb., o původcovském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském).

¹³ HARTMANOVÁ 2000, op. cit., s. 11.

bezdůvodného obohacení tzv. „nárok na zapravení přiměřeného provozovacího honoráře“. Tento nárok byl náhradou za ušlý zisk nebo případnou škodu a autor jej mohl uplatnit proti provozovateli nedivadelního představení nebo rozhlasu.¹⁴

Novelou autorského zákona v roce 1936 došlo k dalšímu posílení úlohy kolektivního správce, který mohl na základě rozhodnutí Ministerstva školství a národní osvěty¹⁵ získat výhradní právo na udílení souhlasu k veřejnému nedivadelnímu provozování chráněných hudebních děl, k jejich veřejnému přednesu nástroji nebo užitím přenesením na nástroje určené k mechanickému přednesu a k šíření takových děl rozhlasem nebo jinými technickými prostředky a vybírat za to honorář.¹⁶

2.2. Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon)

V roce 1953 docházelo v komunistickém Československu k řadě právních změn a první autorský zákon byl nahrazen zákonem č. 115/1953 Sb., o právu autorském. Autorský zákon z roku 1953 zavedl změnu v terminologii a kolektivní správu upravoval v samostatné části nazvané Autorské organizace. Mezi autorské organizace patřily tzv. autorské svazy, které vedle státních orgánů pečovaly o ochranu obecného zájmu v oblasti autorského práva, a tzv. ochranné autorské organizace, které nahrazovaly kolektivní správce a svou činností podléhaly přímo Ministerstvu kultury. Ochranné autorské organizace mohly na základě rozhodnutí Ministerstva kultury udělovat v oboru své působnosti svolení k užití děl a sjednávat smlouvy ohledně jejich rozšiřování, vybírat autorské odměny a vybírat příspěvky pro kulturní fondy.¹⁷

Zákon charakterizoval činnost ochranných autorských organizací jako nevýdělečnou a umožňoval jim z autorských odměn pro sebe strhnout částku odpovídající nákladům na výkon kolektivní správy. Vedle toho zákon nově přiznával ochranným autorským organizacím oprávnění udělit autorům souhlas s převodem majetkových práv do ciziny a stavěl je do role zprostředkovatele tohoto převodu. Zákon zároveň přiznával autorům právo domáhat se ochrany osobnostních práv a uznání autorského práva, bylo-li porušeno.¹⁸

Pojetí kolektivní správy zakotvené tímto zákonem výrazně přetrvávalo i do současné právní úpravy, zejména pak co do povinnosti získání oprávnění pro výkon kolektivní správy od Ministerstva kultury nebo její nevýdělečná povaha.

---

¹⁴ § 30 zák. č. 218/1926 Sb.

¹⁵ Vyhláška č. 214/1936 Ú. I. o přiznání výhradních práv Ochrannému sdružení autorskému československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů.

¹⁶ § 30a odst. 1 zák. č. 218/1926 Sb., byl vložen do tohoto zákona novelou č. 120/1936 Sb.

¹⁷ § 70-72 zák. 115/1953 Sb., o právu autorském.

¹⁸ § 63 odst. 3 ibid.

2.3. Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon)

Třetí autorský zákon z roku 1965 zavedl v části třetí s názvem Organizace autorů a výkonných umělců nově také ochranu práv výkonných umělců a upravoval postavení socialistických organizací při výkonu kolektivní správy jejich práv.¹⁹ Za výkonné umělce se považovali např. zpěváci, herci, tanečníci a jiné osoby, které prováděly umělecký výkon.²⁰

Zákon rozšířil předchozí oprávnění pro socialistické organizace, které s účinností třetího autorského zákona mohly na základě vyhlášky Ministerstva školství a kultury „výhradně šířit díla autorů a výkonných umělců“²¹. Nutno říci, že toto výhradní právo z období socialismu bylo novelou z roku 1990 opět zrušeno.

Se změnou politického režimu po roce 1989 bylo zapotřebí novelizovat a přizpůsobit autorský zákon novému demokratickému uspořádání státu. Novelou z roku 1990²² došlo k odstranění práv předchozích socialistických organizací zprostředkovávat převod majetkových práv autorů do zahraničí a již zmiňované odstranění výhradního práva šíření díla.²³ Naopak si zastupovaní autoři a výkonní umělci mohli nově spravovat svá práva sami, bez prostřednictví kolektivních správců. Novela tak umožňovala duální výkon práv a udělování svolení k užití díla autora nebo výkonného umělce či vybírání autorských odměn, a to jak kolektivním správcům, tak zastupovaným autorům.²⁴ Oprávnění, jež získaly autorské organizace, nebyly ve své povaze zákonným zmocněním, které by dovolovalo autorským organizacím udílet svolení k užití díla pouze jen na základě vyhlášky ministerstva. K udílení svolení k oprávněnému užití autorova díla musely být organizace navíc výslovně zmocněny autorem na základě smluvního zastoupení.²⁵

Další novelou třetího autorského zákona došlo od 1. 1. 1996 k vyčlenění kolektivní správy z obsahu autorského zákona do zákona samostatného.²⁶

Původně socialistický autorský zákon z roku 1965 tak setrval v pozdějších novelizovaných zněních až do nabytí účinnosti současného autorského zákona č. 121/2000 Sb., který inkorporoval úpravu kolektivní správy zpět do autorského zákona.

---

¹⁹ § 40 - 44 zákona č. 35/1965 Sb., zákon o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

²⁰ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (Intergram)*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing., s. 27.

²¹ § 44 zákona č. 35/1965 Sb., zákon o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

²² Novela třetího autorského zákona z roku 1965 č. 89/1990 Sb. účinná od 1. 6. 1990.

²³ § 20 byl novelou č. 89/1990 Sb. zrušen.

²⁴ § 44 odst. 2 *ibid.*

²⁵ HARTMANOVÁ 2000, *op. cit.*, s. 30.

²⁶ Zákon č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných.

Aktuální novela současného autorského zákona č. 102/2017 Sb. provedla s účinností od 20. 4. 2017 evropskou směrnicí o kolektivní správě. Podobě současného autorského zákona a analýze této směrnice budou věnovány kapitoly třetí a pátá.

3. Účinná úprava kolektivní správy

Jak bylo nastíněno v předchozích kapitolách, organizace vykonávající kolektivní správu jsou zřizovány za účelem kolektivní ochrany majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s autorským právem a zároveň ke zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti.²⁷ Kolektivní správou se rozumí plná správa majetkových práv autorských a práv souvisejících s právem autorským ve vztahu ke zveřejněným předmětům ochrany²⁸. Zákon naopak za kolektivní správu výslovně nepovažuje pouhé zprostředkování uzavření licenční smlouvy ani příležitostnou nebo krátkodobou správu jiných než povinně kolektivně spravovaných práv.²⁹

Kolektivní správce je právnická osoba tvořená nositeli práv, která pro tyto nositele vykonává kolektivní správu na základě uděleného oprávnění a je řízena svými členy³⁰. Hlavním a jediným účelem činnosti takovéto právnické osoby smí být pouze kolektivní správa, přičemž nesmí jít o podnikatelskou nebo jinak výdělečnou činnost, ačkoliv je vykonávána soustavně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.³¹ Obecná soukromoprávní ustanovení nebrání kolektivním správcům vyvíjet hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti jako svou činnost vedlejší, a to k podpoře hlavní činnosti nebo k hospodárnému využití svého majetku.³² Příkladem k předchozí větě může být vedlejší agenturní činnosti kolektivního správce DILIA.

---

²⁷ §95 odst. 2. AZ.

²⁸ Předměty ochrany kolektivní správy jsou dle autorského zákona autorská díla, umělecké výkony či zvukové nebo zvukově obrazové záznamy.

²⁹ §95 odst. 1. AZ.

³⁰ Ne každý zastupovaný nositel práv je zároveň členem. Například OSA v čl. 3.1.1. stanov, podmiňuje získání členství požadovanou délkou smluvního vztahu a dosažením stanovené výše autorských odměn.

³¹ K tomu KŘÍŽ, J. a kol. *Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1. 9. 2005*. 2. vyd.

Praha: Linde, 2005, s. 247.; „Bude-li konkrétní osoba činnost spadající pod kolektivní správu vykonávat jako podnikání, bylo by možné aplikovat úpravu neoprávněného podnikání, avšak na případy, kdy nepůjde o podnikání, postih chybí.“; Dle § 217 odst. 1 OZ může být hlavní činností spolku „jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.“

³² § 217 odst. 2 OZ.

Poměrně jednoznačnou „nevýdělečnost“³³ kolektivní správy mírně narušuje znění implementovaného ustanovení směrnice o KS³⁴ do novely autorského zákona³⁵, které připouští ziskovou podstatu kolektivní správy jako hlavní činnost, pokud je vedle toho právnická osoba alespoň vlastněna nebo ovládána svými členy³⁶. Kolektivní správa v tuzemské úpravě byla ve své podstatě vždy nepodnikatelským subjektem, a proto se diplomant domnívá, že tuto formulaci nelze pro účely tuzemské právní úpravy vykládat alternativně a bude se tak jednat zřejmě o převzatou gramatickou chybu. Zjevně by stačilo nahradit v uvedené formulaci §95a odst. 1 AZ spojku „nebo“ spojkou „a“.

Druhým podstatným a zároveň definičním znakem kolektivní správy je sdružování nositelů práv³⁷. Úprava před novelou hovoří o kolektivním správci jako o právnické osobě, která přímo či nepřímo „sdružuje“ nositele práv, které při kolektivní správě zastupuje. Novela definuje kolektivního správce jako právnickou osobu, která je „tvořena“ nositeli práv a pro tyto vykonává kolektivní správu. V zásadě se jedná pouze o jazykovou úpravu, princip kolektivní správy tímto zůstává nepozměněn.

Předchozí zákonná úprava³⁸ nekladla výslovně důraz na formu právnické osoby. Z komentáře a logického výkladu je možné dovodit, že byly vyloučeny ty formy právnických osob, které šlo zřídit pouze za účelem k podnikání³⁹. Podle Kříže se tak nesmělo jednat o jakékoliv obchodní korporace. Definičním znakům a základním kritériím podle předchozí úpravy nejlépe odpovídaly svou právní formou spolky, které s účinností nového občanského zákoníku⁴⁰ nahradily občanská sdružení⁴¹. Podle Matějického litera předchozího verze autorského zákona ovšem nevyklučovala ani jiné formy jako například družstvo, akciovou společnost nebo společnost s ručením omezeným, či jinou formu právnické osoby založenou podle cizího právního řádu.⁴² Stejného názoru je směrnice o KS, která vzhledem k odlišnosti národních úprav členských států nelpí na konkrétní právní formě organizace a vedle toho, jak bylo uvedeno dříve, svým výkladem připouští i ziskovou podstatu kolektivního správce.

Současná úprava autorského zákona se po novele rozhodla nenásledovat benevolentní přístup směrnice o KS k právní formě kolektivního správce a stanovila pevný požadavek

---

³³ Zisk není hlavní činností kolektivní správy na rozdíl od podnikání.

³⁴ Čl. 3. písm. a) směrnice o KS.

³⁵ Novela autorského zákona č. 102/2017 Sb. (účinná od 20. 4. 2017).

³⁶ Viz § 95a odst. 1. AZ.

³⁷ KŘÍŽ a kol. 2005, op. cit., s. 247.

³⁸ Autorský zákon č. 121/2000 Sb. ve znění do 20. 4. 2017.

³⁹ KŘÍŽ a kol. 2005, op. cit., s. 247.

⁴⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (účinný od 1. 1. 2014).

⁴¹ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů (zrušen k 1. 1. 2014).

⁴² MATĚJÍČNÝ 2014, op. cit., s. 36.

na právní formu spolku kolektivního správce⁴³, jenž lze vykládat jako implicitní trvání zákonodárce na nepodnikatelské povaze kolektivní správy. V současnosti tak mají všichni kolektivní správci v České republice právní formu spolku.

Jak již bylo uvedeno dříve, k vykonávání činnosti kolektivního správce je zapotřebí získat oprávnění. To má povahu správního rozhodnutí a je zároveň základním předpokladem pro svěření výkonu kolektivní správy. O udělení oprávnění rozhoduje ve správním řízení Ministerstvo kultury České republiky na základě písemné žádosti potenciálního kolektivního správce, s níž žadatel předkládá soubor povinných příloh dle autorského zákona, mezi které patří například stanovy, rozúčtovací řád, vzorový návrh smlouvy o zastupování nositele práv nebo vzorové licenční smlouvy.⁴⁴

3.1. Kolektivní správci působící v České republice

V současnosti působí na území České republiky šest kolektivních správců, z nichž každý vykonává kolektivní správu pro určitý druh předmětu ochrany.⁴⁵ Tato část kapitoly bude věnována představení jednotlivých kolektivních správců a právům, pro něž vykonávají kolektivní správu.

3.1.1. OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.

OSA je nejstarším a co do výše inkasovaných odměn⁴⁶ nositelů práv největším kolektivním správcem u nás. OSA byla založena již v roce 1919 a z hlediska společenského povědomí je také správcem nejznámějším. Hlavní činností OSA je kolektivní správa majetkových autorských práv k hudebním dílům a zpřístupnění těchto děl veřejnosti. Ve své činnosti zastupuje autory hudebních děl, a sice autory hudby a zhudebněných textů a také tzv. hudební nakladatele. Ke konci roku 2016 zastupovala OSA přes 9 000 autorů, hudebních skladatelů a nakladatelů.⁴⁷ Mezi orgány OSA lze zařadit valné shromáždění, dozorčí radu a představenstvo.

OSA zastupuje autory, kteří jsou u tohoto kolektivního správce registrováni a poskytuje právní ochranu dílům registrovaným u OSA na základě smlouvy. OSA pro autory vybírá od uživatelů autorské odměny za užití chráněných hudebních děl nebo příjmy

---

⁴³ § 96a odst. 3. písm. a) AZ.

⁴⁴ § 96 odst. 2 AZ.

⁴⁵ Organizace oprávněné k výkonu kolektivních práv. *Ministerstvo Kultury ČR*. [online]. [cit dne 28. 8. 2017] Dostupné z: <https://www.mkr.cz/organizace-opravnene-k-vykonu-kolektivni-spravy-prav-692.html>

⁴⁶ Výroční zpráva OSA za rok 2016. [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/dolni-menu/ke-stazeni/vyrocní-zpravy-osa.aspx>

⁴⁷ Ibid.

z bezdůvodného obohacení a tyto mezi ně následně rozděljuje. Z inkasovaných odměn je kolektivní správce oprávněn strhnout pro sebe režijní srážku na úhradu nákladů vynaložených na výkon kolektivní správy.⁴⁸ V souladu s autorským zákonem vykonává OSA i vedlejší poradenskou a konzultační činnost, jejíž příjmy lze použít pro spolkovou činnost a správu spolku.⁴⁹

Právní ochrana a výběr poplatků za užívání díla se v zákonem stanovených případech poskytuje i právům k dílům, která nejsou u OSA přímo registrována. Jedná se o tzv. režim povinné kolektivní správy, o němž bude blíže pojednávat další podkapitola.

Činnost OSA je často mediálně skloňována v několika tématech, která jsou předmětem sporu mezi kolektivním správcem a uživateli za užití díla ohledně povinných poplatků. Na některé konkrétní kauzy tohoto kolektivního správce se zaměřuje poslední kapitola s názvem Aktuální otázky kolektivní správy.

3.1.2. INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, z.s.

Spolek INTERGRAM byl založen v roce 1990 a je co do výše inkasovaných odměn⁵⁰ druhým největším kolektivním správcem působícím na území České republiky. Činnost tohoto nezávislého a nevýdělečného spolku⁵¹ nespočívá v kolektivní správě autorských práv, ale práv s autorským právem souvisejících, čímž jsou myšlena práva výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů.⁵² Za výkonné umělce se dle zákona považují zpěváci, hudebníci, herci, tanečníci, dirigenti, divadelní režiséři nebo moderátoři. Naopak výkonnými umělci nejsou např. modelky nebo kaskadéři.⁵³ INTERGRAM dále spravuje práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů. Na rozdíl od práv autorů a výkonných umělců, nejsou podle Popelkové „*práva výrobců založena na vytvoření tvůrčího*

---

⁴⁸ § 99b odst. 1. AZ.

⁴⁹ Čl. 2.1. – 2.3. stanov OSA.

⁵⁰ Výroční zpráva INTERGRAM za rok 2016. [online]. [cit. dne 28. 8. 2017].

Dostupné z: http://www.intergram.cz/files/02_vyrocní_zprava_2016.pdf

⁵¹ Čl. 1 odst. 4. stanov INTERGRAM.

⁵² Čl. 2 stanov INTERGRAM: Účel a poslání spolku: „*Účelem a hlavní činností INTERGRAM je výkon kolektivní správy podle ustanovení § 95 autorského zákona, tedy kolektivní uplatňování a kolektivní ochrana majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s právem autorským a umožnění zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti. Svoji činnost vykonává na základě oprávnění získaného rozhodnutím Ministerstva kultury.*“

⁵³ POPELKOVÁ 1998, op. cit., s. 29-30.

*výkonu, jejich podstata spočívá v určitém organizačním a technickém přínosu při zachycování výkonů výkonných umělců nebo jiných zvuků*⁵⁴.“

Zákonodárce a potažmo kolektivní správci tak striktně rozlišují mezi autory, coby skladateli hudby a textu, a výkonnými umělci, kteří autorská díla provádějí, byť se častokrát může jednat o tutéž fyzickou osobu, což nezasvěcenou veřejnost do této problematiky může přinejmenším mást.

Častým příkladem popisované situace je kapela, která sama uspořádá v pronajatém prostoru vlastní koncert, na kterém prezentuje své autorské skladby. Pokud je člen kapely zároveň zastupovaným autorem u OSA i výkonným umělcem zastupovaným INTERGRAM, bude zpravidla jako provozovatel povinen uzavřít s kolektivními správci licenční smlouvu za účelem získání oprávnění užít veřejně vlastní dílo a za tuto licenci uhradit správci autorské poplatky. Pro tyto kuriózní ale ne zcela neobvyklé situace je nositelům práv ponechána za podmínek stanovených zákonem možnost vyloučit účinky kolektivní správy a jako zastupovaný autor i výkonný umělec poskytnout uživateli dílo bezplatně.⁵⁵

Obecně platí, že mimo režim povinné kolektivní správy mohou získat uživatelé oprávnění užít dílo bezplatně také od nezastupovaných autorů a výkonných umělců prostřednictvím udělené licence přímo od nositelů práv. Samostatnou kapitolou je pak bezplatné užívání díla autorů a výkonných umělců, jejichž majetková práva zanikla⁵⁶ nebo při splnění podmínek pro volné užití dle § 30 odst. 1. AZ.

Kolektivní správci však zřídka kdy na takové možnosti sami upozorňují, naopak spíše automaticky presumují ze strany uživatele neoprávněné užití a bezdůvodné obohacení, přičemž žádají po uživateli uhrazení licenčních poplatků spolu s dodatečnou pokutou za nenahlášení užití díla.⁵⁷ I pro tyto mechanismy zůstává činnost kolektivních správců pro mnohé z řad nositelů práv, kteří jsou zároveň provozovateli svých veřejných vystoupení, činností poněkud nepochopenou a neoblíbenou.

3.1.3. DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s.

DILIA byla založena v roce 1949 a je tak druhým nejstarším kolektivním správcem v České republice a spolkem autorů a dalších nositelů autorských práv. Její hlavní činnost

---

⁵⁴ *ibid.* s. 45.

⁵⁵ 97e odst. 3 a 5 AZ.

⁵⁶ Jedná se o tzv. volné dílo dle § 28 AZ. Majetková práva autora dle § 27 odst. 1 AZ trvají po dobu jeho života a 70 let po jeho smrti. Majetková práva výkonného umělce zanikají po 50 letech ode dne, kdy byl záznam oprávněně vydán či sdělen veřejnosti dle § 72a AZ.

⁵⁷ Viz kapitola 7.3. INTERGRAM vs. Vaněček.

spočívá v kolektivní správě děl literárních, dramatických, hudebně-dramatických, choreografických, pantomimických a audiovizuálních. V praxi tak tento kolektivní správce zastupuje především spisovatele, dramatiky, dabingové režiséry a režiséry audiovizuálních děl. Zvláště zajímavé je srovnání autorství divadelní hry a filmu. Zatímco autorem divadelní hry je dramatik, který divadelní hru napsal, režisér divadelní hry je považován za výkonného umělce, který tak bude zastupován spolkem INTERGRAM.⁵⁸

Nutno dodat, že DILIA disponuje pouze částečným oprávněním k výkonu kolektivní správy. Pro některá mechanická práva⁵⁹ vykonává DILIA kolektivní správu pouze co do rozdělování odměn, které pro ni z důvodu účelnější kolektivní správy⁶⁰ na základě rozhodnutí Ministerstva kultury⁶¹ inkasuje OSA.

Vedlejší činností DILIA je agenturní činnost při zprostředkování uzavírání licenčních smluv na užití děl českých a zahraničních autorů se zaměřením na oblast divadla, literatury, médií a jiných druhů užití autorských děl. Jelikož je kolektivní správa ze zákona činností nevýdělečnou, s odkazem na stanovy a zákon se tak musí hospodářský výsledek z kolektivní správy rovnat nule. To naopak neplatí pro agenturní činnost DILIA, která má atributy podnikání a může být zisková.⁶²

DILIA zastupuje nositele práv jak při výkonu povinné kolektivní správy ze zákona, tak na základě smlouvy při výkonu dobrovolné kolektivní správy⁶³. Mezi dobrovolně kolektivně spravovaná práva patří například právo na vysílání děl rozhlasem nebo televizí dle § 21 AZ, právo na provozování rozhlasového a televizního vysílání dle § 23 AZ, veřejná čtení v knihovnách dle § 19 AZ, veřejné doručování knihovnou dle § 18 AZ a právo na půjčování díla zaznamenaného na zvukový záznam dle § 16 AZ. Výčet povinně kolektivně spravovaných práv stanoví § 97d AZ.

---

⁵⁸ Naproti tomu režisér audiovizuálního díla dle § 63 odst. 1. AZ je jeho autorem.

⁵⁹ Např. právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu a knihovní licence dle § 25 AZ.

⁶⁰ § 96a odst. 4. AZ.

⁶¹ Rozhodnutí Ministerstva kultury České republiky ze dne 27. října 2006, č. j. 10334/2006.

⁶² Zpráva ředitele DILIA prof. JUDr. Jiřího Srstky pro valnou hromadu 2015. [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupná z: <http://www.dilia.cz/ke-stazeni/?p=ostatni>

⁶³ Vzorová smlouva o pověření výkonem kolektivní správy [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupná z: <http://www.dilia.cz/ke-stazeni/?p=kolektivni-sprava>

3.1.4. Ochranná organizace autorská-Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, z.s.

Tento veřejnosti méně známý kolektivní správce působí na poli ochrany práv autorů děl výtvarných a architektonických od roku 1997. Za výtvarná díla lze považovat díla malířů, sochařů a fotografů a dále též kameramanů, kostýmních výtvarníků a scénografů, jsou-li jejich díla obsahem díla audiovizuálního.⁶⁴ V segmentu výtvarné složky audiovizuálních děl je nyní jediným kolektivním správcem, což ovšem v minulosti nebylo vždy jednoznačné, neboť působnost a předmět ochrany tohoto kolektivního správce byla často zaměňována s působností kolektivního správce DILIA. Vzhledem k nejednoznačnému vyhrazení předmětů ochrany byli oba kolektivní správci účastníky několika soudních sporů o získání oprávnění k výkonu předměty ochrany. V roce 2009 bylo vydáno rozhodnutí o zesouladnění oprávnění k výkonu kolektivní správy OOA-S⁶⁵, které definitivně potvrdil Nejvyšší správní soud České republiky v roce 2012. Členem OOA-S se může stát každý autor výtvarných děl či jeho dědicové, a to na základě smlouvy o zastupování. Podobně jako pro DILIA vykonává i pro OOA-S na základě pověření Ministerstva kultury kolektivní správu nad výběrem odměn pro své členy jiný kolektivní správce.⁶⁶

3.1.5. GESTOR - ochranný svaz autorský z.s.

Kolektivní správce GESTOR vykonává kolektivní správu autorských práv na odměnu při opětovném prodeji originálů vizuálních uměleckých a audiovizuálních děl. Účelem této kolektivní správy je mj. ochrana práv autora originálu výtvarného díla a jeho práva podílet se na zisku z prodeje jeho díla mezi obchodníky s výtvarným uměním. Podmínkou je, aby kupní cena originálu byla vyšší než € 1 500⁶⁷ a aby se prodeje jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel účastnil provozovatel galerie, dražebník nebo osoba, která soustavně obchoduje s uměleckými díly.⁶⁸

Originálem díla uměleckého se pro tyto účely rozumí zejména originální obraz, kresba, malba, koláž, tapiserie, rytina, litografie či jiná grafika, socha, keramika, autorský šperk, fotografie nebo autorská rozmnoženina, která je podle zvyklostí považována

---

⁶⁴ MATĚJÍČNÝ 2014, op. cit., s. 27.

⁶⁵ Rozhodnutí Ministerstva kultury České republiky ze dne 5. 8. 2009, sp. zn. MK-S 2797/2009 OAP.

⁶⁶ Do 31. prosince 2014 jím byl OSA, od 1. ledna 2015 je jím INTERGRAM.

⁶⁷ Touto cenou rozumí cena bez DPH.

⁶⁸ § 24 odst. 1 AZ.

za originál.⁶⁹ O úhradu autorské odměny kolektivnímu správci se společně a nerozdílně podělí prodávající a obchodník.⁷⁰

Na rozdíl od DILIA nepůsobí GESTOR jako agentura pro zastoupené umělce a tak je jeho hlavní činností pouze neziskový výkon kolektivní správy spočívající ve výběru a distribuci autorských odměn za opětovný prodej originálního díla svým registrovaným členům. Ačkoliv byl tento konkrétní druh kolektivní správy uzákoněn v tuzemské právní úpravě až v roce 1996⁷¹ a GESTOR byl v důsledku toho založen českými umělci o rok později, jedná se o jedno z nejstarších práv ochrany autorského díla, obsažené v právním řádu na našem území už od roku 1927.⁷²

3.1.6. Ochranná asociace zvukařů - autorů, z.s.

Tento nejmladší a zároveň nejdiskutovanější kolektivní správce co do důvodu vzniku, přinesl kromě nového předmětu ochrany kolektivní správy také nový pohled autorského zákona na profesi a dílo zvukařů.

Žádost o oprávnění k výkonu kolektivní správy při ochraně práv zvukařů byla podána k Ministerstvu kultury už v roce 2003 s odůvodněním ustanovit pro autory-zvukaře nového kolektivního správce a poukázat na to, že i činnosti zvukařů může být tvůrčí duševní činností, blízkou k činnosti autorské. To se podařilo prokázat až později u Městského soudu v Praze⁷³ na základě znaleckého posudku Akademie múzických umění, v důsledku čehož Ministerstvo kultury udělilo v roce 2006 spolku OAZA licenci pro výkon kolektivní správy.⁷⁴

---

⁶⁹ K tomu více na <http://www.gestor.cz/> [online]. [cit. dne 28. 8. 2017].

⁷⁰ § 24 AZ odst. 2 AZ.

⁷¹ Zákon č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných, ve znění pozdějších předpisů.

⁷² Právo autora na autorskou odměnu za následný prodej originálu uměleckého díla se v naší právní úpravě poprvé objevilo již 1. 2. 1927, kdy nabyl účinnosti zákon č. 218/1926 Sb. o právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.

⁷³ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 10. 2005, sp. zn. 5 Ca 39/2004-75.

⁷⁴ Rozhodnutí Ministerstva kultury České republiky ze dne 15. 11. 2006, č.j. 10145/2003. Ministerstvo kultury nejprve žádost zamítlo z důvodu neúčelnosti takové kolektivní správy a nemožnosti splnit reciprocitu těchto kolektivně spravovaných práv pro zahraniční autory v České republice a pro české autory v zahraničí, proti čemu OAZA podala rozklad.⁷⁴ Ke stejnému názoru dospěla i rozkladová komise a tak se otázkou zabýval ve správní žalobě Městský soud v Praze. Ten vydal dne 14. 10. 2005 rozsudek sp. zn. 5 Ca 39/2004-75, napadené rozhodnutí ministerstva zrušil a vytkl správnímu orgánu, že nedostatečně posoudil, zda je možné, aby se činnosti zvukaře slučovala s činností autorskou a dílo zvukaře bylo dílem hudebním. Zároveň nepřijal argumentaci ministerstva, že by tato majetková autorská práva mohl případně pro autory-zvukaře vykonávat jiný již existující kolektivní správce. V důsledku se soud přiklonil k názorům ministerstva i OAZA, aby bylo dokazování doplněno znaleckým posudkem. Prvoinstanční orgán, vázán právním názorem Městského soudu v Praze a rozhodnutím ministra kultury, nechal zpracovat Akademií múzických umění, Filmová a televizní fakulta, se znalecký posudek k posouzení tvůrčích aspektů práce zvukových profesí. Znalecký posudek č.: 032006, potvrdil názor, že výsledkem tvůrčí činnosti profese mistr zvuku (zvukový mistr / sound designer) mohou být výtvoři s parametry autorského díla. Ministerstvo kultury tak nakonec dílo zvukaře jako autorské

O udělení této licence tak rozhodl přelomový pohled správního orgánu, který na základě předloženého znaleckého posudku připustil, že činnost zvukaře může v určitých případech naplňovat znaky autorského díla jako jedinečného výsledku tvůrčí činnosti ve smyslu § 2 odst. 1 AZ. Lze se domnívat, že i s odstupem času je dnes toto pojetí autorského díla přinejmenším kontroverzní a nejen laickou, ale též odbornou autorskou veřejností ne zcela uchopitelné a akceptovatelné. Nadto sám Nejvyšší správní soud připustil ve svém rozhodnutí ze dne 6. května 2013⁷⁵ neúčelnost takové kolektivní správy.

3.2. Dílo zvukaře jako výsledek tvůrčí činnosti autora

Nad pojetím díla zvukaře jako jedinečného výsledku tvůrčí činnosti srovnatelným s dílem autora dle § 2 odst. 1 AZ lze vyjádřit jisté pochybnosti⁷⁶. Přesto Ministerstvo kultury České republiky přiznalo této profesní skupině práva obdobná právům autorů a výkonných umělců.

Už samotné vymezení profese zvukaře případně mistra zvuku, zvukového designéra, studiového inženýra, monitorového zvukaře či producenta lze považovat za problematické. Každá z uvedených profesí pracuje s vnímatelným autorským dílem a to tak, že jej zaznamenává, případně zasahuje do jeho vnímatelné podoby v různé míře osobního přínosu. V závislosti na míře osobního přínosu do autorského díla lze tak připustit, že by prvky relativně tvůrčího hudebního producentství potažmo spoluautorství, mohly být náplní i relativně řemeslné a technické „zvukařiny“.

Činností různých profesí, které se však souhrnně a často zjednodušeně nazývají jedním termínem tzv. zvukaři, dochází podle diplomanta ke dvěma základním způsobům nakládání s provozovaným dílem. Za prvé k živému provozování díla s využitím činnosti zvukaře a jeho techniky jako prostředníka k přímému sdělování díla veřejnosti, nebo za druhé k vytvoření záznamu zvukového díla a jeho uchování v digitální nebo analogové podobě.

Prvním příkladem tak může být typ zvukaře při živém provozování výkonného umělce, který jako odborně a technicky vybavený prostředník pomáhá ke sdělování autorského díla při výkonu výkonných umělců směrem k veřejnosti. Takového zvukaře si je možné představit jako osobu nebo tým osob, který může ovlivnit, a to pozitivně i negativně, v jaké zvukové kvalitě může být dílo prezentováno veřejnosti při živém provozování.

---

dílo dle §2 odst. 1 AZ uznalo a dne 15. 1. 2006 udělilo OAZA oprávnění k výkonu kolektivní správy pro zvukaře-autory.

⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. 5. 2013, sp. zn. 30 Cdo 177/2013.

⁷⁶ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 784.

Z pozice zvukaře za mixážním pultem při živém provozování lze bezpochyby ovlivnit hlasitost výsledného díla, barvu zvuku, jeho výšky, středy, basy, vzájemné poměry hlasitosti nástrojů, délku tónů pomocí funkcí *sustain*, simulaci ozvěny zvuku pomocí funkcí *hall*, *echo* nebo *reverb*, nebo zpoždění či opakování tónů pomocí funkce *delay*.⁷⁷ Při troše šikovnosti a profesní odbornosti zvukaře tak lze jeho osobním přínosem při prezentaci autorského díla dopomoci ke kvalitnějšímu projevu vystupujícího výkonného umělce a posluchači k lepšímu zvukovému zážitku.

Přesto diplomant zastává názor, že se ze strany zvukaře nejedná o projev autorského díla jako výsledku tvůrčí duševní činnosti, nýbrž o kombinaci technických a fyzikálních možností a znalostí, případně zručnosti a reflexe akustického prostředí, která dílo ovlivňuje po poslechové stránce, ale nikoliv po stránce autorské či tvůrčí. Melodická linka, výstavba skladby, nástrojové party nebo text zásahem zvukaře zpravidla nebudou ovlivněny, dílo nebude jinak zpracováno, zaranžováno či pozměněno do takové podoby, aby se jednalo o takový vlastní přínos do obsahu či formy jakékoliv složky skladby, kterou lze považovat za výsledek duševní tvůrčí činnosti.

Zjednodušeně řečeno, písnička bez zásahu nebo se zásahem zvukaře bude pořád tou stejnou písničkou tak, jak ji autor hudby a textu napsal a výkonný umělec provedl.

S ohledem na výše uvedené si diplomant dovoluje rozporovat znalecký posudek č. 032006⁷⁸, podle nějž může mít činnost zvukaře parametry tvůrčí činnosti a nepovažuje výsledek činnosti popisovaného případu zvukaře za srovnatelný s dílem autorským, nýbrž za činnost ryze technickou a řemeslnou, uskutečňovanou na základě pokynů výkonného umělce.⁷⁹

To, co do výše prezentovaného názoru platí pro zvukaře při koncertním provozování, nemusí zákonitě platit na druhém příkladu studiového zvukaře nebo hudebního producenta. V diskuzi nad kolektivní správou a ochranou práv zvukařů se pochopitelně skloňuje často i jméno hudebních producentů. Hudební producent je zpravidla tou osobou, která se podílí na nahrání a záznamu skladby v nahrávacím studiu. Restriktivně vzato může být hudební producent pouze „lepší studiovým zvukařem“, který pomocí zvukové techniky vytvoří záznam autorského díla bez většího zásahu vlastní invence tak, jak jej provedl výkonný

---

⁷⁷ GEIST, Bohumil. *Akustika – Jevy a souvislosti v hudební teorii a praxi*. Praha: Muzikus, 2005, s. 39-52.

⁷⁸ Znalecký posudek č. 032006 vypracovaný Filmovou a televizní fakultou Akademie múzických umění.

⁷⁹ Zahraniční teorie se přiklání spíše k názoru, že činnost zvukaře, je až na výjimky činností technického charakteru. Tento názor také dokládá skutečnost, že v zahraničí není samostatně kolektivní správa pro zvukaře autory vykonávána.

umělec. V takovém případě může mít hudební producent práva výrobce zvukového záznamu⁸⁰, která pro něj bude spravovat INTERGRAM, a budou tak výlučně majetková.

V současném pojetí hudební produkce nastupuje trend, že i samotní autoři potažmo výkonní umělci vyžadují od producenta viditelný a slyšitelný zásah do jejich díla takovým způsobem, že by se mohlo jednat o spoluautorství podle autorského zákona. Hudební producent kromě vytříbeného zvuku často může vlastní rukou v autorském díle pozměnit i jednotlivé nástrojové party, aranže, hlavní melodickou linku či celý refrén. Ať už je míra zásahu hudebního producenta do hudebního díla z hlediska autorství více zásadní nebo méně zásadní, rozhodující by měla být individuální domluva mezi autorem, výkonným umělcem a hudebním producentem, který se na vzniku skladby podílí, o stanovení míry účasti hudebního producenta na vzniku díla.⁸¹

Pokud by se profese zvukaře vykládala natolik extenzivně a obsahovala by v sobě i prvky hudebního producentství, je dle diplomanta možné podle intenzity vlastního přínosu považovat hudební dílo za výsledek společné tvůrčí činnosti hudebního producenta a autora sklady a textu. V takovém případě by se stal hudební producent spoluautorem a jeho práva k podílu na předmětné skladbě by kolektivně spravovala OSA. Nutno říci, že vlastní přínos ke skladbě v rozsahu, který naplňuje znaky spoluautorství, bude i v případě hudebních producentů spíše výjimečnou situací než samozřejmostí.

S ohledem na výše uvedené argumenty považuje diplomant automatické pokládání díla zvukařů za výsledek tvůrčí duševní činnosti srovnatelné s autorstvím za nevhodné. Pokud by takových parametrů dílo zvukařů dosahovalo, zajišťoval by jeho ochranu již existující kolektivní správce OSA. Diplomant se přiklání k názorům teorie i Nejvyššího soudu a nepovažuje existenci kolektivního správce OAZA za účelnou.

3.3. Režimy kolektivní správy

Kolektivní správa se v autorském zákoně opírá o tři režimy, tzv. dobrovolnou, rozšířenou a povinnou kolektivní správu. O jednotlivých režimech budou pojednávat následující podkapitoly.

---

⁸⁰ POPELKOVÁ 1998, op. cit. s. 45.: „Práva výrobců zvukových záznamů nejsou založena na vytvoření tvůrčího výkonu, jejich podstata spočívá v určitém organizačním a technickém přínosu při zachycování výkonu výkonných umělců nebo jiných zvuků. Proto také práva výrobců zvukových záznamů jsou právy výlučně ekonomickými, majetkovými.“

⁸¹ Ačkoliv pro samotný vznik díla neplatí princip registrace, ohlášením díla u OSA s určením výše podílu na autorství poslouží k předcházení případným sporům.

3.3.1. Dobrovolná kolektivní správa

Dobrovolná kolektivní správa je způsob zastoupení kolektivním správcem, který vzniká na základě soukromoprávního oprávnění ze strany nositele práv pro příslušného kolektivního správce. V tomto režimu zastupuje kolektivní správce výlučně jen ty nositele práv, se kterými uzavřel smlouvu o takovém zastoupení. Dobrovolná kolektivní správa je často nazývána též jako smluvní a je přímým opakem povinné kolektivní správy. V režimu dobrovolné kolektivní správy nemá kolektivní správce vyjma smluvně zastoupených nositelů práv oprávnění udělovat licence pro užití děl nezastupovaných nositelů a vybírat pro ně odměny. Pro potenciálního uživatele díla to ovšem neznamená, že je oprávněn užívat dílo nezastupovaného autora bez licence. O udělení licence sice nebude žádat kolektivního správce, ale přímo autora díla, popřípadě jeho zástupce. Příkladem výkonu práva v dobrovolném režimu kolektivní správy bude právo na užití hudebního díla při živém provozování prováděným výkonným umělcem dle § 19 AZ.⁸²

V režimu dobrovolné kolektivní správy mají zastoupení nositelé práv nově v reakci směrnice o KS na fenomén Creative Commons možnost udílet oprávnění ke svým dílům, a to i současně za existence zastoupení kolektivním správcem. Bohužel znění § 97a odst. 5 AZ prozatím vylučuje nositeli práv možnost aplikace těch licencí CC, které umožňují komerční užití díla.

3.3.2. Rozšířená kolektivní správa

Druhým způsobem fungování kolektivní správy je institut tzv. rozšířené kolektivní správy.⁸³ Princip rozšířené kolektivní správy spočívá v udělování oprávnění ze strany kolektivního správce k užití předmětu ochrany, a to jak za smluvně zastoupené nositele práv, tak i smluvně nezastoupené. Jde o určitý přechod mezi dobrovolnou a povinnou kolektivní správou s cílem posílit právní jistotu samotných uživatelů předmětů ochrany, respektive provozovatelů.⁸⁴ Telec v tomto směru vysvětluje, že se *„posiluje především právní jistota, že v důsledku výkonu hospodářské činnosti nebudou vůči uživatelům běžně vznikat nároky jednotlivých nositelů práv, kterých může být celá řada, nýbrž zásadně pouze nárok*

---

⁸² K tomu MATĚJČIČNÝ 2014, op. cit. s. 31: „Typickým příkladem takového užití je živé provozování děl dle § 19 AZ, avšak nikoliv v případech nedivadelního provozování děl, které nesleduje svým účelem dosažení alespoň nepřímého hospodářského prospěchu. Takové užití spadá pod režim rozšířené kolektivní správy.“

⁸³ K tomu TELEČEK, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 828.: „Předchozí právní úprava (cit. zák. č. 237/1995 Sb.) právní institut rozšířené kolektivní správy neznala, což působilo některé výkladové obtíže. Institut vstoupil do českého právního řádu až v podobě nového autorského zákona v roce 2000.“

⁸⁴ MATĚJČIČNÝ 2014, op. cit., s. 32.

*kolektivního správce. Licence udělená kolektivním správcem pak v zásadě opravňuje k užití příslušných předmětů ochrany všech nositelů práv bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o nositele smluvně zastupované či nikoliv“.*⁸⁵ Uživatelům je prostřednictvím hromadné licenční smlouvy garantováno, že spadá-li předmět ochrany, o jehož užití uživatelé žádají, do režimu rozšířené kolektivní správy, postačí vyrozumět s žádostí o licenci k užití takového předmětu příslušného kolektivního správce, který je oprávněn udělit souhlas k užití předmětu ochrany tohoto druhu bez ohledu na to, zda se jedná dílo smluvně zastoupeného nebo nezastoupeného autora. Postavení těchto nositelů práv je potom ex lege stejné jako v případě nositelů práv smluvně nezastupovaných.

Na rozdíl od práv povinně kolektivně spravovaných mají však nositelé práv možnost svá práva v režimu rozšířené kolektivní správy vyloučit a nadále tak udělovat souhlas k jejich užití bez působnosti kolektivního správce.⁸⁶ Vyloučení nebo též záповěď je jednostranný úkon, který je zapotřebí výslovně učinit vůči kolektivnímu správci. Účinky oprávnění jsou vůči kolektivnímu správci vyloučeny v okamžiku, kdy se o nich kolektivní správce dozví.⁸⁷ Záповěď je možné učinit jak pro konkrétní případ užití díla, tak pro všechny případy užití díla onoho autora do budoucna.⁸⁸

Nicméně ustanovení § 97e odst. 3 AZ, podle nějž se vyloučení účinků hromadné smlouvy po novele aplikuje, považuje diplomant za poněkud nešťastné, neboť umožňuje vyloučení účinků hromadné smlouvy pouze za současného poskytnutí bezplatného oprávnění k výkonu práv. To by zcela nelogicky znamenalo, že mimo zastoupení kolektivním správcem by nemohl autor za poskytování licence inkasovat úplatu a poskytoval tak své dílo pouze bezúplatně. Úprava rozšířené kolektivní správy v tomto znění je naprosto v rozporu s účelem celého institutu autorskoprávní ochrany, neboť podstatným způsobem zvyhodňuje zastoupené autory a to i v režimu, kde zastoupení není povinné. I přes chybné znění předmětného odstavce diplomant předpokládá zákonnou možnost nositele práv vyloučit účinky hromadné smlouvy a současně rozhodovat tak dále o licencování svého díla za úplatu a lze tak očekávat další novelu autorského zákona, která by tuto zjevnou chybu odstranila.

Vyloučit účinky rozšířené kolektivní správy lze pro všechna užití předmětu ochrany spadající do kategorie práv dle § 97e odst. 4 AZ, vyjma užití předmětu ochrany jeho provozováním a zpřístupněním prostřednictvím televizního a rozhlasového vysílání dle

---

⁸⁵ K tomu TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 828.

⁸⁶ § 97e odst. 3 AZ.

⁸⁷ *Ibid.*

⁸⁸ § 97e odst. 2 AZ.

§ 23 AZ.⁸⁹ V tomto konkrétním případě by udělení licence pro uživatele samotným autorem mělo za následek „neplatnost právního jednání“⁹⁰. Pro užití předmětu ochrany způsobem dle § 23 AZ tak pojmy rozšířené a povinné kolektivní správy víceméně splývají. Teorie tyto případy označuje jako tzv. kvazipovinnou kolektivní správu.⁹¹

Taxativní výčet způsobů užití díla, která spadají do režimu rozšířené kolektivní správy, je uveden v autorském zákoně v § 97e, odst. 4 AZ.

Příkladem se jedná o tato práva: provozování uměleckého výkonu ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům nebo k provozování takového záznamu; nedivadelní provozování hudebního díla s textem nebo bez textu ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům; vysílání díla rozhlasem nebo televizí; provozování rozhlasového nebo televizního vysílání díla, uměleckého výkonu, zvukového záznamu nebo zvukově obrazového záznamu.

3.3.3. Povinná kolektivní správa

Třetím režimem, v jakém může kolektivní správa fungovat, je tzv. povinná kolektivní správa. Typickým znakem tohoto režimu kolektivní správy je povinnost nositelů práv nechat se při správě zákonem taxativně stanovených autorských majetkových práv a práv souvisejících zastoupit kolektivním správcem, a to bez možnosti volby smluvního zastoupení nebo jeho explicitního vyloučení.

Ačkoliv je institut povinné kolektivní správy v autorském zákoně zakotven až s účinností aktuálně platného autorského zákona č. 121/2000 Sb., předchozí praxe jej vyžadovala a prakticky podle něj i postupovala i před jeho zákonným zakotvením.⁹²

Zákon nedovoluje nositelům práv individuální správu jejich práv v režimu povinné kolektivní správy, neboť ta by měla za následek neplatnost pro rozpor se zákonem. Nositelé práv ani uživatelé předmětů ochrany tak v tomto režimu nemají jinou možnost, než se nechat kolektivním správcem zastoupit a výkon kolektivní správy jeho prostřednictvím plně respektovat, což je institutu povinné kolektivní správy vyčítáno nejvíce.⁹³

Povinnost strpět kolektivní správu a vyloučení individuálního smluvního principu je odůvodňováno praktičností a přínosem pro uživatele předmětů ochrany. Ti mohou v případě

---

⁸⁹ K tomu TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 829.

⁹⁰ Srov. § 580 odst. 1 OZ.

⁹¹ MATĚJČNÝ 2014, op. cit. s. 32.

⁹² TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 755.

⁹³ s. 751 *ibid.*

užití předmětu ochrany s jistotou očekávat, že nebudou vůči nim vznikat četné nároky jednotlivých nositelů práv, ovšem pouze nárok kolektivního správce.⁹⁴

Pro nositele práv představuje povinná kolektivní správa právní jistotu, že v případě užití předmětu ochrany zinkasuje kolektivní správce z výkonu práv pro nositele odměnu bez ohledu na to, jestli jsou kolektivním správcem smluvně zastoupeni nebo jen „přihlášení k evidenci“.⁹⁵ Všechny nositele práv, pro něž kolektivní správce vybírá autorské odměny, jsou mu známi, ale nejsou přihlášení k evidenci, kolektivní správce za účelem rozúčtování odměny vyzve, aby se k evidenci přihlásili.⁹⁶

Mezi taxativně uvedená práva dle autorského zákona, která spadají do režimu povinně kolektivně spravovaných práv,⁹⁷ patří (i) **právo na odměnu za:** užití uměleckého výkonu zaznamenaného na zvukový záznam vydaný k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem kabelového nebo televizního vysílání; užití zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem kabelového nebo televizního vysílání; zhotovení rozmnoženiny pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu nebo jiného záznamu přenesením jeho obsahu pomocí přístroje na nenahraný nosič takového záznamu; zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu fyzické osoby, pro vlastní vnitřní potřebu právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby pomocí přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin na papír nebo podobný podklad, a to i prostřednictvím třetí osoby; opětný prodej originálu díla uměleckého⁹⁸; půjčování originálu nebo rozmnoženiny vydaného díla podle § 37 odst. 2 AZ. Dále pak patří mezi povinně kolektivně spravovaná práva (ii) **právo na přiměřenou odměnu** za pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla či výkonu vykonaného umělce zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam a (iii) **právo na užití přenosem** rozhlasového nebo televizního vysílání děl, živě vysílaných uměleckých výkonů zaznamenaných na zvukový nebo zvukově obrazový záznam s výjimkou takových výkonů, jejichž zvukový záznam byl vydán k obchodním účelům, a dále právo na užití přenosem vysílání zvukově obrazových záznamů a zvukových záznamů jiných než vydaných k obchodním účelům; a dále s výjimkou případů, kdy právo na přenos vykonává vysílatel ke

---

⁹⁴ s. 756 *ibid.*

⁹⁵ Dle čl. 11.1. Rozúčtovacího řádu je OSA povinen vypořádat se s nositeli práv, kteří neuzavřeli smlouvu s OSA, pokud vybral autorskou odměnu při výkonu povinné nebo rozšířené kolektivní správy, pokud se u něj za tímto účelem přihlásí tito nositelé práv k evidenci.

⁹⁶ § 99c odst. 1 AZ.

⁹⁷ § 97d odst. 1. AZ.

⁹⁸ § 24 AZ, kolektivním správcem je GESTOR.

svému vlastnímu vysílání bez ohledu na to, zda jde o jeho vlastní práva nebo o práva, která vykonává na základě licenční smlouvy uzavřené s nositelem práv. V neposlední řadě zde patří také (iv) **právo na roční doplňkovou odměnu** za každý rok bezprostředně následujícím po roce, ve kterém uplynulo 50 let ode dne, kdy byl zvukový záznam oprávněně vydán nebo oprávněně sdělen veřejnosti. Práva na roční doplňkovou odměnu se umělec nemůže vzdát.⁹⁹

3.4. Práva a povinnosti kolektivních správců

Právní vztahy kolektivních správců lze rozlišovat podle jejich subjektů na právní vztahy mezi kolektivními správci a nositeli práv, uživateli, jinými kolektivními správci a státem. Jak již bylo vysvětleno výše, výkon kolektivní správy je podmíněn získáním oprávnění od Ministerstva kultury České republiky. Za základní povinnosti kolektivního správce lze tak považovat naplnění podmínek pro udělení licence k výkonu kolektivní správy. Pro připomenutí, kolektivním správce může být pouze právnická osoba tvořená nositeli práv, která na základě uděleného oprávnění vykonává pro tyto nositele kolektivní správu osobně jako svou jedinou nebo hlavní činnost, přičemž se nejedná o podnikání.¹⁰⁰ Zároveň s ohledem na legální monopol kolektivní správy nesmí být držitelem oprávnění a působit v České republice pro správu stejného předmětu ochrany jiný kolektivní správce.¹⁰¹

3.4.1. Povinnosti kolektivního správce vůči nositeli práv

První právní vztah, který kolektivní správce vytváří, je základním vztahem pramenícím ze samotné podstaty ochrany autorského práva, neboť právě za účelem ochrany autorských práv nositelů byl institut kolektivní správy zřízen.

Kolektivní správce má povinnost vykonávat pro nositele kolektivní správu majetkových práv, která podle tohoto zákona spravuje, a to za rovných podmínek pro všechny nositele.¹⁰² Rovný přístup vůči nositelům práv se mj. projevuje sestavením rozúčtovacího řádu, který stanoví postup pro inkasování a rozúčtovávání odměny pro všechny nositele práv podle stanoveného klíče.

V závislosti na jednotlivých režimech kolektivní správy vykonává kolektivní správce pro nositele práv kolektivní správu na základě smlouvy o zastoupení nebo přímo ze zákona.

---

⁹⁹ Dle § 71 odst. 4. AZ má výkonný umělec, „jenž poskytl výrobcí zvukového záznamu smlouvou výhradní a neomezenou licenci k užití svého zaznamenaného výkonu za jednorázovou odměnu, právo na roční doplňkovou odměnu“.

¹⁰⁰ § 95a AZ.

¹⁰¹ § 96a odst. 2., písm. c) AZ.

¹⁰² Rovnost lze očekávat např. ve výši režijní srážky kolektivního správce, která bude zpravidla jednotná.

V rámci smluvního právního vztahu eviduje kolektivní správce katalog děl, k nimž spravuje majetková práva nositelů práv a inkasuje pro ně odměny za jejich užití. V režimu povinné kolektivní správy inkasuje kolektivní správce odměny i pro nezastupované autory jako neidentifikovatelné příjmy. Ti se pak mohou o svůj honorář ve stanovené lhůtě přihlásit.¹⁰³

Novela autorského zákona implementuje směrnici o KS, podle níž je kolektivní správce povinen jednat v nejlepším možném zájmu nositelů práv, jejichž práva spravuje. Zároveň jim nesmí ukládat žádné povinnosti, které nejsou nezbytné pro ochranu jejich práva a zájmů nebo pro účinnou správu jejich práv.¹⁰⁴

Novou povinností kolektivní správců je také umožnění nositelům práv i těm, kdo nejsou členy kolektivního správce, komunikaci elektronickými prostředky.¹⁰⁵

3.4.2. Povinnosti kolektivního správce vůči uživateli

Povinnosti kolektivního správce vůči uživateli vymezuje autorský zákon ve zvláštním oddíle věnovanému problematice uzavírání smluv s uživateli v § 98 a násl. AZ.

Kolektivní správce má kontraktační povinnost vůči uživatelům předmětů ochrany¹⁰⁶, osobám oprávněným hájit zájmy v nich sdružených uživatelů nebo zástupcům uživatele podle knihovního zákona.¹⁰⁷ S uživateli nebo jejich zástupci, kteří hodlají užívat předmět ochrany, jež kolektivní správce spravuje, uzavírá kolektivní správce licenční smlouvy, a to jednotlivě nebo hromadně¹⁰⁸. Hromadnou licenční smlouvou poskytuje kolektivní správce uživateli práva k částečnému nebo úplnému katalogu práv, který spravuje¹⁰⁹.

Udělením licence poskytuje kolektivní správce oprávnění k výkonu práva užití předmět ochrany, sjednává výši a způsob placení odměn za užití předmětu ochrany a sleduje jejich plnění.¹¹⁰ Kolektivní správci a uživatelé jsou povinni poskytovat si v souladu s uzavřením licenčních smluv vzájemnou součinnost, přičemž všechny smlouvy mezi nimi musí být sjednány písemně.¹¹¹

Kontraktační povinnost není pro kolektivního správce absolutní a v případech dle § 98 odst. 4. AZ může uzavření licenčních smluv odepřít. Lze tak učinit tehdy, bylo-li by

---

¹⁰³ Viz čl. 11.1. Rozúčtovacího řádu OSA.

¹⁰⁴ § 97a odst. 2 AZ.

¹⁰⁵ § 97a AZ.

¹⁰⁶ § 98 odst. 1. AZ.

¹⁰⁷ zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁸ § 98a odst. 2. AZ.

¹⁰⁹ Autorský zákon užívá pro katalog práv pojem „repertoár“.

¹¹⁰ § 98 odst. 1. písm b) a c) AZ.

¹¹¹ § 98 odst. 3. AZ.

to v rozporu s oprávněnými zájmy nositelů práv nebo v rozporu s oprávněnými zájmy konkrétního nositele práv k jednotlivě určenému předmětu ochrany. Kolektivní správce může rovněž odepřít uzavření kolektivní smlouvy s právnickou osobou sdružující zanedbatelný počet uživatelů.

Obdobně jako u nositelů práv i pro komunikaci s uživateli nově platí podle provedené směrnice o KS povinnost kolektivního správce umožnit vzájemnou komunikaci elektronickými prostředky.

S ohledem na užívání majetkových práv nositelů je kolektivnímu správci svěřena vůči uživatelům také tzv. povinnost inkasní.¹¹² Kolektivní správce je povinen vybírat pro nositele práv příjmy z výkonu jejich práv a rozdělovat a vyplácet příjmy v souladu s rozúčtovacím řádem.¹¹³ Současně je povinen domáhat se vlastním jménem na účet nositelů práv nároku na náhradu škody z neoprávněného výkonu práv, vydání bezdůvodného obohacení z neoprávněného užití předmětů ochrany nebo zdržení se neoprávněného výkonu práv, ledaže se nositel takových práv domáhá sám nebo je takové domáhání pro kolektivního správce nevhodné a neúčelné.

3.4.3. Povinnosti kolektivního správce vůči jinému kolektivnímu správci

Vykonává-li kolektivní správce na základě smlouvy o zastoupení kolektivní správu majetkových práv pro jiného kolektivního správce, je povinen mu jedenkrát ročně za předchozí kalendářní rok elektronicky poskytovat informace o skutečnostech plynoucích z tohoto zastoupení, zejména pak o celkové výši příjmů, které pro něj vybral a následně i vyplatil, včetně těch, které dosud vyplaceny nebyly, nebo informace o srážkách na úhradu nákladů na správu práv. Úplný výčet povinností vůči jinému kolektivnímu správci stanoví § 99h AZ.

3.4.4. Povinnosti kolektivního správce vůči státu

Za povinnosti kolektivního správce vůči státu lze považovat informační povinnost vůči Ministerstvu kultury České republiky. Tato povinnost spočívá zejména v poskytování množství dokumentů za účelem kontroly činnosti kolektivního správce. Kolektivní správce je povinen informovat ministerstvo o změnách všech údajů v dokumentech požadovaných pro získání oprávnění k výkonu kolektivní správy dle § 96 odst. 2 písm. a) AZ.

---

¹¹² § 99 odst. 1. AZ.

¹¹³ Sestavení rozúčtovacího řádu je zároveň základní povinností kolektivního správce pro získání oprávnění od Ministerstva kultury České republiky.

Dále je kolektivní správce povinen poskytnout Ministerstvu kultury kopie všech uzavřených kolektivních smluv s uživateli nebo uzavřených smluv mezi kolektivními správci navzájem pro výkon kolektivní správy v zastoupení, a to do patnácti dnů od jejich uzavření. Současně je kolektivní správce povinen informovat ministerstvo o všech rozhodnutích soudů nebo správních orgánů v řízeních, jichž je kolektivní správce účastníkem a mají význam pro jeho činnost. Úplný výčet informačních povinností vůči ministerstvu stanoví § 99i AZ.

Ministerstvo kultury vykonává dohled nad výkonem kolektivní správy a dodržováním povinností kolektivních správců podle autorského zákona.¹¹⁴ Při výkonu dohledu postupuje Ministerstvo kultury podle kontrolního řádu¹¹⁵, přičemž je oprávněno účastnit se jednání nejvyššího orgánu kolektivního správce a v případě zjištění porušení zákona může ukládat povinnost ke sjednání nápravy, pokutu či případně odejmout oprávnění za podmínek dle § 96c AZ. Kromě Ministerstva kultury vykonává nad kolektivními správci obecný dohled také Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, případně Evropská komise.¹¹⁶

V souvislosti s vedením účetnictví plyne kolektivnímu správci povinnost vyhotovit do 30. června každého roku výroční zprávu¹¹⁷ za předchozí kalendářní rok podle zákona o účetnictví a uveřejnit ji na svých internetových stránkách.¹¹⁸ Povinnou náležitostí účetní závěrky a výroční zprávy je auditorské ověření.

Hlavním cílem provedené směrnice o KS bylo zvýšení transparentnosti kolektivní správy a ukotvení informačních povinností kolektivního správce. Kolektivní správce je povinen uveřejnit na svých internetových stránkách stanovy, podmínky členství, vzorové licenční smlouvy, sazebníky, seznam členů vedení kolektivního správce, rozúčtovací řád, pravidla pro určení průměrné výše srážek na úhradu nákladů na správu práv nebo seznam smluv, které uzavřel kolektivní správce s jinými kolektivními správci. Úplný seznam informací, jež je kolektivní správce povinen v rámci transparentnosti kolektivní správy veřejnosti poskytnout, stanoví § 99f odst. 1 AZ.

Mezi společné povinnosti kolektivních správců vůči nositelům práv, uživatelům nebo jiným kolektivním správcům, pro něž správce práva spravuje, patří povinnost poskytnout na vyžádání těmto subjektům informace o repertoáru a spravovaných právech a také v jakém rozsahu je kolektivní správa pro určitého nositele práv vykonávána.¹¹⁹

---

¹¹⁴ § 102 odst. 1. AZ

¹¹⁵ Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

¹¹⁶ MATĚJČNÝ, T. op. cit. s. 41.

¹¹⁷ § 99g odst. 1-4 AZ.

¹¹⁸ Dle § 21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁹ § 99j odst. 1. písm. a), b), c) AZ.

Další řadu nových povinností přináší směrnice o KS také v oblasti udělování přeshraničních licencí pro hudební díla online. Této a ostatním povinnostem nově plynoucím z implementace směrnice o KS do autorského zákona bude věnována zvláštní kapitola podrobuující předmětnou směrnici důkladnější analýze.

3.4.5. Povinnosti jiných subjektů vůči kolektivnímu správci

V souvislosti s výkonem kolektivní správy náleží kolektivním správcům kromě povinností také práva vůči jiným subjektům, kterými mohou učinit výkon kolektivní správy efektivní a funkční.¹²⁰ Práva kolektivního správce tak vyplývají zejména z povinností uživatelů a dalších osob vůči kolektivnímu správci v souvislosti s užitím chráněných děl.

Kolektivní správce je oprávněn požadovat po uživatelích informace o užití repertoáru k výběru příjmů z výkonu práv a k jejich rozdělení a vyplacení mezi nositele práv¹²¹. Kolektivní správce je dále oprávněn požadovat po uživateli prokázání řádného a včasného plnění smluv uzavřených mezi uživatelem a tímto kolektivním správcem.¹²²

Zvláštním uživatelem předmětu ochrany, který má vůči kolektivnímu správci povinnosti, je provozovatel živé veřejné hudební produkce. Ten je povinen oznámit konání předmětné akce příslušnému kolektivnímu správci patnáct dnů předem. Současně je provozovatel povinen oznámit kolektivnímu správci program živé veřejné produkce s uvedením jmen autorů a názvů děl, která byla provozována, a to bez zbytečného odkladu po konání produkce, pokud není ve smlouvě mezi provozovatelem a kolektivním správcem dohodnuto jinak.¹²³

V neposlední řadě má vůči kolektivnímu správci povinnosti uživatel, kterému vznikne oprávnění k přenosu vysílání díla registrací podle zákona upravujícího provozování rozhlasového a televizního vysílání. Ten je povinen uvědomit kolektivního správce do patnácti dnů od vzniku takového oprávnění.¹²⁴

O právu vzájemného pověření kolektivních správců při výkonu kolektivní správy bude pojednáno v následující podkapitole.

---

¹²⁰ KŘÍŽ a kol. 2005, op. cit., s. 253.

¹²¹ § 98c odst. 1. AZ.

¹²² Např. vzor hromadné licenční smlouvy o veřejném provozování mezi OSA a provozovatelem [online].[cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z : <http://www.osa.cz/dolni-menu/ke-stazeni/vzory-smluv-a-zadosti.aspx>

¹²³ Hromadné licenční smlouvy OSA přizpůsobené novelizovanému znění zákona vyžadují povinnost zaslání ohlášení užitých děl bez zbytečného odkladu po uplynutí akce.

¹²⁴ § 98c odst. 5 AZ.

3.5. Vzájemné pověření kolektivních správců při výkonu kolektivní správy

Výjimkou z povinnosti vykonávat kolektivní správu osobně je přenesení povinnosti na jiného kolektivního správce prostřednictvím reciproční smlouvy nebo pověřením jiného tuzemského kolektivního správce.¹²⁵ V obou případech platí, že smlouvy musí být uzavřeny písemně.¹²⁶ Pověřený kolektivní správce jedná vlastním jménem, ale na účet kolektivního správce, jenž jej pověřil. Následně je povinen převést na kolektivního správce všechny odměny, které pro něj získal, přičemž je oprávněn odečíst si vynaložené náklady.

3.5.1. Reciproční smlouvy

Prostřednictvím reciproční smlouvy pověřuje tuzemský kolektivní správce zahraničního, aby jej zastupoval při výkonu kolektivní správy jím spravovaných práv na území státu zahraničního kolektivního správce, přičemž musí jít o ochranu téhož druhu díla.¹²⁷ Stejným způsobem zahraniční kolektivní správce zpravidla pověřuje kolektivního správce tuzemského. Například největší kolektivní správce u nás OSA měl v průběhu rok 2016 uzavřeno 122 recipročních nebo unilaterálních smluv s 80 zahraničními autorskými organizacemi fungujícími po celém světě.¹²⁸ V současném globalizovaném světě, kdy je potřeba užívat díla v souladu s autorským právem napříč kontinenty, je pro kolektivní správce kooperace prostřednictvím recipročních smluv velmi potřebná a zároveň téměř neodmyslitelná. Zahraniční kolektivní správce dokáže svými prostředky lépe a méně nákladně pokrýt a spravovat práva českého autora v rámci svého teritoria, tuzemský kolektivní správce zase dokáže efektivněji inkasovat odměnu pro zahraničního autora. Model vzájemné spolupráce vysvětluje předseda představenstva OSA Roman Strejček: *„Prostřednictvím recipročních smluv si vzájemně zastupujeme autory pro dané území. Například reciproční smlouva uzavřená mezi OSA a PRS (britská obdoba OSA) pro autory znamená následující. OSA zastupuje kromě českých autorů i britské autory pro území České republiky. OSA vybírá za užití skladeb britských autorů v rozhlasovém nebo televizním vysílání, na koncertech apod. a následně tyto finanční prostředky posílá do Velké Británie do společnosti PRS, která tyto prostředky následně vyplatí svým autorům. Stejným způsobem funguje zastupování i obráceně. Za hudbu českých autorů například odvysílá na rozhlasové stanici ve Velké*

---

¹²⁵ § 97g odst. 1. AZ.

¹²⁶ § 97g odst. 2. AZ.

¹²⁷ Nelze, aby tuzemský správce zastupující autory pověřil kolektivní správou zahraničního kolektivního správce zastupujícího výkonné umělce.

¹²⁸ Výroční zpráva OSA za rok 2016, s. 91 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/dolni-menu/ke-stazeni/vyrocní-zpravy-osa.aspx>

*Británii autorskou odměnu vybere od britského vysílatele PRS a následně tyto finanční prostředky pošle do OSA. OSA poté sumu vyplatí českým autorům. Je nutné na tomto místě též uvést, že řada zahraničních autorů žije v České republice a je zastupována OSA napřímo. Takže u těchto autorů se postupuje identicky jako u českých“.*¹²⁹

3.5.2. Pověření při výkonu tuzemského kolektivního správce

Zatímco reciproční smlouvy se uplatňují především pro zajištění výkonu kolektivní správy přeshraničně, v rámci tuzemska se lze setkat s pověřením jiného kolektivního správce zastupováním při výkonu kolektivní správy, a to na základě smlouvy o zastoupení. Opět platí, že smlouva musí být uzavřena písemně.

Příkladem výše uvedené smlouvy může být kolektivní správa a inkaso odměn za užití díla při provozování televizního vysílání dle § 23 AZ, kde pro registrované nositele práv u kolektivního správce DILIA vykonává kolektivní správu OSA.¹³⁰ Podle jiné smlouvy mezi kolektivními správci OSA, INTERGRAM, DILIA a Národní knihovnou vykonává kolektivní správu a vybírá odměny za půjčování děl na nosiči zvukového záznamu pro zmiňované kolektivní správce spolek INTERGRAM.¹³¹

Pověření k výkonu kolektivní správy povinně spravovaných práv pro jiného kolektivního správce může na základě zákona udělit i ministerstvo. V minulosti tímto způsobem Ministerstvo kultury udělilo DILIA oprávnění k výkonu kolektivní správy, ale současně v oprávnění pověřilo kolektivního správce OSA, aby pro DILIA vykonával kolektivní správu určitých povinně kolektivně spravovaných práv.¹³² Takový postup umožňuje ustanovení § 96a odst. 4 AZ, podle něž může ministerstvo udělit oprávnění k vybírání odměn dle § 25 a § 37 odst. 2 AZ jen jednomu žadateli, který nejlépe splňuje předpoklady pro zajištění řádného a účelného výkonu kolektivní správy. Udělené oprávnění pro DILIA tak v souladu se zněním zákona zahrnuje v určitých případech výkon kolektivní správy jen rozdělování vybraných odměn autorům nebo nositelům práv souvisejících s právem autorským, pro které vykonává kolektivní správu.

---

¹²⁹ STREJČEK. Roman. *Mýty a účelové nepravdy o fungování OSA*. Autor in [online]. 2013, vydání: zima, s. 46. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/media/115720/ainzima2013web.pdf>

¹³⁰ Výroční zpráva DILIA za rok 2016, s. 11 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.dilia.cz/ke-stazeni/?p=ostatni>

¹³¹ Ibid.

¹³² Rozhodnutí Ministerstva kultury České republiky ze dne 6. 11. 2006, č.j. 380/2/2001.

3.5.3. Společný zástupce

Třetí variantou zastoupení, respektive přenesení výkonu kolektivní správy na jiného kolektivního správce, je institut společného zástupce. V případě, kdy se na kolektivního správce obrací uživatel s návrhem na uzavření licenční smlouvy k výkonu práva užití předmět ochrany, který ovšem shodně kolektivně spravují alespoň dva kolektivní správci, je uživatel oprávněn požádat, aby příslušní kolektivní správci pověřili uzavřením jediné smlouvy společného zástupce.¹³³ Tuto povinnost musí splnit kolektivní správci do dvou měsíců od doručení žádosti příslušnému kolektivnímu správci. Vytvořením společného zástupce pro tyto případy zákonodárce sleduje účelnější a hospodárnější výkon kolektivní správy.

3.6. Hromadné a kolektivní licenční smlouvy

Institut hromadných a kolektivních smluv patří mezi základní instituty autorského práva. Kolektivní správce poskytuje uživateli licenční smlouvou oprávnění k výkonu práva užití dílo předmětu ochrany určené buď jednotlivě, nebo hromadně.¹³⁴ Hromadnost je zde vnímána ve vztahu k předmětům ochrany, ke kterým kolektivní správce spravuje oprávnění.¹³⁵ Prostřednictvím hromadné smlouvy poskytuje kolektivní správce uživateli oprávnění k výkonu práv v rozsahu všech předmětů ochrany, k nimž spravuje práva. Pro tento katalog předmětů ochrany, jež kolektivní správce spravuje, zavádí autorský zákon legislativní zkratku „repertoár“.¹³⁶ Kolektivní správce poskytuje hromadnou smlouvou uživateli přístup k předmětům ochrany všech nositelů práv, pro které vykonává kolektivní správu, nikoliv pouze těch, se kterými má uzavřenou smlouvu o zastupování.¹³⁷ Výše uvedené platí za předpokladu, že nezastoupení nositelé práv účinky režimu rozšířené kolektivní správy vůči kolektivnímu správci a uživateli nezapověděli.¹³⁸

Uzavření hromadné smlouvy s kolektivním správcem se zpravidla týká provozovatelů hudebních klubů, kabaretů, diskoték či restauračních zařízení. Pro tyto uživatele uzavření hromadné licenční smlouvy představuje možnost užívat jakékoliv dílo z repertoáru kolektivního správce za předem dohodnutou cenu, a to s jistotou, že se nebude jednat o nelegální užití. Výhodou je také přívětivé administrativní zjednodušení, neboť k užívání

---

¹³³ § 97h AZ.

¹³⁴ § 98a odst. 1 AZ.

¹³⁵ K tomu KŘÍŽ a kol. 2005, op. cit., s. 258.

¹³⁶ Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 122 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

¹³⁷ § 97e odst. 1 AZ.

¹³⁸ § 97e odst. 3 AZ.

celého repertoáru postačuje uživateli uzavření jediné smlouvy. Nevýhodu pro některé nositele práv lze spatřovat ve skutečnosti, že k následnému rozúčtování vybrané odměny mezi nositele práv nedojde podle skutečného užití díla, ale stejným podílem mezi všechny spravované předměty ochrany z repertoáru.

Hromadná smlouva tak reprezentuje spíše fungující uživatelskou přívětivost a administrativní zjednodušení systému v žádání o udělení licencí pro užití díla namísto dokonalé evidence každého jeho jednotlivého užití.

Kolektivní smlouvy jsou smlouvy uzavřené mezi kolektivním správcem a právnickou osobou sdružující uživatele nebo s osobou zastupující uživatele podle knihovního zákona.¹³⁹ Kolektivnost je pak vnímána ve smyslu kolektivu uživatelů, který je smluvní stranou smlouvy s kolektivním správcem.¹⁴⁰ Práva a povinnosti z uzavřené kolektivní smlouvy vůči kolektivnímu správci vznikají jednotlivým uživatelům, nikoli sdružení nebo právnické osobě jako celku. Kolektivní smlouva může mít podobu hromadné nebo individuální licenční smlouvy. Příkladem hromadné kolektivní smlouvy je smlouva mezi OSA a Společností pro lidové tradice Jihomoravského kraje (SPLT JMK), která je zástupcem sdružující folklórní soubory a festivaly.¹⁴¹ Folklórní soubory sdružené pod touto společností mají oprávnění užit díla z repertoáru kolektivního správce za podmínek smlouvy, které za ně uzavřel jejich zástupce. Oproti individuálně uzavřené licenční smlouvě bývá pro zastoupené soubory zpravidla výhodou sjednaná nižší cena za užití předmětu ochrany.

Novela autorského zákona přebírá dle předchozí úpravy institut prostředníka¹⁴², kterého mohou využívat smluvní strany¹⁴³ ke sjednávání kolektivní smlouvy, hromadné smlouvy a nově také pro sjednávání recipročních a vzájemně pověřovacích smluv, ke sjednávání sazebníku nebo k řešení sporů vzniklých při výkonu kolektivní správy. Prostředníkem zapsaným do seznamu může být každá svéprávná fyzická osoba, která naplnila podmínky stanovené zákonem.¹⁴⁴

Význam prostředníků má sloužit jako prevence pro případné zneužití postavení kolektivního správce. Novela, s ohledem na požadavek směrnice o KS zajistit podmínky

---

¹³⁹ § 98a odst. 3. AZ.

¹⁴⁰ KŘÍŽ a kol. 2005, op. cit., s. 258.

¹⁴¹ Tisková zpráva OSA: *Společnost pro lidové tradice Jihomoravského kraje o. s. a OSA - Ochranný svaz autorský přináší jistotu folklórním souborům* [online]. 30. 3. 2015. [cit dne 28. 8. 2017] Dostupné z: <http://www.osa.cz/vsechny-novinky/2015/jistota-pro-folklorni-soubory.aspx>

¹⁴² Podle předchozí úpravy byl prostředník „zprostředkovatel kolektivních a hromadných smluv“.

¹⁴³ Smluvními stranami dle § 101 AZ jsou kolektivní správci, nositelé práv, uživatelé a jejich sdružení.

¹⁴⁴ § 101a odst. 2 AZ.

pro alternativní řešení sporu, věnuje tomuto institutu zvláštní oddíl autorského zákona s názvem Postupy pro řešení sporu.¹⁴⁵ Seznam prostředníků vede Ministerstvo kultury České republiky.

Účinná úprava kolektivní správy dosáhla vlivem novely autorského zákona celé řady změn. Nutno říci, že některá ustanovení po novele obsahují gramatické nebo výkladové chyby, které staví kolektivní správu do rozporu se svou účelností a lze tak brzy očekávat další novelu, která tyto vady zhojí.

4. Vliv evropského a mezinárodní práva na národní úpravu

V úvodních kapitolách byl nastíněn historický vznik a vývoj kolektivní správy v Evropě s představením několika zahraničních kolektivních správců, kteří vykonávají kolektivní správu pro svá území. Právě mezinárodní princip teritoriality kolektivní správy zapříčinil, že se kolektivní správa v jednotlivých právních rádech vyvíjela v průběhu celého 20. století odlišně.

Pro kolektivní správu platí mezinárodní princip teritoriality více než pro jiné oblasti práva. Tímto však nelze vyloučit patrné vlivy mezinárodního práva na národní úpravu plynoucí z účasti smluvních států v řadě mezinárodních mnohostranných nebo dvoustranných úmluv¹⁴⁶, které později navazují na pakty o lidských právech¹⁴⁷, a dále pak ze členství v Evropské unii.

Mezi nejdůležitější smlouvy, jejichž signatářem je i Česká republika, patří již zmiňovaná Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. 9. 1886 ve znění Pařížské revize z roku 1971.¹⁴⁸ K této úmluvě přistoupilo Československo s účinností od 22. 2. 1921, pro Českou republiku je tato úmluva závazná od 1. 1. 1993. Bernská úmluva definuje princip teritoriality, podle kterého se autorskoprávní vztahy řídí vždy právem státu,

---

¹⁴⁵ Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 129 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

¹⁴⁶ Čl. 10. Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

¹⁴⁷ Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 16. 12. 1966.

¹⁴⁸ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 vyhlášená pod č. 133/1980 Sb., ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb.

pro jehož území se ochrana uplatňuje.¹⁴⁹ Bernská úmluva dále uplatňuje asimilační zásadu, která zakládá povinnosti smluvních států přistupovat při tvorbě národních předpisů k příslušníkům zahraničních států stejně jako ke svým občanům. Z obou principů vychází také Všeobecná úmluva o právu autorském z 6. 9. 1952, k níž přistoupilo bývalé Československo 6. 1. 1960.¹⁵⁰ Svůj význam má především vůči státům, které nejsou signatáři Bernské úmluvy.

Mezinárodní práva příbuzná k právům autorským přiznávají Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací z 26. 10. 1961¹⁵¹, známá též jako tzv. Římská úmluva a Ženevská úmluva o ochraně práv výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů 29. 10. 1971, známá jako tzv. protipirátská úmluva.¹⁵² K Římské úmluvě přistoupilo Československo dne 14. 8. 1964. Ženevská úmluva byla pro Československo závazná od 15. 1. 1985.

Moderní mezinárodněprávní ochranu autorských práv a práv souvisejících dnes představuje především Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví TRIPS z 15. 4. 1994, která vznikla společně s vytvořením Světové obchodní organizace WTO.¹⁵³

Ze dne 20. 12. 1996 pochází dvě tzv. internetové smlouvy, a sice Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o autorském právu (WIPO Copyright Treaty)¹⁵⁴ a Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech (WIPO Performance and the Phonograms Treaty)¹⁵⁵, jejichž cílem je upravit ochranu autorských práv a práv příbuzných v podmínkách užívání elektronického přenosu dat a informací. K oběma internetovým smlouvám přistoupila Česká republika v roce 2002.

Uplatňováním principu teritoriality kolektivní správy není vůči nositelům práv vyloučena ochrana jejich autorských práv a práv souvisejících pro jiná území. Pro zajištění

---

¹⁴⁹ Čl. 11 a čl. 13 Bernské úmluvy [online]. [cit. dne. 28. 8. 2017] Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/04/Bernska-umluva.pdf>.

¹⁵⁰ Všeobecná úmluva o právu autorském ze dne 6. 9. 1952 vyhlášená pod č. 2/1960 Sb.

¹⁵¹ Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací ze dne 26. 10. 1961, vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 192/1964 Sb., ve znění opravy podle č. 157/1965 Sb.

¹⁵² Ženevská úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů ze dne 29. 10. 1971, vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 32/1985 Sb.

¹⁵³ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) č. 191/1995 Sb.

¹⁵⁴ Vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 33/2002 Sb. m. s.

¹⁵⁵ Vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 48/2002 Sb. m. s.

ochrany práv nositelů v zahraničí uzavírají kolektivní správci reciproční smlouvy o vzájemném zastupování mezi tuzemským a zahraničním kolektivním správcem.¹⁵⁶

5. Směrnice o kolektivní správě

Obvyklá tendence evropského práva pokusit se harmonizovat jednotlivé právní oblasti národních právních řádů členských států a sjednotit právní standardy se v průběhu uplynulých let letmo dotýkala i autorského práva.¹⁵⁷ Postavení kolektivních správců a fungování kolektivní správy až do současné doby ovšem nikterak harmonizováno nebylo. Přitom lze napříč jednotlivými členskými státy spatřovat patrné rozdíly v právní formě kolektivních správců, v jejich monopolním postavení nebo neziskové povaze kolektivní správy.

Právě s ohledem na rozdílnou vývojovou tradici kolektivní správy jednotlivých členských zemí EU byla potřeba harmonizace některých aspektů kolektivní správy pro zefektivnění celého systému autorského práva považována za nebytnou.¹⁵⁸

Nyní se po letech od počátečních diskuzí dotkla harmonizace také úpravy kolektivní správy, když byla dne 26. 2. 2014 vydána Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu (směrnice o KS).¹⁵⁹ Ačkoliv tato směrnice měla být implementována do našeho právního řádu do 10. 4. 2016, povedlo se tak až téměř o rok později spolu s novelou autorského zákona č. 102/2017 Sb. To ovšem nemělo vliv na její platnost a závaznost vůči České republice a především kolektivním správcům, která uplynutím stanovené lhůty pro implementaci

---

¹⁵⁶ K tomu podkapitola 3.5.1. Reciproční smlouvy.

¹⁵⁷ *Směrnice Rady 91/250/EHS* o právní ochraně počítačových programů ze dne 14. 5. 1991; *Směrnice Rady 92/100/EHS* o právu na pronájem a půjčování, jakož i o některých právech příbuzných právu autorskému v oblasti duševního vlastnictví ze dne 19. 11. 1992; *Směrnice Rady 93/83/EHS* o koordinaci některých pravidel z oboru práva autorského a práv příbuzných právu autorskému vztahujících se na satelitní vysílání a kabelový přenos ze dne 27. 9. 1993; *Směrnice Rady 93/98/EHS* o harmonizaci ochranné doby práva autorského a některých práv příbuzných ze dne 29. 10. 1993; *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES* o právní ochraně databází ze dne 11. 3. 1996; *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES* o harmonizaci některých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti ze dne 22. 5. 2001; *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES* o právu autora na odměnu z opětovného prodeje originálu uměleckého díla – tzv. právo na slušné vypořádání droit de suite ze dne 27. 9. 2001; *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES* o prosaditelnosti práv k duševnímu vlastnictví ze dne 29. 4. 2004;

¹⁵⁸ DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WPO*. Praha: Linde, 2004, s. 63.

¹⁵⁹ Směrnice vstoupila v platnost vyhlášením v Úředním věstníku Evropské unie dne 20. 3. 2014.

nastala.¹⁶⁰ Dne 20. 4. 2017 vstoupila v účinnost novela autorského zákona č. 102/2017 Sb., jež provádí směrnici o KS do právního řádu České republiky.

Účel směrnice o KS sleduje dva hlavní cíle. Prvním cílem směrnice o KS je snaha o harmonizaci pravidel a stanovení požadavků pro řádný výkon kolektivní správy a její transparentnost. Druhý cíl směrnice o KS řeší doposud tuzemskou právní úpravou neřešenou oblast přeshraničního licencování k užití hudebních děl online na více územích.¹⁶¹ Tato část směrnice je reakcí autorského práva na současný technologický trend užívání hudebního díla prostřednictvím digitálních zařízení napříč jednotlivými státy.

Jak vyplývá z ustanovení zvláštní části důvodové zprávy, „*směrnice o KS nepřinesla změnu systému kolektivní správy v České republice, jak byl dosud upraven v AZ, ani neruší tzv. zákonný monopol v kolektivní správě (jehož přípustnost potvrdil i Soudní dvůr EU v rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-351/12 OSA), ani princip možnosti výkonu kolektivní správy pouze na základě oprávnění uděleného Ministerstvem kultury*“.¹⁶²

Směrnice o KS nicméně ponechává několik otázek v národních rozdílech úpravy kolektivní správy nadále nezodpovězených a proto ani po její implementaci nelze zdaleka považovat úpravu kolektivní správy v evropském systému za jednotnou.

5.1. Novela autorského zákona dle směrnice o KS

Novela autorského zákona č. 102/2017 Sb. účinná od 20. 4. 2017 věnovala značnou pozornost právě provedení směrnice o KS, zejména co do požadavků transparentnosti kolektivní správy a přeshraničního licencování užití hudebních děl online. Obsah novely tvoří téměř výhradně povinnosti vzniklé v souvislosti s implementací předmětné směrnice.

Požadavky stanovené směrnicí o KS nešlo podle důvodové zprávy jednoduše vložit za existující ustanovení o kolektivní správě v autorském zákoně, proto došlo k rozsáhlejšímu přepracování a nové strukturalizaci celé části autorského zákona, jež se věnuje organizaci a fungování kolektivní správy.¹⁶³ Vlivem implementované směrnice o KS tak celý současný autorský zákon nabyl na objemu, přičemž úprava kolektivní správy nyní tvoří více než třetinu

---

¹⁶⁰ Podle Matějčického In: MATĚJČIČNÝ 2014, op. cit. s. 60, vychází směrnice o KS ze standardů kolektivní správy, jejichž splnění je podmínkou pro členství v mezinárodních organizacích a tyto mnozí kolektivní správci již dávno před implementací směrnice o KS splňovali. Strejček rovněž doplňuje, že OSA splňovala řadu podmínek, které směrnice o KS stanovuje, řadu let před jejím vydáním. Viz STREJČEK. Roman. *Tak nám schválili autorský zákon!*. Autor in. 2017, vydání: 2/2017, s. 49-50.

¹⁶¹ Čl. 1 směrnice o KS.

¹⁶² Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 111. [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

¹⁶³ Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 111 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

celého obsahu autorského zákona. I pro tyto vlastnosti byla k novele kolektivní správy upřena patřičná pozornost veřejnosti.

Vzhledem k tomu, že tato diplomová práce vzniká za účinnosti novely autorského zákona, která směrnici o KS provádí, bude tato kapitola věnována kritické analýze směrnice o KS v kontrastu její implementace do autorského zákona.

5.2. Pravidla fungování kolektivní správy dle směrnice o KS

Z ustanovení čl. 5. recitálu směrnice o KS se dovídáme, že směrnice reaguje především na významné rozdíly ve vnitrostátních pravidlech kolektivní správy, zejména co se týče transparentnosti kolektivních správců a odpovědnosti vůči svým členům a nositelům práv.

*„Cílem této směrnice je stanovit požadavky, které by se vztahovaly na organizace kolektivní správy, aby byla zajištěna vysoká úroveň správy, finančního řízení, transparentnosti a podáváním zpráv.“*¹⁶⁴ K zajištění výše uvedeného účelu směrnice o KS nebrání členskými státy, aby vůči svým kolektivním správcům zavedly nebo zachovaly přísnější normy, než požaduje směrnice, pokud budou v souladu s unijním právem.¹⁶⁵

Níže diplomant nabízí několik vybraných ustanovení směrnice KS a jejich srovnání s novelou autorského zákona, která tato ustanovení provádí.

Směrnice o KS poskytuje v čl. 3 definici organizacím vykonávajícím kolektivní správu, které podle této definice musí splňovat alespoň jedno z následujících kritérií, a sice být vlastněny nebo ovládány svými členy anebo být ve své podstatě neziskovou organizací.

Novela autorského zákona vyšla z platné zákonné definice kolektivního správce a doplnila definiční znaky dle směrnice o KS do znění nového § 95a odst. 1 AZ, podle něhož je kolektivní správce právnická osoba tvořená nositeli práv, pro které vykonává kolektivní správu jako jediný a hlavní účel své činnosti a současně není založena za účelem podnikání ani jiné výdělečné činnosti nebo je řízena svými členy. Jak bylo uvedeno v této diplomové práci dříve, novela sice doslovně implementuje alternativní požadavky směrnice o KS na činnost kolektivního správce, zjevně se však bude jednat o gramatickou chybu neboť podnikatelská povaha jako hlavní účel spolku dle českého práva je vyloučena.

Pozornost lze věnovat také odlišnosti směrnice o KS a předchozí právní úpravy ve stanovení počtu nositelů práv, jež kolektivní správce musí alespoň zastupovat. Zatímco

---

¹⁶⁴ Čl. 9 recitálu směrnice o KS.

¹⁶⁵ Ibid.

směrnice o KS vymezuje kolektivní správce jako organizace, které zastupují „více než jednoho“ nositele práv, předchozí právní úprava¹⁶⁶ definovala kolektivní správu jako zastupování „většího počtu osob“, v čemž byla národní úprava přísnější, neboť za větší počet osob nelze považovat alespoň dva nositele práv, jak lze vykládat ustanovení směrnice o KS. Novela se s tímto jazykovým rozdílem vypořádala po svém a v definici kolektivního správce v § 95a odst. 1 AZ se bez bližší určitých či neurčitých pojmů definujících potřebný počet zastupovaných nositelů práv zcela obešla. Za povšimnutí stojí fakt, že podle definice nového institutu „nezávislého správce práv“¹⁶⁷, ve kterém by šla spatřovat určitá podobnost s kolektivním správcem¹⁶⁸, jedná tento nezávislý správce jménem „více než jednoho nositele práv“. Nabízí se tak možnost užít toto ustanovení analogicky i pro kolektivní správu.

Ustanovení § 96 až § 96c AZ v zásadě přebírají podmínky pro získání oprávnění pro výkon kolektivní správy z předchozí úpravy před implementací směrnice.¹⁶⁹ Za zmínku stojí § 96a odst. 3 písm. a) AZ, podle něhož má mít kolektivní správce konkrétní právní formu spolku dle občanského zákoníku, ačkoliv směrnice o KS konkrétní právní formu nepožaduje.¹⁷⁰ Jak již v této diplomové práci dříve zaznělo, podle diplomanta zákonodárce tímto „rozuzluje“ svůj postoj k přípustnosti ziskové povahy kolektivní správy dle výkladu § 95a odst. 1 AZ, neboť soukromoprávní úprava výslovně zakazuje podnikání nebo jinou výdělečnou činnost spolku jako jeho hlavní činnost.¹⁷¹ Pro utvrzení nevýdělečné povahy hlavní činnosti kolektivního správce je tak právní forma spolku v tuzemském právu nejprůhodnější.¹⁷²

Směrnice o KS přináší do českého právního řádu novinku v podobě institutu tzv. „nezávislého správce práv“, který má být další organizací zastupující nositele práv.

Nezávislí správci práv jsou komerčními subjekty, které se od kolektivních správců liší tím, že je nevlastní ani neovládají nositelé práv a jsou ve své povaze podnikatelskými subjekty¹⁷³. Novela autorského zákona implementovala institut nezávislého správce práv do § 104 a násl. AZ jako právnickou osobu, jejíž hlavní podnikatelskou a výdělečnou činností

---

¹⁶⁶ § 95 odst. 2. autorský zákon ve znění před novelou č. 102/2017 Sb.

¹⁶⁷ § 104 AZ.

¹⁶⁸ Nezávislý správce práv je na rozdíl od kolektivního správce komerčním subjektem, pro nějž je správa majetkových práv autorů a další nositelů práv podnikáním.

¹⁶⁹ Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 113. [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

¹⁷⁰ Čl. 14. recitálu směrnice o KS.

¹⁷¹ § 217 odst. 1. OZ.

¹⁷² Dle § 217 odst. 2 a 3 AZ může vedlejší činnost spolku sloužit k podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku. Zisk z této činnosti, lze použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.

¹⁷³ Jedním z prvních existujících nezávislých správců práv v České republice je společnost Nezávislý správce práv, s.r.o., provozující platformu Copymarket.cz. [cit. dne 28. 8. 2017]. Viz <http://www.copymarket.cz>

je správa autorských práv a práv s nimi souvisejícími, a která jedná jménem více než jednoho nositele práv k jejich společnému prospěchu. Podle čl. 16 recitálu směrnice o KS těmito subjekty „nemohou být např. agentury, nakladatelé, výrobci zvukově obrazového záznamu (filmové producenty) apod., byť i tyto subjekty poskytují licence (resp. podlicence) k právům jiných nositelů práv, neboť ti jednají pouze ke svému vlastnímu prospěchu, nikoliv ku prospěchu nositelů práv“.¹⁷⁴ Pozitivní výčet subjektů, které mohou být nezávislými správci práv, byť alespoň demonstrativní, ovšem směrnice o KS neposkytuje. Závěrem je třeba dodat, že tyto subjekty budou vedeny v seznamu nezávislých správců práv a budou podléhat dohledu Ministerstva kultury.¹⁷⁵

Co se týče definice nositele práv, zde novela zachovává znění předchozí úpravy. Dle předchozí i současné úpravy předpokládá autorský zákon za nositele takovou osobu, jíž přísluší majetkové právo autorské či majetkové právo s autorským právem související, má ze zákona oprávnění k výkonu majetkových práv k dílu nebo zastupuje nositele na základě smlouvy po celou dobu trvání majetkových práv a alespoň pro území České republiky s právem poskytnout podlicenci.¹⁷⁶ Směrnice o KS definuje nositele práv širěji, a to jako subjekty jiné od kolektivního správce, které jsou nositelem autorských práv nebo práv s nimi souvisejících nebo které mají podle dohody o výkonu práv ze zákona nárok na podíl z příjmů z výkonu těchto práv.¹⁷⁷ Podle směrnice o KS mohou být nositelé práv též osoby, které např. získají autorská majetková práva na základě uzavřeného inominátního kontraktu¹⁷⁸ o podílu na odměně z užití předmětu ochrany. V praxi by takovými subjekty mohly být např. hudební vydavatelství, která umělci pomohou s propagací díla, zafinancují jeho výrobu nebo poskytovanou poradenství.¹⁷⁹ Nutno však dodat, že ani účinná novela autorského zákona takové nositelé práv na rozdíl od směrnice o KS nepředpokládá.

Novela přináší do autorského zákona vlivem provedené směrnice o KS také chybějící definici uživatele, kterou předchozí úprava zcela opomíjela. Podle směrnice o KS je uživatelem „osoba nebo subjekt, který provádí úkony, jež vyžadují svolení nositelů práv, odměnu nositelům práv nebo zaplacení náhradní odměny nositelům práv, a který nejedná jako spotřebitel“.¹⁸⁰ Podle Matějičného se jeví tato definice nelogická s ohledem na význam

---

¹⁷⁴ Čl. 16 recitálu směrnice o KS.

¹⁷⁵ §104b AZ.

¹⁷⁶ Srov. §95 odst. 2. dle předchozí úpravy a §95 odst. 3 AZ.

¹⁷⁷ Čl. 3. písm. c) Směrnice o KS.

¹⁷⁸ Srov. §1746 odst. 2 OZ.

¹⁷⁹ MATEJIČNÝ 2014, op. cit., s. 5.

¹⁸⁰ Čl. 3. písm. k) směrnice o KS.

pojmu spotřebitele v občanském zákoníku.¹⁸¹ Za spotřebitele je považován každý člověk, „*kteřý mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná*“.¹⁸² Žadatelem o licenci, respektive uživatelem díla, ovšem může být ta osoba, která bude po kolektivním správci požadovat licenci mimo rámec své podnikatelské činnosti. Taková osoba by pak ve znění občanského zákoníku byla spotřebitelem, dle směrnice o KS by se na ni proto nevztahovaly povinnosti uživatele.¹⁸³ S problematickým uchopením pojmu spotřebitele v definici směrnice o KS se v této situaci vypořádala novela poněkud zjednodušeným, ale dle diplomanta vyhovujícím zněním definice uživatele, podle níž se uživatelem „*pro účely kolektivní správy práv rozumí osoba, která užívá předmět ochrany nebo která je povinna platit odměnu podle tohoto zákona*“.¹⁸⁴

Významné změny přináší směrnice o KS v posílení postavení nositelů práv. Ti mohou kolektivnímu správci svěřit výkon kolektivní správy svých práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany pro území podle svého výběru.¹⁸⁵ Nositel si tak může vybrat svého kolektivního správce přeshraničně, bez ohledu na státní příslušnost nositele práv nebo sídlo kolektivní správce.¹⁸⁶

Současně mohou nositelé práv ve smlouvě s kolektivním správcem jednotlivě určit každé právo, kategorii práv, druh děl nebo jiný předmět ochrany, který kolektivnímu správci svěřují.¹⁸⁷

Nositelé práv mohou dále udělovat licence pro nekomerční užití jimi zvolených práv, kategorií práv, druhů děl nebo předmětů ochrany a oprávnění k výkonu kolektivních práv, a to i v případě, že je dříve smlouvou o zastoupení svěřili kolektivnímu správci.¹⁸⁸ Lze tak učinit pouze v režimu dobrovolné kolektivní správy, povinná a rozšířená kolektivní správa dle §97d a 97e AZ tímto nejsou dotčeny. Tuzemská úprava oproti směrnici o KS doplňuje v této souvislosti podmínku, aby nositel práv kolektivního správce před vlastním udělením takového

---

¹⁸¹ K tomu více MATĚJČIČNÝ 2014, op. cit., s. 60.

¹⁸² Srov. § 419 OZ.

¹⁸³ Jako příklad Matějíčný dále uvádí pořadatele studentských akcí, maturitních večírků a plesů, kdy budou žadateli o licenci studenti, žádající mimo rámec jakékoliv podnikatelské činnosti, přesto je nelze opomenout jako uživatele předmětu ochrany.

¹⁸⁴ § 95 odst. 4 AZ.

¹⁸⁵ Srov. § 97a odst. 3 AZ a čl. 19 recitálu směrnice o KS.

¹⁸⁶ KOPEČKOVÁ, Andrea. *Co by měla přinést připravovaná novela autorského zákona v oblasti kolektivní správy* [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/co-by-mela-prinest-pripravovana-novela-autorskeho-zakona-v-oblasti-kolektivni-spravy-100152.html>

¹⁸⁷ § 97a odst. 4 AZ.

¹⁸⁸ Čl. 5 odst. 3 směrnice o KS.

oprávnění informoval.¹⁸⁹ Tímto ustanovením směrnice reaguje na fenomén v oblasti licencování Creative Commons, který umožňuje nositelům práv rozhodovat se o zveřejnění svého díla a udělení příslušné licence k jeho užití bez zastoupení kolektivním správcem.¹⁹⁰ Nutno dodat, že současné znění §97 odst. 5 AZ umožňuje nositeli práv vedle existujícího zastoupení kolektivním správcem udílet oprávnění pouze k nekomerčnímu užití svého díla. Ve světle současné úpravy tak může nositel práv využívat paralelně jen některé licence Creative Commons, což lze přičítat chybnému znění tohoto ustanovení v AZ, nikoliv záměru zákonodárce.

Směrnice umožňuje kolektivním správcům delegovat některé své činnosti na jiné obchodní společnosti, které si pro tyto účely sami zřídí a současně v nich budou mít rozhodující majetkovou účast nebo je přímo či nepřímo fakticky ovládat¹⁹¹. Směrnice má na mysli zejména „outsourcing“ administrativních činností jako např. vystavování faktur nebo rozdělování odměn nositelům práv, a to za předpokladu, že tím bude dosaženo efektivnějšího výkonu kolektivní správy.¹⁹²

Jak již bylo vysvětleno v úvodu této kapitoly, v souvislosti s hlavním cílem směrnice o KS posílit a harmonizovat právní úpravu transparentnosti kolektivní správy došlo k implementaci mnoha ustanovení s požadavkem na řádné fungování kolektivní správy.¹⁹³ O zavedených informačních povinnostech kolektivních správců vůči nositelům práv, uživatelům, jiným kolektivním správcům nebo státu, které přinesla směrnice o KS, jakožto i o povinnostech s uveřejňováním předmětných dokumentů dle § 99f AZ včetně výroční zprávy, již bylo pojednáno podrobněji v předchozí kapitole věnované právům a povinnostem kolektivních správců.

Závěrem je nutno zmínit nový institut stížnosti, který by měl sloužit jako opatření k prosazování požadavků směrnice o KS na řádný výkon kolektivní správy. Pro členské státy

---

¹⁸⁹ § 97a odst. 5 AZ.

¹⁹⁰ Na rozdíl od ustanovení §97a odst. 5 AZ, licence Creative Commons umožňují nositeli práv udělit samostatně licenci i pro komerční užití. Je tak otázkou, zda může zastupovaný autor kolektivním správcem jako poskytovatel licence udělovat licenci samostatně pouze pro nekomerční užití, aby se nedostal do rozporu s ujednáními smlouvy s kolektivním správcem, které vychází z §97a odst. 5 AZ. O této problematice je pojednáno více v kapitole 7.4. Creative Commons.

¹⁹¹ § 97 odst. 5 AZ.

¹⁹² Příklady takových činností stanovuje čl. 17 a 43 recitálu směrnice o KS.

¹⁹³ Autorský zákon tak nově vyčlenil pro úpravu transparentnosti kolektivní správy samostatný oddíl 7 a ustanovení § 99f až § 99j AZ.

a jejich zákonodárce tak bude povinností zajistit, aby kolektivní správci poskytli svým členům a nositelům práv účinné postupy pro vyřizování stížností.¹⁹⁴

Provedením směrnice o KS novelou autorského zákona došlo k výraznému rozšíření tuzemské platné právní úpravy o nové povinnosti v oblasti kolektivní správy, které ji mají činit jednodušší a transparentnější. Směrnice o KS má ovšem mezi tuzemskými kolektivní správci i své odpůrce, kteří ji vytýkají přílišné administrativní zaměření, místo aby pozornost směřovala věcným problémům. Na adresu směrnice se například vyjádřil ředitel DILIA Jan Srstka, podle něž *„tato směrnice ještě výrazně zatíží již z principu věci značnou administrativní složitost práce kolektivních správců a z hlediska efektivity jejich výkonu nepřinese pranic. I v tomto případě EU zaprahá koně za vůz, jelikož zcela logicky měla nejprve upravit věcnou stránku výběrů odměn v kolektivní správě tak, aby byla jednotná v celé EU, a teprve pak se starat o to, jak budou kolektivní správci fungovat“*.¹⁹⁵

I přesto lze naplnění cíle směrnice o KS hodnotit jako pozitivní, neboť jeho vlivem došlo alespoň k částečnému sjednocení základní principů a mechanismů v oblasti kolektivní správy napříč členskými státy. Faktem však zůstává, že kolektivní správa si i po implementaci této směrnice své určité výrazné odlišnosti v národních úpravách nadále zachová.

5.3. Přeshraniční licencování užití hudebního díla online

Druhým stěžejním cílem směrnice o KS vedle zajištění transparentnosti kolektivní správy byla úprava udělování licencí pro více území k užití hudebních děl v online prostředí. V této části směrnice o KS reaguje na technologický „boom“ a rozvoj digitálních hudebních služeb pro poslech hudby v prostředí internetu a přináší zvýšení pružnosti v oblasti poskytování hudebních služeb v internetovém prostředí, díky zavedení možnosti přeshraničně licencovat užití díla online. Ačkoliv digitální trh hudby lze vnímat jako součást společenského prostoru prakticky od nástupu internetu, své právní úpravy v tuzemském autorském zákoně se přeshraniční licencování těchto digitálních služeb dočkalo až díky implementaci směrnice o KS.

Předchůdcem směrnice o KS v záměru zjednodušit přeshraniční licencování hudebních děl byla v roce 2000 tzv. Santiagská dohoda jako výsledek jednání organizace

---

¹⁹⁴ Čl. 33 směrnice o KS; K tomuto ustanovení zákonodárce v důvodové zprávě uvádí, že ačkoliv tuzemští kolektivní správci mají své mechanismy pro vyřizování stížností již zpravidla upraveny, novela přísněji požaduje, aby byly přímou součástí stanov dle § 101g. Viz Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 130 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]

Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

¹⁹⁵ Zpráva ředitele DILIA prof. JUDr. Jiřího Srstky pro valnou hromadu 2015. [online]. [cit. dne 28. 8. 2017].

Dostupná z: <http://www.dilia.cz/ke-stazeni/?p=ostatni>

CISAC, podle níž měl být k udílení souhlasu k užití hudebních děl v online prostředí oprávněn pouze jeden kolektivní správce jako jediná autorita pro udělení licence k celému online repertoáru. Evropská komise považovala toto pravidlo za narušení vnitřního trhu a omezení hospodářské soutěže, a tak tato dohoda po jejím uplynutí v roce 2004 nebyla prodloužena.¹⁹⁶

Obnovit snahu o sjednocení úpravy licencování děl na internetu v EU se později pokoušela Evropská komise. Ta přijala na toto téma již v roce 2005 doporučení 2005/737/ES¹⁹⁷, kterým nabádala k vytvoření společného zástupce kolektivních správců, jenž by byl oprávněn vydávat výše specifikované licence pro území celé EU. Podle zákonodárce však toto doporučení „s ohledem na svou nezávaznou povahu nedocílilo toho, aby se udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online všeobecně rozšířilo, ani aby se řešily specifické požadavky udělování licencí pro více území“.¹⁹⁸

První úpravy přeshraničního licencování hudebních děl je tak dosaženo až prostřednictvím směrnice o KS ze dne 26. 2. 2014.¹⁹⁹ Na základě požadavků směrnice o KS dojde prostřednictvím nevýhradních recipročních smluv k vzájemnému zastupování mezi kolektivními správci za účelem udílení tzv. multiteritoriálních licencí k právům k užití hudebních děl online.²⁰⁰

Povinností zákonodárce je zajistit, aby v této souvislosti dožádaný kolektivní správce žádosti o zastupování jiného kolektivního správce v této věci vyhověl. To se bude týkat zejména kolektivních správců, kteří nebudou splňovat podmínky podle čl. 24 směrnice o KS k udělování přeshraničních licencí nebo je splňovat přestanou.²⁰¹ Nový systém by tak měl odstranit dosud existující striktní princip teritoriality pro výkon kolektivní správy v oblasti licencování užití hudebních děl online.

S ohledem na výše uvedené zjednodušení licencování digitálního obsahu přeshraničně je dlouhodobějším cílem směrnice o KS postupné slučování repertoárů kolektivních správců za účelem vytvoření jednotného repertoáru všech hudebních děl online.

---

¹⁹⁶ K tomu MATĚJČIČNÝ 2014, op. cit., s. 104.

¹⁹⁷ Doporučení Evropské komise ze dne 18. 5. 2005 o kolektivní přeshraniční správě autorského práva a práv s ním souvisejících pro zákonné online hudební služby, 2005/737/ES.

¹⁹⁸ Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 66 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

¹⁹⁹ Jelikož se do novely autorského zákona národní úprava tématem přeshraničních licencí nijak speciálně nezabývala, doporučil zákonodárce převzít kompletní úpravu dle čl. 23 směrnice o KS a násl. Této úpravě jsou věnovány § 100 až § 100g AZ.

²⁰⁰ Licenci lze tímto způsobem poskytovat k výkonu práva užití hudební dílo rozmnožováním dle § 13 AZ a sdělováním veřejnosti dle § 18 AZ.

²⁰¹ Srov. čl. 30 odst. 1. směrnice o KS.

Nejočekávanější dopad bude mít tato část směrnice o KS pro poskytovatele služeb s online poslechem hudby. Ti již nebudou muset díky nové úpravě uzavírat licenční smlouvy za účelem získání oprávnění k užití autorského repertoáru s kolektivním správcem v každém jednotlivém členském státě zvlášť tak, jak tomu bylo doposud, ale pouze s těmi kolektivními správci, kteří budou mít oprávnění uzavírat multiteritoriální licenční smlouvy.

Pro menší poskytovatele hudebních služeb a poskytovatele nově vstupující na trh byla předchozí situace získat oprávnění k širšímu repertoáru hudebních děl velmi obtížná, časově náročná a nákladná, neboť museli uzavírat smlouvy s vícero kolektivními správci spravujícími jednotlivé autorské repertoáry napříč zeměmi. To mohlo podle Evropské komise zapříčinit také jejich rozhodnutí poskytovat online hudební služby pouze ve vybraných členských státech a přicházet tak o rozšíření klientely o uživatele z jiných států.²⁰² Rovněž negativně mohla předchozí absence této úpravy vyznívat pro spotřebitele, kterým byla v důsledku absence některých licenčních smluv nabízena omezená nabídka hudebních děl online. Pro nositele práv nenabízení jejich repertoáru v jiných státech naopak nepřinášelo autorské odměny.

Reciprocita kolektivních správců v udělování přeshraničních licencí by tak měla vést k širší nabídce dostupného a legálního obsahu hudebních děl, která by se podle argumentace zákonodárce měla pozitivně projevit i v poklesu tzv. pirátství a v konečném důsledku přinést více autorských odměn nositelům práv.²⁰³

6. Zákonný monopol kolektivní správy v ČR

Kolektivní správce je právnickou osobou soukromého práva, která vykonává kolektivní správu na základě oprávnění Ministerstva kultury. Tato autorita udělí při splnění zákonem stanovených požadavků kolektivnímu správci licenci pro výkon kolektivní správy k určitému předmětu ochrany. Jeden se zákonných předpokladů je stanoven v §96a odst. 2 písm. c) AZ, který stanoví, že *„ministerstvo udělí oprávnění ke kolektivní správě žadateli, pokud pro výkon téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a jde-li o dílo, pro výkon*

---

²⁰² Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 67 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

²⁰³ Vliv dostupnosti legálního digitálního obsahu na pirátství potvrzuje studie EUIPO s názvem *Evropští občané a duševní vlastnictví: vnímání, informovanost, chování* [online]. 2017 [cit. dne 28. 8. 2017].

Dostupná z: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/2017/executiveSummary/executive_summary_cs.pdf

téhož práva k témuž druhu díla, nemá oprávnění již jiný kolektivní správce“. Toto pravidlo bylo do českého právního řádu zaneseno až s účinností současného autorského zákona, přesto jej praxe fakticky uplatňovala i dávno před jeho zakotvením.²⁰⁴ V souvislosti s tuzemskou úpravou kolektivní správy lze tak hovořit o legální monopolizaci tohoto institutu.

Dominantní postavení, případně postavení monopolu, měli kolektivní správci ve většině zemí už v době před druhou světovou válkou.²⁰⁵ Nutno dodat, že znepokojení a obavu o zneužití silného postavení zástupce autorů vyjádřilo množství delegátů už na římské konferenci v roce 1928, která byla svolána za účelem revize Bernské úmluvy. Otázka ohledně zneužití monopolního postavení kolektivní správy tak doprovází institut kolektivní správy už od svých historických počátků.

Samotný pojem monopolu může a priori vyznívat pejorativně. Ve srovnání s monopolem mezi obchodními korporacemi lze tak přejímat i myšlenku, že se jedná o „kolo“, který disponuje dominantním postavením na trhu a může svého postavení zneužívat ve vztahu ke konkurenci. Je tak snadné se ve veřejných diskuzích setkat s nesouhlasnými názory ze strany zastupovaných nositelů práv ve věci nemožnosti volby svého kolektivního správce, jako je to například v právním řádu Německa, Velké Británie ale i v sousedním Slovensku.²⁰⁶

Avšak pro vstup do diskuze o oprávněnosti monopolu v oblasti kolektivní správy je vhodné si připomenout, že kolektivní správa není podnikáním a cílem dominantního postavení kolektivních správců tak není navyšování zisků a likvidace konkurence, nýbrž co nejefektivnější správa a ochrana majetkových autorských práv a práv s autorských právem souvisejících.

6.1. Stanovisko Soudního dvora Evropské unie k principu zákonného monopolu

Otázkou přípustnosti zakotvení zákonného monopolu kolektivní správy se zabýval Městský soud v Praze ve sporu mezi kolektivním správcem INTERGRAM a provozovatelem restauračního zařízení.²⁰⁷ Obsahem sporu bylo také posouzení otázky, zda ukotvení

---

²⁰⁴ K tomu TELEČEK, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 829: „Přestože evropský model kolektivní správy vychází z výkonu kolektivní správy národními kolektivními správci, kteří mají postavení faktických monopolistů na trhu kolektivní správy příslušných práv, stanovení zákonného monopolu není v právních rádech ostatních států běžné. Zákonný monopol u nás nezakotvovala ani předchozí úprava zák. č. 235/1995 Sb...“

²⁰⁵ HARTMANOVÁ 2000, op. cit., s. 13.

²⁰⁶ Na Slovensku vykonává kolektivní správu práv výkonných umělců SLOVGRAM i OZIS.

²⁰⁷ Jednalo se o spor o zaplacení částky 9 096,40 Kč za neoprávnění užití předmětu ochrany. Viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 1. 2011, č. j. 37 C 76/2009-59.

zákonného monopolu nemůže být v rozporu se základními zásadami Smlouvy o fungování Evropské unie, zejména pak zásadou volného pohybu služeb.²⁰⁸

Spor pokračoval ústavní stížností k Ústavnímu soudu České republiky²⁰⁹ a ten se tak nejprve zabýval otázkou, jestli může být kolektivní správa považována za službu v kontextu Smlouvy o fungování Evropské Unie.

Ústavní soud konstatoval, že „nelze jednoznačně vyloučit, že kolektivní správa autorských práv nemůže být považována za službu ve smyslu čl. 56 a násl. SFEU (bod 21) a že činnost kolektivního správce práv nemůže mít dopad na hospodářskou soutěž v rámci Unie ve smyslu čl. 101 a násl. SFEU (bod 23)“.²¹⁰ Vedle toho Ústavní soud poukázal na rozsudek Soudní dvora Evropské Unie ve věci *Greenwich Film Production proti Société des Auteurs, Compositeurs et Éditeurs (SACEM) Société des Éditions Labrador*²¹¹, ze kterého vyplývá, že kolektivní správa naplňuje znaky služby a v této souvislosti si Ústavní soud klade otázku, jestliže „lze daný vztah chápat jako vztah příjemce a poskytovatele služby, nejde omezení volného pohybu služeb národní úpravou za hranici toho, co je nezbytné pro ochranu duševního vlastnictví“.²¹² Závěrem Ústavní soud zhodnotil, že Městský soud v Praze pochybil, když se v jako poslední možná instance neobrátil s předběžnou otázkou na SDEU²¹³, která před tímto soudem doposud nebyla řešena. Ústavní soud stížnosti vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil.²¹⁴

S předběžnou otázkou týkající se přípustnosti zákonného monopolu se k SDEU posléze obrátil Krajský soud v Plzni²¹⁵, který tak učinil v rámci jiného probíhajícího sporu, a to mezi kolektivním správcem OSA a Léčebnými lázněmi Mariánské lázně, a.s. v otázce výjimky z povinnosti platit autorské odměny pro zdravotnická zařízení.²¹⁶ Předběžná otázka zněla: „Je třeba čl. 56 a následující a čl. 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (potažmo čl. 16 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. 12.2006 o službách na vnitřním trhu) vykládat tak, že brání v aplikaci vnitrostátní právní úpravy, která vyhrazuje výkon kolektivní správy autorských práv na území státu pouze jednomu (monopolnímu)

²⁰⁸ Směrnice 2006/123/ES, o službách na vnitřním trhu, ze dne 12. 12. 2006.

²⁰⁹ Nález Ústavní soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 1658/11.

²¹⁰ čl. 102 SFEU stanoví, že „s vnitřním trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části“.

²¹¹ Rozhodnutí ESD ze dne 25. října 1979, č. 22/79.

²¹² Nález Ústavní soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 1658/11.

²¹³ Před Lisabonskou smlouvou Evropský soudní dvůr, zkr. ESD.

²¹⁴ Ze strany Městského soudu v Praze se jednalo o porušení práva na zákonného soudce jako důsledek porušení povinnosti soudu poslední instance položit předběžnou otázku ESD.

²¹⁵ Řízení vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp zn. 19 C 61/2011.

²¹⁶ Viz kapitola 7.1. OSA vs. lázně.

kolektivnímu správci autorských práv, a tím neumožňuje příjemci služby volný výběr kolektivního správce z jiného státu Evropské unie?“.

Na základě předložené předběžné otázky vydal SDEU dne 27. 2. 2014 rozsudek²¹⁷, kterým seznal zakotvení zákonného monopolu kolektivní správy ve vnitrostátní úpravě členského státu jako eurokonformní, když konstatoval, že právo EU nebrání úpravě, „*kteřá výkon kolektivní správy autorských práv k určitým chráněným dílům na území tohoto státu vyhrazuje pouze jednomu kolektivnímu správci autorských práv, a tím takovému uživateli těchto děl, jako je lázeňské zařízení dotčené ve věci v původním řízení, brání ve využívání služeb poskytovaných správcem usazeným v jiném členském státě“.*

Kromě výše uvedeného SDEU potvrdil, že kolektivní správu je třeba ve smyslu zásad práv EU považovat za službu a dominantní postavení, které vlivem zákonného monopolu kolektivním správcem získá, nesmí být zneužíváno stanovením takových sazeb za výkon kolektivní správy, které by byly vůči ostatním kolektivním správcům v jiných členských státech zcela nepřiměřené či přemrštěné.²¹⁸

Předseda představenstva OSA Roman Strejček na adresu výroku SDEU vyjádřil spokojenost s odůvodněním, že institut zákonného monopolu přináší jistotu samotným uživatelům, neboť se počet kolektivních správců nebude rozšiřovat. Dle jeho slov právě OSA často zaznamenává stížnosti uživatelů na příliš velký počet kolektivních správců.²¹⁹ Tato slova potvrzuje i jeho dřívější komentář publikovaný ve čtvrtletníku kolektivního správce OSA Autor in: „*Paradoxem je, že dnes si majitelé restaurací a barů stěžují hlavně na to, že existuje pět kolektivních správců a nejsou schopni se domluvit, aby vybíral pouze jeden. Zkrátka, že jich je hodně a oni mezi nimi ztrácí přehled“.*²²⁰

Monopolizace kolektivní správy v právním řádu ČR není v rozporu s právem EU a kolektivní správci tak mohou nadále při výkonu kolektivní správy těžit ze svého dominantního postavení. Budou-li si kolektivní správci počínat opatrně a nebudou-li zneužívat svého postavení, lze v monopolizaci kolektivní správy z pozice uživatelů a nositelů práv spatřovat spíše výhody.

---

²¹⁷ Viz rozsudek SDEU ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. C-351/12.

²¹⁸ K tomu MATĚJČIČNÝ 2014, op. cit., s. 45.

²¹⁹ Tisková zpráva OSA. *Brusel se přiklonil na stranu OSA ve sporu s lázněmi: Česká zákonná výjimka pro lázně je v rozporu s právem EU, naopak monopol kolektivní správy je oprávněný* [online]. 27. 2. 2014 [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupná z: <http://www.osa.cz/vsechny-novinky/2014/rozsudek-sdeu-ve-sporu-osa-vs-lazne.aspx>

²²⁰ STREJČEK. Roman. *Mýty a účelové nepravdy o fungování OSA*. Autor in [online], roč. 2012, vydání: léto, s. 41-42. [cit. 7. 8. 2017].

6.2. Volba kolektivního správce z jiného členského státu EU

V souvislosti s implementací nové směrnice o KS do národní úpravy autorského práva se pro nositele práv objevila nová možnost popasovat se principem zákonného monopolu.

Jak bylo vysvětleno dříve, implementovaná směrnice o KS do autorského zákona sice nemění národní úpravu zákonného monopolu kolektivního správce působících na území České republiky, ale zavádí možnost pro nositele práv zvolit si pro správu svých autorských práv a práv souvisejících s autorským právem kolektivního správce působícího v jiné členské zemi Evropské unie.²²¹ Na kolik bude tato možnost využívána a zda budou pro tuzemské autory z ní plynout nějaké výhody, nelze zatím pro poměrně krátkou dobu od implementace tohoto ustanovení do autorského zákona jednoznačně říci.

Zaprvé se nabízí otázka zvýhodnění nositele práv ve smyslu lepšího výkonu kolektivní správy nebo výběru autorských odměn za užití předmětu ochrany.

Příkladem by mohl být autor, který si je vědom toho, že svou produkcí významně překračuje hranice České republiky a jeho díla se tak užívají, sdělují veřejnosti a šíří spíše v zahraničí. Takový autor by mohl mít pochyby o dosažitelnosti tuzemského kolektivního správce na dostatečný výkon kolektivní správy a výběr odměny za užití autorského díla v zahraničí. Odpověď lze nalézt i v opačné situaci, kdy bude o užití předmětu ochrany tohoto tuzemského autora žádat přeshraniční uživatel. I pro přeshraničního uživatele je těžko představitelná situace obracet se s žádostí o licenci k výkonu práva k užití díla na jiného kolektivního správce než toho, který působí v místě jeho bydliště. Nejedná se o situaci nikterak výjimečnou a s tímto se už kolektivní správci dávno vypořádali na základě recipročních smluv o vzájemné spolupráci mezi správci. V každém členském státě tak vykonává kolektivní správu nad autorskými právy a právy souvisejícími i zahraničních nositelů práv nejlépe vždy tamní kolektivní správce. Lze tak vyloučit, že by tuzemský kolektivní správce spravoval práva svých členů z produkce například v Německu nebo nějaké exotické zemi svépomocí a lépe než tamní kolektivní správce.²²² Účelnost kolektivní správy a ochrany práv pak tedy závisí jen a pouze na existenci a dodržování recipročních smluv a spolupráci mezi přeshraničními kolektivními správci.

---

²²¹ §97a odst. 3 AZ.

²²² Stejně tak zvolením přeshraničního kolektivního správce z pohledu nositele práv zpravidla nelze dosáhnout ani vyšších odměn za užití díla, eventuálně nižší režijní srážky z inkasovaných odměn, neboť ty se řídí sazebníkem odměn a rozúčtovacím řádem kolektivního správce, který v daném členském státě kolektivní správu vykonává.

Motiv lepšího nebo levnějšího výkonu kolektivní správy v jiném členském státě by tak pro nositele práv neměl být motivem pro volbu přeshraničního kolektivního správce namísto tuzemského, neboť systém kolektivní správy a následné spolupráce na základě recipročních smluv tímto zůstává zachován. Diplomant se domnívá, že se tak jedná spíše o aplikaci zásady volného pohybu služeb SFEU do zákonné úpravy spíše než o faktický přínos pro nositele práv.

6.3. Výhody a nevýhody zákonného monopolu

Jak již bylo zmíněno počátkem kapitoly, s otázkou oprávněnosti zákonného monopolu se kolektivní správa potýká od svého samotného vzniku. V průběhu let se tak čas od času objevují názory volající po pluralitě kolektivních správců a odstranění zákonného monopolu kolektivní správy i v tuzemské autorskoprávní úpravě. V této podkapitole se diplomant zamýšlí nad výhodami a nevýhodami zákonného monopolu kolektivní správy.

Nelze se ubránit prvotnímu dojmu, že by se rozbitím zákonného monopolu kolektivní správy posílilo konkurenční prostředí a kolektivní správce by tímto pozbyl neotřesitelnosti svého postavení. Zde je ovšem třeba znovu připomenout, že kolektivní správa není podnikáním za účelem dosažení zisku, nýbrž je službou provozovanou za náklady z inkasovaných autorských poplatků.

V případě odstranění monopolu by se tak mezi vícero působícími kolektivními správci mohl začít svádět boj o ty úspěšnější nositele práv, kteří generují kolektivnímu správci větší příjmy, respektive náklady na výkon kolektivní správy.²²³

Nápovědou k výše uvedené polemice může být rozsudek Tribunálu SDEU ve věci CISAC vs. Evropská komise²²⁴, který v tomto rozhodnutí vyslovil názor, jímž vyjadřuje pochybnost o paralelní existenci dvou a více kolektivních správců, kteří by vedle sebe jako konkurenti bojovali o uživatele a nositele práv a zároveň spolupracovali a sdíleli katalog předmětů ochrany prostřednictvím recipročních smluv.²²⁵

Podobně kriticky se k otázce demonopolizace kolektivní správy staví předseda OSA Roman Strejček: „*Když by došlo k demonopolizaci, zřejmě by vzniklo ještě více kolektivních*

---

²²³ Výsledkem zavedení konkurenčního prostředí by tak mohlo být uzavírání individuálních smluv a domluvy s nositeli práv o výši režijní srážky pro kolektivního správce nebo přizpůsobení rozúčtovacího řádu konkrétnímu druhu děl a zvyšování jejich hodnot dle rozúčtovacího klíče. Takové rozúčtovací řády by však v prvé řadě musely s ohledem na princip rovnosti mít svou podporu i ze strany autority při udělování licence pro výkon kolektivní správy a proto se jedná spíše o úvahu fantaskní. Odpovídá nám však na otázku, proč by eventuelní koexistence konkurenčních tuzemských kolektivních správců byla téměř absurdní záležitostí.

²²⁴ Rozhodnutí Tribunálu SDEU ze dne 12. dubna 2013, č. T-442/08.

²²⁵ MATĚJČNÝ 2014, op. cit., s. 45.

správci. V praxi by to pro majitele restaurace znamenalo mnohem více administrativy, protože by musel uzavírat smlouvy s větším počtem kolektivních správců. Demonopolizace kolektivní správy by v žádném případě neznamena vytvoření klasického tržního prostředí, ve kterém by si například majitel restaurace mohl vybírat mezi kolektivními správci podle výše ceny za licenci. Pokud by vznikl OSA "1" a OSA "2", každý z těchto kolektivních správců by určitě zastupoval jiné autory. Není vůbec v zájmu autorů nechat se zastupovat oběma organizacemi současně pro stejné území a stejný druh licence. Organizace by se tak předháněly, kdo rychleji prodá licenci majiteli restaurace, čehož by dosáhly pouze nabízením nižší ceny za licenci. Autor by proto dostal výrazně méně peněz".²²⁶ Autor by se tak podle Strejčka mohl ocitnout spíše v pozici potenciálního zaměstnance, který rozhoduje s kým uzavřít pracovní smlouvu.²²⁷

Monopolizace kolektivní správy tak není jen pouhým přetrvávajícím trendem, ale v zásadě má své praktické a opodstatněné zákonné ukotvení, neboť i v zemích, kde zákonný monopol není v zákoně výslovně ukotven, vykonává prakticky povětšinou tuto činnost jeden kolektivní správce. V případech, kde naopak vedle sebe působí vícero kolektivních správců, je pak jejich činnost vykonávána na základě vzájemné spolupráce a pověřování, nikoliv odděleně a konkurenčně.²²⁸

Pokud má být diskuze o oprávněnosti zákonného monopolu spíše prostředkem k odstranění nedostatků kolektivních správců působících v ČR a jejich pošramocného mediální obrazu, je dle diplomanta třeba na rehabilitaci takového stavu cílit jinými prostředky než zavedením konkurence na poli kolektivní správy a možností pluralitní volby kolektivních správců. Zejména pak lepší interpretací a vysvětlování činnosti kolektivního správce, vedoucí ke kvalitnějšímu uchopení abstraktního pojmu duševního vlastnictví ze strany veřejnosti,

---

²²⁶ STREJČEK. Roman. Mýty a účelové nepravdy o fungování OSA. Autor in [online], roč. 2012, vydání: léto, s. 41-42. [cit. 7. 8. 2017].

²²⁷ Ibid. Strejček dále pro Autor in: „Pro autora při rozhodování o tom, kým se nechá zastupovat, by byla rozhodující kvalita služeb a výše autorských odměn, které by mu byla organizace schopna nabídnout. Na druhou stranu majitel baru nebo restaurace, ve které má umístěn televizní přijímač, by neměl jistotu, zda si vystačí s licenci pouze od jedné organizace. Například v rámci televizního vysílání se objevuje nesčetné množství domácích a zahraničních hudby v reklamách, ve filmech, v seriálech, hudebních znělkách a upoutávkách. Z důvodu právní jistoty by musel uzavřít smlouvu s oběma organizacemi. Na tomto ilustrativním příkladu je zjevná vyšší administrativní náročnost a s ní spojené náklady, celý systém se tak pro všechny zúčastněné strany stává dražším“.

²²⁸ Např. na Slovensku mezi kolektivními správci SLOVGRAM a OZIS, kteří oba zastupují výkonné umělce, došlo od 1. 10. 2016 k dohodě o společném vybírání odměn z veřejného přenosu a technického předvedení zvukových a audiovizuálních záznamů uměleckých výkonů a současně k vytvoření jednotného platebního místa pro uživatele. I v nemonopolním prostředí musí spolu kolektivní správci vzájemně spolupracovat a konkurence tak prakticky nepřináší nositelům práv žádnou výhodu.

Dostupné z: <http://www.slovgram.sk/onas6.asp?aktualstr=2>

chápání pojmu autorského díla a potřeby jeho ochrany a celkové zautomatizování a osvojení si užívání nehmotných statků za úplatu, v čemž diplomant spatřuje hlavní jádro celé problematiky v tématu kolektivní správy.

7. Aktuální otázky kolektivní správy

Následující kapitola bude věnována některým aktuálním tématům, které se dotýkají činnosti kolektivních správců, fenoménu Creative Commons a novému institutu nezávislého správce práv.

7.1. OSA vs. lázně

Jedním z mediálně nejznámějších případů kolektivní správy posledních let je případ kolektivního správce OSA ve sporu se společnostmi provozujícími léčebné lázně o výjimku lázní z povinnosti hradit poplatky za autorské odměny.

OSA se domáhala vůči více než patnácti lázeňským zařízením zaplacení autorských poplatků za umístění televizních a rozhlasových přijímačů na pokojích ubytovaných hostů. Dle autorského zákona je totiž provozování rozhlasových a televizních vysílání prostřednictvím rozhlasového nebo televizního přijímače zpřístupněním díla a jeho sdělováním veřejnosti.²²⁹

Kolektivní správce tak kontaktoval lázně a domáhal se uzavření licenčních smluv s uhrazením autorských poplatků, jež v součtu činily částku přesahující šest milionů korun. Svaz léčebných lázní České republiky, který reprezentuje léčebná zařízení, se proti tomuto postupu ohradil s odkazem na větu druhou § 23 AZ, která z povinnosti hradit autorské poplatky nepřímou osvobozuje zdravotnická zařízení při poskytování zdravotnických služeb svým pacientům.²³⁰

OSA trvala na uzavření licenčních smluv a úhradě autorských poplatků za umístění rozhlasových a televizních přijímačů na pokojích ubytovaných hostů, podobně jako tomu bylo v předcházejících sporech s hotely, které vyhrála. Na lázně tak nahlížela stejnou optikou jako na hotely, a to spíše jako na komerční a rekreační ubytovny než zdravotnické zařízení

---

²²⁹ §23 věta první AZ zní: „Provozováním rozhlasového či televizního vysílání díla se rozumí zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání“.

²³⁰ §23 věta druhá AZ zní: „Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních.“.

poskytující zdravotnické služby. Lázeňská zařízení se ale bránila a odvolávala se na tehdejší platný zákon o zdravotní péči²³¹ (dnes zákon o zdravotních službách), dle kterého by lázně měly být stejnými zdravotnickými zařízeními jako nemocnice nebo rehabilitační zařízení. Podle majitelů lázní sice není lázeňský pokoj nemocničním pokojem, ale nachází se v objektu, v němž probíhá jeho léčebná kúra.²³² Spor se tak dostal hned k několika krajským soudům a v rámci odvolání také k Vrchnímu soudu v Praze a v Olomouci.

Příslušné krajské soudy se tak v rámci sporu nejprve musely vypořádat s otázkami, zdali je samotné umístění televizních a rozhlasových přijímačů na pokojích ubytovaných hostů sdělováním díla veřejnosti podléhající hrazení autorského poplatku a dále, jsou-li léčebná lázeňská zařízení zdravotnickými zařízeními, jež autorský zákon z výše uvedené povinnosti vyňal.

Krajský soud v Českých Budějovicích stanovil, že výjimka z druhé věty § 23 AZ není v rozporu s mezinárodním právem, ale na lázně toto ustanovení nedopadá a dále uvedl, že *„žalovaná je sice zdravotnickým zařízením, ale zdravotnickou péči neposkytovala na pokojích, které slouží k ubytování lázeňských pacientů. Žalovaná poskytuje mimo jiné relaxační, popř. rekreační pobyty, při nichž jsou lázeňští hosté rovněž ubytováni na jejich pokojích“*.²³³ Krajský soud v Českých Budějovicích tak podobně jako OSA vnímá lázeňské pokoje jako komerční objekty sloužící k rekreaci případně ubytování, nikoli jako lůžka, kde se provádí léčebná procedura nebo zdravotnická péče ve smyslu zákona o zdravotnických službách.

Názor soudů prvních instancí zastaly i Vrchní soud v Praze²³⁴ a Vrchní soud v Olomouci, které přisuzují výjimku z věty druhé § 23 AZ *„pouze pro provozování rozhlasového a televizního vysílání při poskytování zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních. Poskytováním zdravotní péče je třeba pro tyto účely považovat léčebné úkony a výkony odborného zdravotnického personálu vůči pacientovi. Pokud takové přímé léčebné úkony a výkony (televizní a rozhlasové vysílání také v posuzované věci nebylo zařazeno mezi léčebné úkony a postupy) nejsou v ubytovací části realizovány, dopouští se lázeňské zařízení*

---

²³¹ Viz § 4 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.

²³² OSA žaluje lázně za neplacení autorských poplatků. *Ceskatelevize.cz* [online]. 23. 10. 2011 [cit 28. 8. 2017] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/jihomoravsky-kraj/1302230-osa-zaluje-lazne-za-neplaceni-autorskych-poplatku>

²³³ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. prosince 2010, č.j. 11 C 13/2010-132.

²³⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. prosince 2011, č.j. 1 Co 74/2011-170.

*porušování autorských práv zpřístupňováním autorských děl na pokojích bez uzavření licenční smlouvy“.*²³⁵

Aplikaci pojmu zdravotnických zařízení na léčebné lázně se tak v následném dovolacím řízení pokusil sjednotit Nejvyšší soud v Brně.²³⁶ Podle něj je třeba vykládat § 23 AZ restriktivně a zároveň s ohledem na § 29 odst. 1 AZ²³⁷ tak, aby nedocházelo k nepřiměřenému dotčení oprávněných zájmů autora.²³⁸ Jako interpretační pomůcku doporučuje užit tříkrokového testu dle mezinárodního práva. „Dovolená jsou tak pouze taková bezesmluvní užití díla:

- 1) *kteřá jsou stanovena ve zvláštních případech stanovených v autorském zákoně; rozšiřujícím výkladem též v jiném zákoně, neboť druh zákona není rozhodný, význam má jen zvláštní případ a zákon,*
- 2) *kteřá nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla,*
- 3) *nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autorů (srovnej Ivo Telec, Pavel Tůma, Autorský zákon, C. H. BECK, 1. vydání, 2007, str. 341).“*²³⁹

Dovolací soud tak s přihlédnutím k výše uvedenému ve svém závěru částečně souhlasí se soudy předchozí instance, ale nikoliv absolutně. V otázce, jestli jsou lázně zdravotnickými zařízeními dle § 23 AZ nebo nikoliv, nabízí kompromis, neboť tvrdí, že nelze bezvýjimečně paušalizovat, že pokoje lázeňských zařízení nejsou v žádném případě zdravotnickými zařízeními poskytující zdravotnickou péči. Podle Nejvyššího soudu v Brně je „*pro účely posuzovaného případu třeba důsledně rozlišovat mezi pacienty ve smyslu § 33 zákona o veřejném zdravotním pojištění, resp. § 19 zákona o péči o zdraví lidu a ostatními lázeňskými hosty v lázeňských zařízeních ubytovanými pouze na komerčním základě. Je pak nepochybné, že poměr kapacity ubytovacích lázeňských prostor, využívaných v souvislosti s výlučným poskytováním zdravotní péče a kapacity ubytovacích prostor využívaných k ubytování na komerčním základě, je ověřitelný.*“ Kolektivní správce tak při výpočtu odměny za zpřístupnění díla lázeňským pacientům dle § 23 AZ musí rozlišovat mezi pacienty, kteří podstupují v lázních zdravotní péči, a hosty, kteří jsou ubytováni na komerčním základě.

---

²³⁵ Vrchní soud v Olomouci v rozsudku ze dne 6. srpna 2012, č.j. 1 Co 52/2012-164, a v rozsudku ze dne 12. září 2012, č.j. 1 Co 60/2012-149, (obdobně judikoval Vrchní soud v Praze např. v rozsudku ze dne 18. října 2011, č.j. 1 Co 8/2011-758).

²³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu v Brně ze dne 31. 1. 2013, č.j. 30 Cdo 3056/2012.

²³⁷ Výjimky z omezení autorského práva přípustné ze zákona.

²³⁸ § 29 odst. 1. AZ.

²³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu v Brně ze dne 31. 1. 2013, č.j. 30 Cdo 3056/2012.

V jiném již zmiňovaném sporu mezi OSA a Léčebnými lázněmi Mariánské lázně, a.s. se obracel Krajský soud v Plzni na SDEU s předběžnou otázkou, zda není tuzemská úprava v rozporu s právem EU, a to ve dvou rovinách. V prvním případě se jednalo o omezení práv autorů v případě stanovené výjimky pro zdravotnické zařízení, které zakotvuje česká úprava v § 23 věty druhé AZ.²⁴⁰ Druhá rovina dotazu se pak týkala monopolního postavení kolektivních správců v tuzemské úpravě, jímž se zabývala už předchozí kapitola.²⁴¹

První předběžná otázka pokládala dotaz, zda je v rozporu s unijním právem výjimka v tuzemské autorskoprávní úpravě nepřipouštějící odměnu autorům za sdělování jejich díla pacientům televizním či rozhlasovým vysíláním prostřednictvím televizního či rozhlasového přijímače umístěného na pokojích lázeňského zařízení, které je podnikatelským subjektem.

Podle výkladu informační směrnice²⁴² je možné učinit výjimku v případě sociálních institucí, jež sledují nekomerční cíle (např. nemocnice nebo věznice) a omezit právo autora na odměnu za sdělování díla veřejnosti, přičemž ale musí být autorovi garantována alespoň spravedlivá odměna.²⁴³ Podle jiného ustanovení informační směrnice je bezplatné užití díla dále možné jen v případě zdravotně postižených osob a toto využití se týká přímo uvedeného postižení a je nekomerční povahy.²⁴⁴

Soud rozhodoval v souladu s běžnou evropskou praxí a potvrdil, že umístění rozhlasových a televizních vysílacích prostředků na pokojích lázeňských zařízení je prvkem sdělování díla veřejnosti dle čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29.²⁴⁵ V souladu s tímto ustanovením členské státy nesmí vlastní úpravou vyloučit ani omezit práva autorů ve vztahu ke sdělování autorských děl pomocí televize nebo rozhlasových vysílání mimo rámec výjimek dovolených předmětnou směrnicí.²⁴⁶ SDEU tak nespaturuje předmětné lázeňské zařízení, které je podnikatelským subjektem za obdobné sociální instituci dle čl. 5 odst. 2 písm. e) informační směrnice, ani se zde nejedná o výjimku z užití díla ve prospěch zdravotně postižené osoby dle čl. 5 odst. 3 písm. b) tamtéž.²⁴⁷ Podle stanoviska SDEU k položené předběžné otázce tak lázně nepožívají výjimky z placení autorských odměn podle autorského zákona a tudíž by je měly hradit.

---

²⁴⁰ § 23 druhá věta AZ zní: „*Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních.*“

²⁴¹ Viz rozsudek SDEU sp. zn. C-351/12 ze dne 27. 2. 2014.

²⁴² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti ze dne 22. května 2001.

²⁴³ Čl. 5 odst. 2. písm. e) směrnice 2001/29.

²⁴⁴ Čl. 5 odst. 3. písm. b) směrnice 2001/29.

²⁴⁵ Odst. 33 rozsudku SDEU ze dne 27. února 2014, č. C351/12.

²⁴⁶ Odst. 41 *ibid.*

²⁴⁷ Odst. 39 *ibid.*

7.2. OSA vs. folklórní soubory

Dalším aktuálním mediálním tématem v souvislosti s kolektivním správcem OSA je spor o zpoplatnění autorských licencí za hudební produkci folklórních spolků a festivalů lidové muziky. Ve skutečnosti se nejedná přímo o spor, který by v praxi řešil nebo rozhodoval soud, ale spíše o mediální téma, které díky svému charakteru rovněž nepřispívá mediálnímu obrazu kolektivního správce OSA, byť je jeho úloha v tomto tématu často pro potřeby jeho odpůrců zkreslována.

Na počátku této kauzy byla nespokojenost některých folklórních spolků a seskupení hrající lidovou muziku, které se ohradily proti povinnosti platit OSA autorské poplatky za přednes svého repertoáru, jenž podle folklórních spolků tvoří zejména díla lidové tvorby. Za některé soubory tuto povinnost hradilo sdružení, neboť do podzimu roku 2014 existovala mezi tímto kolektivním správcem a soubory sdruženými pod Folklórní sdružení České republiky (FOS ČR) hromadná licenční smlouva, na základě které hradilo toto sdružení symbolickou měsíční částku za licencování tvorby lidové muziky zastupovaných autorů. Sdružení FOS ČR však koncem roku 2014 podalo kvůli vysoké zadluženosti insolvenční návrh u Městského soudu v Praze.²⁴⁸ Folklórní soubory se tímto dostaly do situace, kdy za ně jejich společný zástupce nehradil autorské poplatky a OSA tak byla nucena hromadnou licenční smlouvu tomuto sdružení vypovědět.²⁴⁹ Záhy se však podařilo dojednat novou hromadnou licenční smlouvu mezi OSA a Společností pro lidové tradice Jihomoravského kraje (SPLT JMK), která je nyní novým zástupce sdružující folklórní soubory a festivaly.

Folklórním spolkům, souborům či festivalům, které jsou součástí sdružení SPLT JMK, přináší toto zastoupení částečnou výhodu, jelikož rámcová smlouva (hromadná licenční smlouva) pokrývá užití všech hudebních děl z repertoáru OSA na všech akcích pořádaných soubory i přímo SPLT JMK. Autorská licence za užití díla je díky rámcové smlouvě placena měsíčně za pevně dohodnutou částku a sdružené folklórní soubory nebo festivaly nemusí OSA hradit další licenční poplatky za užití skladeb zastupovaných autorů.

Pro folklórní spolky to tak neznamená, že by OSA licencovala lidovou tvorbu neznámých autorů a zpoplatňovala tak užívání *res communis*, jak nesprávně tvrdí např. Česká

---

²⁴⁸ OSA přihlásila do insolvenčního řízení pohledávku za FOS ČR přesahující milion korun za období 2012-2014. Konkurs na majetek sdružení však pro nezaplacení zálohy na náklady řízení nebyl prohlášen a pohledávka tak zůstala neuspokojena. Data jsou dostupná z insolvenčního rejstříku: <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

²⁴⁹ V důsledku vypovězené hromadné licenční smlouvy zřejmě některé folklórní soubory pocítily navýšení licenčního poplatku za užívání předmětných děl.

pirátská strana²⁵⁰ nebo senátor Ivo Valenta²⁵¹, kteří jako bojovníci za neomezování folkloru se pravidelně a povětšinou zcela nepřesně vyslovují proti činnosti OSA, která podle nich zpoplatňuje folklor. Podle Romana Strejčka OSA licencuje pouze díla lidové muziky zastupovaných autorů a nařknutí ze zpoplatňování národního kulturního bohatství je tak dalším mýtem.²⁵²

Častým a typickým příkladem, který OSA v souvislosti se zpoplatněním licence za užívání díla „lidové“ tvorby uvádí, je skladba „Víněčko bílé“, která je všem dobře známá jako oblíbená lidová skladba z jižní Moravy a která, ač se pojí právě s lidovou tradicí vinných sklípků, má svého původního autora, jenž je zastupován OSA a je známý pod pseudonymem Fanoš Mikulecký.²⁵³ Lze se však setkat i s lidovým zpracováním a interpretací jiných děl populární hudby, například od známých kapel U2, Beatles nebo českých zástupců Buty, které folklórní soubory často zahrnují do svých repertoárů. Licencování a ochrana práv zastupovaných autorů je tak hlavním a velmi častým argumentem OSA pro uzavření hromadné licenční smlouvy a vybírání autorských poplatků od folklórních souborů, jejichž zbylá tvorba je povětšinou lidového charakteru.

Kromě výše uvedeného je podstatným argumentem kolektivního správce pro zpoplatnění užitých děl zastupovaných autorů na akci, kde vystupují folklórní soubory, také fakt, že se mnohdy jedná o komerční záležitost pořádanou za účelem zisku pořadatele. OSA tak nebude vybírat licenční poplatek za užití autorských děl na soukromé akci na „babiččině zahradě“, ale např. v případě oficiálního komerčního posezení ve vinném sklepeš s „cimbálovkou“, kde navíc návštěvníci zaplatí vstup. Zároveň je třeba doplnit skutečnost, že licenční poplatek OSA nestanovuje za každou užitou skladbu nebo jejich počet, ale na základě výše vstupného a počtu návštěvníků akce tak, jak stanoví sazebník²⁵⁴. Faktem tak zůstává, že pokud soubor v rámci své hudební produkce zahraje jedinou autorskou skladbu a zbylých několik desítek budou „lidovky“ bez autora, vztahuje se přesto na

---

²⁵⁰ *Nesouhlasíme s šikanou folklórních spolků ze strany OSA: Otevřený dopis České pirátské strany ministru kultury* [online]. 30. 3. 2015. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://streetzurnal.cz/sikana-folklornich-spolku-organizaci-osa-reakce-piratske-strany/>.

²⁵¹ *Senátoři chtějí osvobodit folkloristy od placení autorských poplatků* [online]. 2. 9. 2015 [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.ivalenta.cz/blog/52>

²⁵² *Tisková zpráva OSA: Společnost pro lidové tradice Jihomoravského kraje o. s. a OSA - Ochranný svaz autorský přináší jistotu folklórním souborům* [online]. 30. 3. 2015. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupná z: <http://www.osa.cz/vsechny-novinky/2015/jistota-pro-folklorni-soubory.aspx>

²⁵³ Viz databáze hudebních děl na <http://www.search.osa.cz>.

²⁵⁴ Sazebník OSA dostupný z: <http://www.osa.cz/dolni-menu/ke-stazeni/sazebnik-osa.aspx>.

pořadatele povinnost uhradit licenční poplatek dle sazebníku stejně jako pro soubory, které hrají pouze své autorské skladby.²⁵⁵

Samotné zpoplatnění autorských skladeb, jež jsou prezentovány folklórními soubory na komerčních akcích, se jeví zcela logicky a dá se relativně vysvětlit i věčným odpůrcům OSA do chvíle, než dojde následně na povinnosti jejich ohlašování.

Obecně platí, že hudební soubory, potažmo pořadatelé kulturních akcí, jsou ke každé kulturní akci povinni ohlásit OSA seznam užitých skladeb, podle kterých OSA rozúčtuje zinkasované autorské odměny mezi zastupované autory, jejichž díla byla užitá.²⁵⁶ A právě dodání seznamu skladeb může v případě folklórních souborů působit nemalá znepríjemnění, pokud se rozhodnou plnit tyto ohlášky řádně. Neboť ve zcela běžné situaci, kdy folklórní soubory typu „cimbálovek“ odehrají za večer v rámci několikahodinové produkce desítky skladeb zastupovaných i nezastupovaných autorů, původní lidové tvorby nebo populární hudby zpracované jejich vlastním způsobem, se jeví vyhotovení přesného seznamu užitých skladeb s označením zastupovaných autorů prakticky nereálné. Hudební produkce a repertoár je vybírán často spontánně či na přání posluchačů, mnohdy také v průběhu hudebního večera vznikají improvizované variace na jiné skladby. Na toto specifikum sám reagoval předseda SPLT JMK Milan Zelinka: „*Ne každý vedoucí souboru či muziky si uvědomuje, do jaké míry se veřejná prezentace jeho souboru či festivalu prolíná s literou autorského zákona. Není také v jeho silách, aby zabránil při různých veselících situaci, kdy si účastník takové slavnosti zanotuje chráněnou skladbu a muzika jej doprovodí (byla by to špatná muzika, kdyby to neudělala)*“.²⁵⁷ Hromadná licenční smlouva tak sice přináší sdruženým folklórním souborům a festivalům právní jistotu, že se užitím libovolné skladby nedostanou do střetu s autorským zákonem, neboť ke každé skladbě z repertoáru OSA mají licenci pro její užití a zpracování uhrazenou, nicméně povinnost ohlásit seznam užitých děl²⁵⁸ za účelem rozúčtování tímto zůstává zachována, a to jak pro sdružené tak i nesdružené folklórní soubory či pořadatele festivalů.

---

²⁵⁵ Pokud se jedná o menší poměr autorských skladeb ke skladbám neautorským, OSA zpravidla poskytuje slevu z licenčního poplatku stanoveného tabulkově sazebníkem.

²⁵⁶ Oznamovaná užití díla nezastupovaných autorů se vedou jako neidentifikovatelné příjmy. Článek 12.3. Rozúčtovacího řádu OSA zní: „*Neidentifikované příjmy se vedou v účetnictví odděleně. V průběhu 3 let od konce roku, v němž byly vybrány, se čtvrtletně rozúčtovávají a vyplácejí těm nositelům práv, jejichž díla byla dodatečně identifikována, nebo těm nositelům práv, kteří byli dodatečně určeni či nalezeni.*“.

²⁵⁷ Tisková zpráva OSA: *Společnost pro lidové tradice Jihomoravského kraje o. s. a OSA - Ochranný svaz autorský přináší jistotu folklórním souborům* [online]. 30. 3. 2015. [cit dne 28. 8. 2017]

²⁵⁸ Dříve OSA vyžadovala podle svého rozúčtovacího řádu dodání seznamu skladeb i deset dnů před produkcí, nyní je to podle novely autorského zákona až patnáct dnů po konání produkce. Srov. §98c odst. 4 AZ.

Jak výše nepřímou naznačil sám Milan Zelinka, folklórní soubory se nemusí držet pevného „playlistu“.²⁵⁹ Učinit následně dokonalý a přesný seznam užitých skladeb z předchozího hudebního večera je v tomto případě prakticky nemožné. V praxi tak kvůli vyššímu počtu skladeb používají mnohé folklórní soubory univerzální seznam skladem, který se ohlásí OSA a podle nějž kolektivní správce následně rozúčtuje odměny zastoupeným autorům (pokud v něm figurují) i přesto, že se skutečnost od předloženého seznamu v podobě užitých děl v rámci zmiňované „veselice“ může s vysokou pravděpodobností lišit.

Výše uvedené odráží jeden z problémů, se kterým se kolektivní správa tak, jak je nastavená, musí potýkat, a tím je lidský faktor. Záměrem diplomanta je tak poukázat na skutečnost, že ačkoliv jsou na základě hromadných či individuálních licenčních smluv všechna díla řádně užitá a licenčním poplatkem vůči kolektivnímu správci uhrazena, nedojde-li k ohlášení přesného seznamu užitých děl reflektujícího několikahodinovou produkci folklórního souboru, nebudou odměny za užití děl rozúčtovány všem oprávněným autorům. Tímto tak zůstává ochrana autorských práv jako primární účel kolektivní správy i přes velké mediální haló naplněna pouze částečně a dává prostor spekulacím o její zbytečnosti v případech, kdy se přílišná a zatěžující administrativa mívá účelem.

7.3. INTERGRAM vs. Vaněček

Výsledek sporu u Krajského soudu v Ústí nad Labem mezi kolektivním správcem INTERGRAM a provozovatelem kladenského hudebního klubu René Vaněčkem z konce roku 2013 byl v médiích prezentován jako precedenční a průlomový rozsudek, nabízející podnikatelům návod, jak se vyhnout autorským poplatkům z hudební produkce ve své provozovně.²⁶⁰

INTERGRAM při kontrole provozovny vyměřil provozovateli poplatek za umístění hudební přehrávač z titulu ochrany majetkových práv výkonných umělců, které zastupuje, a dožadoval se uzavření licenční smlouvy, neboť se domníval, že provozovatel jedná nezákonně a kolektivní správce je v tomto případě povinen licenční smlouvu uzavřít.²⁶¹ Provozovatel odmítl poplatek za zařízení zaplatit s odůvodněním, že jej používá pouze jako CD přehrávač pro přehrávání skladeb regionálních kapel (nezastupovaných výkonných

---

²⁵⁹ Zde lze spatřovat praktický rozdíl oproti interpretům populární hudby, jejichž běžný koncert čítá deset až dvacet skladeb, o kterých lze předem s vysokou pravděpodobností určit, že je interpret přednese a pořadatel je takto může OSA kolikrát i s předstihem jednoduše ohlásit. Pro některé „cimbálovky“ značí stejná povinnost vyhotovení playlistu čítající množství např. padesát skladeb na základě toho, jaké skladby v průběhu předchozího večera zazněly.

²⁶⁰ Rozsudek KS v Ústí nad Labem ze dne 16. prosince 2013, sp. zn. 34 Ec 29/2013.

²⁶¹ Srov. § 98 odst. 1, písm. a) AZ; § 97e odst. 1. AZ; § 71 odst. 1 AZ.

umělců)²⁶², se kterými uzavřel jako s nositeli práv ústní licenční smlouvu, čímž vyloučil účinky hromadné smlouvy.²⁶³

INTERGRAM tvrzení provozovatele neakceptoval a zakročil proti provozovateli žalobou o zaplacení částky 3 272 Kč z titulu bezdůvodného obohacení za rozhlasovou produkci za rok 2012. Důkazní břemeno v takových sporech nese kolektivního správce, který je povinen prokázat, že došlo k bezdůvodnému obohacení a že je ze zákona povinen uzavřít s provozovatelem licenční smlouvu.

Kolektivnímu správci se bezdůvodné obohacení a povinnost uzavřít licenční smlouvu prokázat nepodařilo, naopak provozovatel ustál svého tvrzení, že přehrávací zařízení nebylo používáno obvyklým způsobem jako rozhlasový přijímač a veřejnosti tímto nebyly zpřístupňovány díla zastupovaných nositelů práv dle § 23 AZ. Soud konstatoval, že prostřednictvím předmětného přehrávacího zařízení není možno sdělovat díla veřejnosti rozhlasovým vysíláním, neboť k němu není přiveden žádný signál. Provozovatel tak používá zařízení pouze k přehrávání CD a to jen od regionálních kapel (výkonných umělců), které mu k tomu daly souhlas dle § 71 odst. 1 AZ.²⁶⁴

Ačkoliv se z hlediska platné autorskoprávní úpravy nejedná o žádnou přelomovou věc, případ mediálně zpropagoval alternativu²⁶⁵, kterou mohou provozovatelé podniků využívat pro reprodukci hudebních děl ve své provozovně, a současně se stal symbolem úspěšného ubránění se vůči neoprávněnému zásahu kolektivního správce.²⁶⁶

7.4. Creative Commons

Projekt Creative Commons je souborem veřejných licencí, které umožňují autorovi se rozhodovat, jakým způsobem bude jeho dílo zveřejněno. Jedná se o fenomén posledních let reagující na současný technologický a společenský vývoj v užívání předmětů ochrany v digitálním prostředí internetu proti zastaralé koncepci kolektivní správy v licencování díla. Projekt založil jako neziskovou organizaci v roce 2001 americký profesor práva na Harvard Law School Lawrence Lessig, který popisuje základní principy a fungování veřejných licencí

---

²⁶² Viz § 97e odst. 4. písm a).

²⁶³ Viz § 97e odst. 3 vyloučení účinků hromadné smlouvy.

²⁶⁴ Rozsudek KS v Ústí nad Labem ze dne 16. prosince 2013, sp. zn. 34 Ec 29/2013.

²⁶⁵ „Piráť“ vyhrál soud o poplatky za hudbu z rádia. Pouští místní kapely [online]. 29. 1. 2014 [cit dne 28. 8. 2017] Dostupné z: http://usti.idnes.cz/klub-vyhral-soud-o-poplatky-za-licenncni-smlouvy-s-intergramem-pb2-/usti-zpravy.aspx?c=A140129_2027865_usti-zpravy_alh

²⁶⁶ Podobně mohou využívat provozovatelé podniků také internetové rádio Jamendo, které hraje tzv. svobodou hudbu. Nejedná se o rádio, které vysílá díla na frekvencích, a tudíž jeho obsah nepodléhá režimu povinné kolektivní správy. Zároveň se jedná o díla, k nimž poskytli jejich nositelé práv licenci přímo prostřednictvím internetové platformy, a to pro komerční nebo nekomerční užití. Viz <http://www.jamendo.com>.

ve své knize *Free Culture*.²⁶⁷ Nejnovější verzí souboru těchto licencí je verze Creative Commons 4.0 z listopadu roku 2013, která nahradila předchozí verzi 3.0. S účinností poslední verze CC 4.0 již neexistují jednotlivé mezinárodní varianty licenci Creative Commons známé jako „porty“, ale pouze překlady anglické verze do národních textů. Licence CC tak zcela logicky a správně dosáhnou větší globalizace a jednotnosti.²⁶⁸ Česká verze však na svůj dokončený a potvrzený překlad stále čeká. Za vděk tak lze vzít alespoň existujícímu veřejnému návrhu překladu licence Creative Commons 4.0 z července roku 2015, který lze veřejně připomínkovat.²⁶⁹ Neexistence českého překladu nemá za následek nemožnost uplatňování této verze 4.0 i českými subjekty a tak mohou licence CC ve své poslední verzi pochopitelně plně využívat i čeští nositelé práv.

Účelem CC je vytvoření mezinárodního souboru veřejných licencí, které lze aplikovat na všechna autorská díla napříč internetem. Pro současné autory hudebních děl, fotografií nebo článků jsou licence CC možností plně rozhodnout o zveřejnění svého díla a za jakých podmínek jej lze dále šířit či zpracovávat.²⁷⁰

7.4.1. Pojem veřejné licence v českém právu

Licence značí oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví na základě uzavřené licenční smlouvy. Občanský zákoník upravuje licenci jako smluvní typ.²⁷¹ V zákonem stanovených případech je však možné získat oprávnění k právům duševního vlastnictví také *ex lege*.²⁷² Takovým příkladem užití by jistě bylo užití pro osobní potřebu nebo nekomerční účely podle § 30 odst. 1 AZ.

Licenční smlouva je dvoustranné nebo vícestranné právní jednání uzavřené mezi poskytovatelem a nabyvatelem licence. Poskytovatel licence vykonává majetková práva k dílu a prostřednictvím licence může oprávnění k užití díla převést na jinou osobu, a to jen

---

²⁶⁷ LESSIG, Lawrence. *Free culture: how big media uses technology and the law to lock down culture a control creativity*. New York: Penguin Press, 2004.

²⁶⁸ K tomu více STRAKOVÁ, Lucie. *Diplomová práce Creative Commons v Českém právním řádu*, s. 47 [online]. [cit. 28. 8. 2017]

Dostupná z https://is.muni.cz/th/348292/pravf_m/Licence_Creative_Commons_v_ceskem_pravnim_radu.txt.

²⁶⁹ *Creative Commons 4.0/CZ*[online]. [cit. 28. 8. 2017] Dostupné z: https://meta.wikimedia.org/wiki/Creative_Commons_CZ/4.0.

²⁷⁰ K tomu blíže *What we do* [online]. [cit. 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/about> .

²⁷¹ § 2358 a násl. OZ.

²⁷² K tomu např. HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055 – 3014): komentář. 1. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2014, s. 627.

v rozsahu, v jakém není výlučnost tohoto práva dle § 29 a násl. AZ omezena.²⁷³ Nabyvatelem licence je pak uživatel, kterému poskytovatel oprávnění k užití díla udělil.

Uzavření licenční smlouvy s sebou nese dva prvky projevu vůle, a sice učinění nabídky ze strany poskytovatele a její akceptace nabyvatelem. Obecnou podmínkou pro uzavření licenční smlouvy je identifikace smluvních stran a autorského díla, na něž se licence vztahuje. V obsahu licenční smlouvy musí být stanoveno, jakým způsobem smí být dílo užito, vymezení oprávnění k užití, trvání licence či ujednání o úplatnosti.

Jak bylo uvedeno výše, obsah licence lze určit odkazem na licenční podmínky. Předmětem licence zcela výlučně nemohou být osobnostní práva autora.

Občanský zákoník poskytuje zvláštní úpravu licencím k předmětům chráněných autorským zákonem.²⁷⁴ Zákon umožňuje poskytnout autorovi licence prostřednictvím standardní licenční smlouvy nebo prostřednictvím tzv. veřejné licence, jež se v popisovaném případě vztahuje na soubor licencí Creative Commons.

Od standardních licenčních smluv se veřejné licence odlišují tím, že jsou sjednávány na dálku. Zároveň nelze o jejich obsahu s poskytovatelem zvlášť vyjednávat, jedná se o tzv. smlouvy adhezni.²⁷⁵ Zásada povinné identifikace smluvních stran je u veřejných licencí modifikována na možnost jejich nabídnutí předem bližší neurčitěmu počtu osob. Obsah smlouvy lze určit také odkazem na znění licenčních podmínek, jež jsou stranám známé nebo veřejně dostupné, typicky v prostředí online.²⁷⁶ Oproti obecné úpravě licenční smlouvy je autorskoprávní licence poskytována po celou dobu trvání autorských práv.²⁷⁷

7.4.2. Veřejné licence Creative Commons

Za nejznámější veřejné licence v oblasti autorského práva lze považovat soubor licencí Creative Commons.

Uzavření licenční smlouvy v režimu CC probíhá následujícím způsobem. Autor je v postavení poskytovatele licence ke svému dílu a prostřednictvím veřejných licencí CC jej nabízí bližší neurčitěmu okruhu uživatelů, typicky jako licenci nevýhradní²⁷⁸, bezplatnou

---

²⁷³ TŮMA, Pavel. *Smluvní licence v autorském právu*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 20.

²⁷⁴ § 2371 - § 2389 OZ.

²⁷⁵ Viz § 1798 odst. 1. OZ.

²⁷⁶ § 2373 odst. 1. OZ.

²⁷⁷ K rozdílu mezi standardní licenční smlouvou a veřejnou licencí bližší MYŠKA, Matěj, POLČÁK, Radim, ŠAVELKA, Jaromír, KYNC, Libor, SVIRÁKOVÁ, Iveta. *Veřejné licence v České republice*. 2. vydání. Brno: Tribun EU, 2012, s. 39.

²⁷⁸ JAKL, Ladislav a kol. *Nový občanský zákoník a práva k duševnímu vlastnictví*, 1. vydání. Praha: Metropolitan University Prague Přes, 2014, s. 26.: „Nový občanský zákoník zavádí novou terminologii druhů licenčních smluv, které se dělí na výhradní a nevýhradní, namísto dříve užívané terminologie na smlouvy výlučné a nevýlučné“.

a bez časového omezení. Umístěním díla na internet a opatřením jej některým z licenčních prvků CC autor vyslovuje souhlas za smluvní stranu poskytovatele a zároveň nabízí možnost užít dílo způsobem dle příslušné varianty licence CC. Tu si může poskytovatel vybrat z nabídky šesti licenčních variant, při jejichž volbě si poskytovatel licence musí zodpovědět zejména dvě základní otázky, a to jestli akceptuje zpracování svého díla nabyvateli, případně jeho komerční užití.²⁷⁹ Zvolenou licenci následně poskytovatel připojí k dílu vhodnou formou, zpravidla užitím zkratk pro varianty licencí v názvu nebo připojením piktogramů. Díla není zapotřebí nikde registrovat, ačkoliv úvahy o veřejném rejstříku děl licencovaných Creative Commons se v právní diskuzi v minulosti již objevily.²⁸⁰

Projekt Creative Commons se snaží být uživatelsky přívětivý a uchopitelný i pro právní laiky. I proto jsou jednotlivé varianty licencí opatřeny piktogramy, které graficky znázorňují obsah licence. Společnou myšlenkou všech licencí Creative Commons je především sdílet a bezplatně šířit dílo prostřednictvím internetu a samostatně z pozice autora rozhodovat o rozsahu oprávnění dílo užít. V rámci lze projektu CC může autor připojit ke svému dílu následující varianty licencí:²⁸¹

1) Uved'te autora 4.0.

Základní a nejliberálnější varianta licence, kterou poskytovatel umožňuje užívat dílo, šířit, sdělovat veřejnosti, jinak zpracovávat, ale také komerčně využívat. Podmínkou je uvedení údajů o původu díla a řádné jmenování autora za účelem zachování jeho osobnostních práv. Pro splnění výše uvedené povinnosti je zapotřebí označit název díla, jméno autora, zdroj díla a označení použité licence s odkazem na ni. Tento prvek je společný pro všechny licence Creative Commons. Tato základní licence se označuje jako **CC BY**.

2) Uved'te autora – Zachovejte licenci 4.0.

Licence je podobná té předchozí s tím rozdílem, že je odvozené dílo možné šířit pouze pod stejnou nebo obdobnou licenci jako dílo originální. To znamená, že nabyvatel licence k původnímu dílu nesmí výsledek své práce²⁸² šířit pod jinou licenci a omezit jej nebo

---

²⁷⁹ Vybrat licenci [online] [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupné z <https://creativecommons.org/choose/>.

²⁸⁰ MYŠKA, M. Vybrané právní problémy licencí Creative Commons a kolektivní správy práv. In. KYSELOVSKÁ, T. *Cofola: The Conference Proceedings*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita: Právnická fakulta, 2014, s. 297.

²⁸¹ *O licencích* [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupné z: <https://creativecommons.org/licenses/>.

²⁸² Např. zpracování původního díla.

vyloučit například pro komerční užití. Licence má označení **CC BY-SA**. Zkratka „SA“ pochází z anglického *Share Alike*, přeloženo jako zachovej licenci.

3) Uved'te autora – Neužívejte komerčně 4.0.

Poskytovatel díla umožňuje dílo šířit, zpracovávat a jinak modifikovat, výslovně však pro nabyvatele licence zapovídá užití díla za účelem obchodního prospěchu nebo jiného peněžitého plnění. Licence nese označení **CC BY-NC**. Zkratka „NC“ znamená v originále *Noncommercial*, tedy neužívej komerčně. Problémem může být posouzení, jaká užití díla lze považovat za komerční a která už ne. Licence ve své verzi 3.0. definovala nekomerční užití jako takové, jehož primárním účelem není získání přímého nebo nepřímého obchodního prospěchu nebo jiného peněžitého plnění.²⁸³

4) Uved'te autora – Nezpracovávejte 4.0.

Autor obsahu umožňuje plné šíření díla včetně jeho komerčního využití, avšak zapovídá jeho jiné zpracování pod zkratkou „ND“ neboli *No Derivatives*. Tato licence vyjadřuje základní právo autora na integritu díla. Dílo je tak možné užívat pouze ve své nepozměněné podobě, nedá-li autor souhlas ke zpracování. V případě hudebního díla tak umělec nemůže dílo opatřené takovou licencí kreativně modifikovat, jinak upravovat, např. nastříhat a pro komerční účely použít pouze části díla nebo remixovat. Zkratka licence je **CC BY-ND**.

5) Uved'te autora – Neužívejte komerčně – Zachovej licence 4.0.

Prostřednictvím této licence může nabyvatel nekomerčním způsobem dílo užívat, přetvářet a jinak zpracovávat a to za podmínky zachování licence. To znamená, že i odvozená díla musí nabyvatel šířit nekomerčně a pod stejnou licencí. Zkratka licence je **CC BY-NC-SA**.

6) Uved'te autora – Neužívejte dílo komerčně – Nezpracovávejte 4.0.

Nejrestriktivnější varianta licence Creative Commons, která dovoluji pouze bezplatné stahování a šíření. Jak vyplývá z názvu, komerční užití nebo jiné zpracování díla jsou vyloučeny. Zkratka licence je **CC BY-NC-ND**.

---

²⁸³ Příloha č. 1: Anotovaná licence Creative Commons Uved'te autora- Neužívejte komerčně-Zachovej licenci 3.0. Česko. In. MYŠKA, Matěj, POLČÁK, Radim, ŠAVELKA, Jaromír, KYNC, Libor, SVIRÁKOVÁ, Iveta. *Veřejné licence v České republice*. 2. vydání. Brno: Tribun EU, 2012., s. 157-169.

Pro poskytovatele je nutno zvážit důsledky takového zveřejnění, neboť licence jsou totiž neodvolatelné.²⁸⁴ Uživatel projeví zájem a vyjádří souhlas s přistoupením k licenční smlouvě tím, že bude akceptovat licenční podmínky a dílo předpokládaným způsobem jednoduše užije. Pro uzavření licenční smlouvy tak není podmínkou výslovné informování poskytovatele, vyjádřit souhlas lze i konkludentně, zejména poskytnutím nebo přijetím plnění.²⁸⁵ V případě digitálního díla je přijetím návrhu na uzavření licenční smlouvy jednoduše např. stažení nebo užití díla z internetové databáze.

Projekt Creative Commons se nezdá být jen organizací poskytující alternativní rozhodování autorů o licencování svých děl, ale zároveň komunitou, těšící se velké oblibě mezi nezávislymi umělci s rozrůstajícím se počtem licencovaných děl skrze licence CC. Aktuálně podle Zprávy o stavu Creative Commons za rok 2016²⁸⁶ bylo doposud pod licencemi CC zveřejněno více než 1,2 miliardy děl z celého světa, což znamená za posledních deset let nárůst o celou miliardu. Mezi významné platformy této komunity patří například internetového rádia Jamendo²⁸⁷, které zveřejňuje, sdílí a šíří hudební díla prostřednictvím CC licencí. Objem zveřejněných děl na této platformě čítá přes pětset tisíc skladeb. Zpráva o stavu CC uvádí také třicet milionů videí licencovaných podle CC na video kanále YouTube.

Z českých platform v této souvislosti lze zmínit například hudební server Bandzone, který umožňuje začínajícím kapelám a interpretům vytvořit si vlastní profil a umístit své skladby pod licencí Creative Commons do svého playlistu. Pro nezávislé a začínající umělce je možnost umístit nahrávky na internet a umožnit jejich bezplatné a volné šíření a stahování ideálním způsobem, jak mohou oslovit nové fanoušky a získat posluchače. I pro tyto vlastnosti je soubor licencí CC u těchto umělců oblíbeným nástrojem.

7.4.3. Kolektivní správa a Creative Commons

Úvodní otázkou, která se nabízí v souvislosti s existencí licencí Creative Commons v tuzemském právním řádu, je kompatibilita licencí s institutem kolektivní správy, konkrétně vztah k jejím jednotlivým třem režimům.

---

²⁸⁴ *Jak používat CC* [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <https://www.creativecommons.cz/pro-autory/publikace-del/>.

²⁸⁵ § 2373 odst. 2. OZ.

²⁸⁶ *State of the Commons 2016* [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupné z: <https://stateof.creativecommons.org/?lang=cs>.

²⁸⁷ Více informací k této platformě na <https://www.jamendo.com/> [cit. dne 28. 8. 2017].

Je zřejmé, že vylučuje-li režim povinné kolektivní správy možnost autora odmítnout zastoupení kolektivní správcem pro práva spravovaná v tomto režimu, myslí se tím zároveň též nemožnost v tomto režimu udílet licence CC a rozhodovat o užití svého díla samostatně. Autorovi je dle znění veřejného návrhu CC 4.0. umožněno vzdát se svých práv v maximálním možném rozsahu dovořeném účinnou právní úpravou.²⁸⁸ A právě v případech užití díla dle § 97d odst. 1. AZ bude výběrem odměn a udělováním licencí nadále povinně činný kolektivní správce, přičemž autorovi se ani nepřisluší zříct se práva na odměnu za taková užití, neboť zde naráží na mantinely účinné právní úpravy, jež nelze překročit.

Udělování licencí CC v kontrastu s režimem rozšířené kolektivní správy s sebou nese obvyklá úskalí tohoto režimu s ohledem na účinky hromadné smlouvy, na jejímž základě jsou za úplatu uživatelům nabízena i díla nezastupovaných autorů. Pro tento režim platí fikce zastoupení nositelů práv, tudíž autor, který by chtěl svá práva spravovaná v tomto režimu poskytovat pod licencí CC samostatně a bezúplatně, by nejprve musel zapovědět účinky hromadné smlouvy. K tomu je zapotřebí výslovné zápovědi adresované kolektivnímu správcí. Účinky vyloučení hromadné smlouvy nastávají zpravidla v okamžiku, kdy se kolektivní správce dozví o záměru nositele práv poskytnout dílo.²⁸⁹ Explicitní vyloučení účinků hromadné smlouvy předpokládala dřívější úprava před novelou AZ také ve vztahu ke všem uživatelům, čímž působila jako administrativně náročná a prakticky nerealizovatelná.²⁹⁰ Podmínku zápovědi vůči uživatelům současný text úpravy již neuvádí a tak ji lze považovat za konkludentně obsaženou již v samotné vůli poskytovatele udělit oprávnění k užití díla, která je reprezentována například právě licencí CC. Pro vyloučení účinků hromadné smlouvy tak postačuje pouze fakt, že se kolektivní správce o tomto záměru nositele práv dozví.

Pokud autor účinky hromadné smlouvy výslovně nevyloučí, neznamená to, že nemůže licenci CC na svá díla aplikovat a nabízet je k užití. Pouze tak dochází k paralelní správě a vedle autora může dále jeho díla nabízet a zpoplatňovat kolektivní správce.

Problém tkví v současném znění § 97e odst. 3 AZ, který autorovi umožňuje vyloučení účinků hromadné smlouvy pouze při současném poskytnutí bezplatného oprávnění k dílu. Jak uvedl diplomant dříve v této diplomové práci, taková úprava rozšířené kolektivní správy je naprosto v rozporu s účelem celého institutu autorskopravní ochrany, neboť umožňuje

---

²⁸⁸ Čl. 2, písm. b) odst. 3 pracovního znění CC 4.0 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z https://meta.wikimedia.org/wiki/Creative_Commons_CZ/4.0.

²⁸⁹ Viz §97e odst. 3 AZ.

²⁹⁰ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 828.

získání úplaty za užití autorova díla pouze prostřednictvím zastoupení kolektivním správcem, které navíc v tomto režimu není povinné. Ve vztahu k jednotlivým variantám licencí CC autor omezen není, jelikož se všechny udělují bezplatně.

Pro uživatele neexistuje žádný veřejný registr děl, která byla vyloučena z hromadné smlouvy. Částečně tuto funkci plní rejstřík společnosti Nezávislý správce práv, s.r.o. při platformě Copymarket.cz.²⁹¹ Nejde však o žádný oficiální veřejný seznam provozovaný kolektivním správcem ani pověřenou autoritou, ale pouze o službu poskytovanou dalším komerčním subjektem. Platforma je zatím ve svých počátcích a registr eviduje pouze díla nositelů práv registrovaných do této platformy. Současně povědomí o této platformě lze předpokládat jen ze strany jejich uživatelů.

Zdánlivě nejjednodušší se jeví existence licencí CC vedle kolektivní správy v režimu dobrovolné kolektivní správy, kde se může nositel práv poměrně svobodně rozhodovat o tom, jestli se nechá zastoupit kolektivním správcem, případně udělí licenci k užití svého díla sám i přes existující zastoupení. Toto právo ovšem nemusí být pro nositele práv zcela bezlimitní, neboť některá smluvní ujednání smluv nositelů práv s kolektivními správci o zastupování zakazují nositelům práv udělovat licence třetím osobám „za zády“ kolektivního správce pod pohrůžkou sankce.²⁹² Výjimku z porušení smlouvy představuje implementované ustanovení čl. 5 odst. 3 směrnice o KS, jež i právě s ohledem na existenci CC zakotvuje do autorského zákona právo nositelů práv poskytovat oprávnění k výkonu práv třetím osobám i za předpokladu, že již dříve udělili oprávnění ke správě svých majetkových práv kolektivnímu správcovi.²⁹³ Podmínkou je povinnost předem kolektivního správce informovat²⁹⁴ a následně užití díla nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského prospěchu.

Podle diplomanta tak zastupovaný autor může prostřednictvím licence CC udělit oprávnění k užití jeho díla, jež současně spravuje kolektivní správce, avšak může zvolit pouze takovou variantu licence CC, která předem zapovídá komerční užití. Pro nezastupovaného autora se meze na výběr licence v kontrastu CC nekladou. Znění § 97a odst. 5 AZ tak pro změnu zcela nepochopitelně zvýhodňuje autory nezastoupené oproti autorům zastoupeným, kteří nemohou využívat všech variant licencí CC, zejména těch, které dovolují komerční užití.

---

²⁹¹ Více informací na <http://www.vylouceniucinkuhromadnesmlouvy.cz/> [cit. dne 28. 8. 2017]

²⁹² Čl. III odst. 6 smlouvy o správě autorských majetkových práv s OSA. Čl. III odst. 1 smlouvy o zastupování správcem INTEGRAM.

²⁹³ § 97a odst. 5 AZ.

²⁹⁴ Srov. čl. III odst. 2 smlouvy o správě autorských majetkových práv s OSA; §97a odst. 5 AZ.

Fenomén Creative Commons se rok od roku těší narůstající fanouškovské základně, která jako komunita odmítající zastaralý způsob licencování děl kolektivními správci vítá tuto alternativu. Výhodu mohou licence CC představovat pro nezávislé nebo začínající autory, kteří chtějí využít licence CC jako prostředku k publikaci svého díla na internet a jeho svobodnému šíření bez očekávání úplaty. Je zřejmé, že bezúplatnost užití autorských děl nebude vyhledávat každý umělec, a proto diplomant předpokládá, že i v rozpínajícím se digitálním prostředí bude spousta umělců spoléhat na úlohu a důvěřovat činnosti kolektivních správců.

7.5. Nezávislý správce práv

Zavedenou novinkou do autorského zákona na základě implementace směrnice o KS je existence komerčního subjektu, který se nazývá nezávislý správce práv. Jedná se o právnickou osobu, jejíž hlavní činností je podnikání a výdělečná činnost v oblasti správy majetkových práv autorských a práv s nimi souvisejících.²⁹⁵

V souvislosti s novým institutem nezávislého správce práv vzniká na tuzemském trhu nová služba Copymarket.cz, která jednak pomáhá a umožňuje nositelům práv vyloučit účinky hromadné licenční smlouvy v režimu rozšířené kolektivní správy a zároveň jim nabízí možnost spravovat svá práva v dobrovolném režimu kolektivní správy samostatně prostřednictvím této platformy.²⁹⁶ Copymarket.cz je budován jako e-shop, kde uživatelé mohou získat licence ke konkrétním dílům, ke kterým autor poskytl oprávnění za cenu, jakou si určil, a to i bezplatně prostřednictvím některé z licencí CC. Nezávislý správce práv tak v návaznosti na novinku zavedenou směrnicí o KS vytváří konkurenční prostředí pro kolektivní správce, kteří stanovují licenční poplatek za užití chráněných děl paušálně dle sazebníku, nikoliv od skladby. Uživatelé repertoáru děl pod správou kolektivního správce zpravidla platí za komfort v možnosti užití celého katalogu předmětů ochrany zastupovaných i nezastupovaných autorů, naopak tato platforma si klade za cíl umožnit uživatelům zaplatit za licenci pouze k těm dílům, která reálně použijí. Služba rovněž konkuruje stanovením režijní marže za použití této platformy při poskytování licence ve výši 8 % z ceny licence²⁹⁷, která je například oproti kolektivnímu správci OSA takřka poloviční. Bude zajímavé sledovat, jestli si nositelé práv oblíbí tuto platformu a půjdou cestou individuálních jednání a nabízení

---

²⁹⁵ § 104 AZ, viz kapitola 5. Směrnice o KS.

²⁹⁶ Vyjma práva na vysílání díla rozhlasem a televizí dle §97e odst. 4 písm. c), které má povahu povinné kolektivní správy a nelze pro něj účinky hromadné smlouvy vyloučit.

²⁹⁷ K tomu blíže <https://www.copymarket.cz/cenik> [cit. dne 28. 8. 2017].

svých děl raději za samostatně určenou cenu či bezplatně, než ponechání této agendy na mechanismech a sazebnících kolektivního správce.

Nicméně ve světle současné úpravy naráží tato služba na § 97e odst. 3 AZ, který umožňuje vyloučení účinků hromadné licenční smlouvy pouze při poskytnutí bezplatného oprávnění. Alespoň po dobu, než dojde k opravě tohoto ustanovení další novelou autorského zákona, tak autoři, kteří vyloučili účinky hromadné licenční smlouvy, nemohou teoreticky svá díla prostřednictvím této služby nabízet a licencovat za úplaty.

Prozatím je databáze nabízených děl Copymarket.cz velmi omezená, a to zpravidla na skladby autorů, jejichž majetková práva k dílům již vypršela, nebo autorů spíše lokálního významu. Pokud by se tomuto nezávislému správci práv podařilo „ulovit“ do své databáze časem díla slavnějšího charakteru a zároveň i větší množství autorů, mohli by uživatelé na určitá díla dosáhnout levněji než prostřednictvím sazebníků kolektivních správců.

Nicméně právě z hlediska omezené kvality databáze nabízených děl zůstává diplomant k „revoluční“ snaze platformy Copymarket.cz prozatím spíše skeptický a predikuje tak nadále významnou úlohu kolektivního správce i v režimech dobrovolné a rozšířené kolektivní správy, která přináší zejména uživatelům možnost širokého katalogu hudebních děl, jež mohou užívat, a to diplomant považuje za zásadní.

S odkazem na rčení „každé zboží má svého kupce“ však nelze jinak než prohlásit, že v dnešním digitálním světě si každý revoluční projekt, podobně jako tomu bylo u Creative Commons, své oblíbence mezi uživateli i nositeli práv jistě najde.

Závěr

Diplomant dospěl k závěru, že kolektivní správa je i nadále významným a potřebným institutem pro ochranu práv autorů a dalších nositelů práv, který má své pevné místo v zákoně a lze si jen stěží představit ochranu majetkových práv v takovém rozsahu a kvalitě, pokud by ji měl každý nositel práv vykonávat samostatně. Je jistě dobře, že se globální svět snaží reagovat na tradiční zastaralé principy kolektivní správy a nabízí nositelům práv alternativy správy práv v podobě licencí Creative Commons nebo nového institutu nezávislého správce práv. Větší autonomie pro nositele práv v rozhodování o svých dílech určitě není na škodu, zvláště v případech, kdy nositel práv nemá zájem na tom, aby za užití jeho díla v konkrétním případě někdo platil autorský poplatek, a rád by jej poskytl bezplatně.

Pokud se kolektivní správci naučí lépe tlumočit nositelům práv jejich práva existující vedle smluvního zastoupení, nebudou vznikat absurdní situace, kdy si například parta kamarádů zorganizuje malý zahradní festival, na kterém zahrají několik svých autorských skladeb, a kolektivní správce proti nim ostře vyrukuje s fakturou za neohlášené užití díla spolu s udělenou pokutou. Kolektivním správcům by ve vztahu k nositelům práv jistě prospělo, kdyby v dnešním světě byli v ochraně majetkových práv spíše partnerem než všemohoucím zástupcem. Jen tak budou moci obstát v rozvíjející se konkurenci liberálních platforem veřejných licencí. Nejdůležitějším prvkem pro úspěšnou kolektivní správu bude vždy vzájemná komunikace mezi kolektivními správci a ostatními subjekty ve vztahu s nimi a především porozumění a respektování právní úpravy, jejíž dezinterpretace je nejčastější příčinou mediálně pošramocného obrazu kolektivních správců.

Diplomant se při psaní diplomové práce seznámil také s jednotlivými režimy kolektivní správy i s institutem zákonného monopolu, který je podle jeho názoru opodstatněný. Oprávněnost zákonného monopolu potvrdil ve svém rozhodnutí také SDEU. Demonopolizace a zavedení konkurence na tuzemském trhu by vedlo spíše k větší nepřehlednosti institutu kolektivní správy na úkor jeho účelnosti a efektivity. Diplomant je tak zastáncem monopolizace institutu kolektivní správy, současně ale vítá možnost nositelů práv rozhodovat o svých dílech paralelně s jistou dávkou autonomie tam, kde to zákon dovoluje, a v případech, kdy to nositelé práv sami uznají za vhodné. I přes nedávnou novelizaci si bohužel autorský zákon žádá další novelu, která by odstranila chybná a zavádějící ustanovení zejména v právech nositelů práv při udělování licencí samostatně mimo zastoupení kolektivním správcem.

Provedená směrnice o KS přinesla do autorského zákona zpravidla všechny předem očekávané změny v posílení transparentnosti kolektivní správy a také důležitý prvek v úpravě přeshraničního licencování hudebních děl online, který lze považovat za počín kolektivní správy, jímž drží krok s digitální dobou.

Závěrem tak nezbývá než sledovat, jak se zákonodárce popasuje s odstraněním chyb v autorském zákoně, ale též jakým způsobem se bude kolektivní správa v digitálním prostředí vyvíjet dále a které další prvky autorského práva dosáhnou jednotné evropské úpravy.

Seznam zkratek

Autorský zákon z roku 1895	Zákon č. 197/1895 z. ř., o právu původském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým
Autorský zákon z roku 1953	Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
Autorský zákon z roku 1965	Zákon č. 33/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon)
AZ / Autorský zákon	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
Bernská úmluva	Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb.
BIEM	Bureau International de l'Édition Musicale
CC	Creative Commons
ČR	Česká republika
CISAC	Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs
DILIA	DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s.
ESD	Evropský soudní dvůr
EU	Evropská unie
FOS ČR	Folklórní sdružení České republiky
GESTOR	GESTOR - ochranný svaz autorský z.s.
Informační směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
INTERGRAM	INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, z.s.
NS	Nejvyšší soud České republiky
NSS	Nejvyšší správní soud české republiky
OAZA	Ochranná asociace zvukařů – autorů, z.s.

OOA-S	Ochranná organizace autorská - Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl
OSA	OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Rozúčtovací řád OSA	Rozúčtovací řád schválený Valným shromážděním OSA dne 23. května 2017
SACEM	Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique
Saint-germainská smlouva	Ústavní zákon č. 507/1921 Sb., Mírová smlouva mezi mocnostmi spojenými i sdruženými a Rakouskem, podepsaná v Saint-Germain-en-Laye
Sazebník OSA	Sazebník licenčních poplatků OSA 2017
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SEU	Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii
SFEU	Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie
Směrnice o KS	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu
Směrnice o službách	Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu
SPLT JMK	Společností pro lidové tradice Jihomoravského kraje
Stanovy INTERGRAM	Stanovy INTERGRAM schválené Valným shromážděním INTERGRAM dne 14. června 2017
Stanovy OSA	Stanovy OSA schválené Valným shromážděním OSA dne 23. května 2017
Zákon o zdravotních službách	Zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů

Použité prameny a literatura

Monografie

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO*. Praha: Linde, 2004. 232 s. ISBN 80-7201-467-6.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 2. vyd. Praha: Dobrá voda, 2001. 304 s. ISBN 80-86473-04-X

HARTMANOVÁ, Dagmar. *Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským: historicko-teoretická studie, výklad platné právní úpravy včetně porovnání s právní úpravou vybraných evropských zemí, soutěžně právní aspekty kolektivní správy*. 1. vyd. Praha: Linde, 2000. 143 s. ISBN 80-7201-2018-5

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V., Závazkové právo: obecná část (§ 1721 – 2054)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 1317 s. ISBN 978-80-7400-535-0

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI., Závazkové právo: zvláštní část (§ 2055 – 3014)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 2046 s. ISBN 978-80-7400-287-8

CHALOUPKOVÁ, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 477 s. ISBN 978-80-7400-432-2

JAKL, Ladislav. *Národní, mezinárodní a regionální systémy ochrany průmyslového vlastnictví*. 3. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2017. 280 s. ISBN 978-80-87956-43-4

JAKL, Ladislav. *Nový občanský zákoník a práva k duševnímu vlastnictví*.

1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. 246 s. ISBN 978-80-87956-01-4

JAKL, Ladislav a kol. *Aktuální otázky práv k duševnímu vlastnictví*.

1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2016. 314 s. ISBN 978-80-87956-32-8

KNAP, Karel. *Autorské právo*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1960. 303 s.

KŘÍŽ, Jan a kol. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: reflexe komunitární regulace a vybrané aplikační problémy*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015. 88 s. ISBN 978-80-87975-41-1

KŘÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: nové výzvy k revizi předpisu v oblasti duševního vlastnictví a jejich aplikační praxe se zvláštním přihlédnutím k evropským, mezinárodním a vybraným zahraničním národním úpravám*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. 84 s. ISBN 978-80-87146-99-6

- KŘÍŽ, J. a kol. *Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1. 9. 2005*. 2. vyd. Praha: Linde, 2005. 792 s. ISBN 80-7201-546-X
- LESSIG, Lawrence. *Free culture: how big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity*. 1. vyd. New York: Penguin, 2004. 343 s. ISBN 1-59420-006-8
- MATĚJČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a Nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 128 s. ISBN 978-80-7380-528-9
- MYŠKA, Matěj, POLČÁK, Radim, ŠAVELKA, Jaromír, KYNC, Libor, SVIRÁKOVÁ, Iveta. *Veřejné licence v České republice*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, s. 39. ISBN 978-80-210-7192-6.
- POLČÁK, Radim. *Internet a proměny práva*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012. 388 s. ISBN 978-80-87284-22-3 70
- POPELKOVÁ, V. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (INTERGRAM)*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. 138 s. ISBN 80-7169-553-X
- ŠEBELOVÁ, Marie. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2006. 200s. ISBN 80-251-1090-7
- ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 994 s. ISBN 978-80-7400-480-3
- ŠULC, Petr. BARTOŠ, Aleš. *Autorské právo v otázkách a odpovědích*. 1. vyd. Praha: Pierot, 2012. 236 s. ISBN 978-80-7353-223-9
- TELEC, Ivo. *Právo duševního vlastnictví v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2015. 240 s. ISBN 978-80-7502-061-1
- TELEC, Ivo. TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví: 1. Lidskoprávní základy. Licenční smlouva*. 2. vyd. Brno: Doplněk, 2007. 200 s. ISBN 978-80-7239-206-3
- TELEC, Ivo. TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví: 2. česká právní ochrana*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2006. 116 s. ISBN 80-7239-198-4
- TELEC, Ivo. TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 971 s. ISBN 978-80-7179-608-4
- TŮMA, Pavel. *Smluvní licence v autorském právu*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, 167 s. ISBN 978-80-7179-573-5

Odborné články a internetové zdroje

- GRUBER, Lukáš. *Licence Creative Commons v českém prostředí. Knihovna* [online]. 2009, roč. 20, č. 1, s. 88-94. ISSN 1802-8772. [cit. 2015-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna91/gruber.htm>>

KOPEČKOVÁ, Andrea. *Co by měla přinést připravovaná novela autorského zákona v oblasti kolektivní správy* [online]. [cit. dne 28. 8. 2017].

Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/co-by-mela-prinest-pripravovana-novela-autorskeho-zakona-v-oblasti-kolektivni-spravy-100152.html>

MYŠKA, M. Vybrané právní problémy licencí Creative Commons a kolektivní správy práv. In. KYSELOVSKÁ, T. *Cofola: The Conference Proceedings*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita: Právnická fakulta, 2014, s. 289 – 305, 1033 s. ISBN 978-80-210-7211-4

STRAKOVÁ, Lucie. *Diplomová práce Creative Commons v Českém právním řádu*. [online]. [cit. 28. 8. 2017]

Dostupné z:

https://is.muni.cz/th/348292/pravf_m/Licence_Creative_Commons_v_ceskem_pravnim_radu.txt

STREJČEK. Roman. *Mýty a účelové nepravdy o fungování OSA*. Autor in [online]. 2013, vydání: zima, s. 46. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z:

<http://www.osa.cz/media/115720/ainzima2013web.pdf>

STREJČEK. Roman. *Tak nám schválili autorský zákon!*. Autor in. 2017, vydání: 2/2017, s. 49-50.

TELEC, Ivo. *Není informace jako informace*. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 2014, č. 15-16. s. 515. ISSN 12010-6410

TELEC, I. *Výklad pojmu zpřístupňování díla podle § 23 autorského zákona*. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2002, roč. 2002, č. 3, s. 276 – 279. ISSN 1210-9126 72

Judikatura českých soudů

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 27. března 2003, sp. zn. IV. ÚS 690/01

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. října 2005, sp. zn. 5 Ca 39/2004

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. prosince 2010, č.j. 11 C 13/2010

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. ledna 2011, sp. zn. 37 C 76/2009

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. října 2011, č.j. 1 Co 8/2011

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. II. ÚS 1658/11

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se dne 30. listopadu 2011, sp. zn. 30 Cdo 3474/2010

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. prosince 2011, č.j. 1 Co 74/2011

Rozsudek Vrchního soud v Olomouci ze dne 6. srpna 2012, č.j. 1 Co 52/2012

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR v Brně ze dne 31. ledna 2013, sp. zn. 30 Cdo 3056/2012

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR v Brně ze dne 6. května 2013, sp. zn. 30 Cdo 177/2013

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se dne 29. května 2013, sp. zn. 5 Tdo 271/2013
Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. prosince 2013, sp. zn. 34 EC 29/2013
Nález Ústavního soudu ČR ze dne 15. dubna 2014, sp. zn. II. ÚS 3076/13

Rozhodnutí správních orgánů

Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 23. října 1992, č. j. 328/92
Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 28. února 2001, č. j. 4449/2001
Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 27. října 2006, č. j. 10334/2006
Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 15. listopadu 2006, 10145/2003
Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 5. srpna 2009, č. j. MK-S 2797/2009 OAP
Rozhodnutí Ministerstva kultury České republiky ze dne 6. listopadu 2006, č.j. 380/2/2001

Judikatura SDEU

Rozhodnutí ESD ze dne 25. října 1979, č. 22/79
Rozhodnutí SDEU ze dne 7. prosince 2006, č. C-306/05 74
Rozhodnutí Tribunálu ze dne 12. dubna 2013, č. T-442/08
Rozhodnutí SDEU ze dne 27. února 2014, č. C-351/12

Rozhodnutí orgánů EU

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. března 2007, č. 2005/737/EC
Doporučení Evropské komise ze dne 18. května 2005 č. 2005/737/ES

Další zdroje

About. *Creative Commons* [online]. [cit. 28. 8. 2017].

Dostupný z: <http://creativecommons.org/about>

Creative Commons 4.0/CZ. Creative Commons [online]. [cit. 28. 8. 2017].

Dostupný z: https://meta.wikimedia.org/wiki/Creative_Commons_CZ/4.0

Directive 2014/26/EU of the European Parliament and of the council of 26 February 2014 on collective management of copyright and related rights and multi-territorial licensing of rights in musical works for online use in the internal market. [2014] OJ 84/72. [online]. [cit. 28. 8. 2017].
Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0026&qid=1428925637697&from=CS>

European Parliament: European Parliament resolution of 13 March 2007 on the Commission Recommendation of 18 October 2005 on collective cross-border management of copyright

and related rights for legitimate online music services (2005/737/EC). Strasbourg, 2007[online]. [cit dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.europarl.europa.eu/side>
Evropští občané a duševní vlastnictví: vnímání, informovanost, chování. 2017 [online.]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupná z: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/2017/executiveSummary/executive_summary_cs.pdf

Evropští občané a duševní vlastnictví: vnímání, informovanost, chování. 2017 [online.]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupná z: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/2017/executiveSummary/executive_summary_cs.pdf

Faculty Directory.[online]. [cit dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://hls.harvard.edu/faculty/directory/10519/Lessig/>

Folkloristé se bouří proti OSA [online]. [cit dne 28. 8. 2017]
Dostupné z: http://valassky.denik.cz/zpravy_region/folkloriste-se-bouri-proti-osa-30150502.html

GEMA (german organization). [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/GEMA_\(German_organization\)](https://en.wikipedia.org/wiki/GEMA_(German_organization))

I lázně by měly platit OSA, rozhodl evropský soud [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1046293-i-lazne-mely-platit-osa-rozhodl-evropsky-soud>

Licenční prvky. Creative Commons. [online]. [cit dne 28. 8. 2017]
Dostupné z: <http://creativecommons.org/about>

Lidé si přejí zrušit OSA. [online]. [cit dne 28. 8. 2017]
Dostupný z: http://piratskenoviny.cz/?c_id=697378

Nesouhlasíme s šikanou folklórních spolků ze strany OSA: Otevřený dopis České pirátské strany ministru kultury[online]. 30. 3. 2015. [cit. dne 28. 8. 2017]
Dostupný z: <http://streetzurnal.cz/sikana-folklornich-spolku-organizaci-osa-reakce-piratske-strany/>.

O licencích. *Creative Commons.* [online]. [cit dne 28. 8. 2017].
Dostupné z: <http://creativecommons.org/licenses/>

OSA žaluje lázně za neplacení autorských poplatků. Ceskatelevize.cz [online]. 23. 10. 2011 [cit 28. 8. 2017] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/jihomoravsky-kraj/1302230-osa-zaluje-lazne-za-neplaceni-autorskych-poplatku>

Organizace oprávnění k výkonu kolektivních práv. *Ministerstvo Kultury ČR.* [online]. [cit dne 28. 8. 2017] Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/organizace-opravnene-k-vykonu-kolektivni-spravy-prav-692.html>

„Piráť“ vyhrál soud o poplatky za hudbu z rádia. *Pouští místní kapely* [online]. 29. 1. 2014

[cit dne 28. 8. 2017] Dostupné z: http://usti.idnes.cz/klub-vyhral-soud-o-poplatky-za-licenci-smlouvy-s-intergramem-pb2-/usti-zpravy.aspx?c=A140129_2027865_usti-zpravy_alh

Seznam nezávislých správců práv. Ministerstvo Kultury ČR. [online]. [cit dne 28. 8. 2017] <https://www.mkcr.cz/seznam-nezavislych-spravcu-prav-1640.html>

Senátoři chtějí osvobodit folkloristy od placení autorských poplatků [online]. 2. 9. 2015 [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupný z: <http://www.ivalenta.cz/blog/52>

Sněmovní tisk 724/0. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 122 [online]. [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=724&CT1=0>.

Translation of 4.0 into Czech. *Creative Commons.* [online]. [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/Legal_Tools_Translation/4.0/Czech

Tisková zpráva OSA. *Brusel se přiklonil na stranu OSA ve sporu s lázněmi: Česká zákonná výjimka pro lázně je v rozporu s právem EU, naopak monopol kolektivní správy je oprávněný* [online]. 27. 2. 2014 [cit. dne 28. 8. 2017]. Dostupná z: <http://www.osa.cz/vsechny-novinky/2014/rozsudek-sdeu-ve-sporu-osa-vs-lazne.aspx>

Tisková zpráva OSA: *Společnost pro lidové tradice Jihomoravského kraje o. s. a OSA - Ochranný svaz autorský přináší jistotu folklorním souborům* [online]. 30. 3. 2015. [cit dne 28. 8. 2017] Dostupné z: <http://www.osa.cz/vsechny-novinky/2015/jistota-pro-folklorni-soubory.aspx>

Vybrat licenci. Creative Commons. [online] [cit. dne 28. 8. 2017] Dostupné z <https://creativecommons.org/choose/>

VYLEŤAL, M. Je stahování pirátského obsahu z webu legální?. *lupa.cz.* [online]. 15. 9. 2014 [cit dne 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/je-stahovani-piratskeho-obsahu-z-webu-legalni/>

What we do. Creative Commons. [online]. [cit. 28. 8. 2017]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/about>

Kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících s právem autorským

Resumé

Diplomová práce se zabývá institutem kolektivní správy, důvody jejího vzniku a vývoje až po současný právní stav. Cílem této práce je popsat práva a povinnosti kolektivních správců vůči ostatním subjektům a kriticky zhodnotit její fungování s ohledem na názory určité části veřejnosti o jejich nadbytečnosti. V práci je rovněž popsán vliv mezinárodního a evropského práva na podobu správců v právním řádu České republiky. Autor se rovněž věnuje judikatuře jak národních soudů, tak i Soudního dvora Evropské unie.

Práce je rozčleněna do sedmi kapitol. V prvních dvou kapitolách je nastíněn vývoj kolektivní správy ve světě a na území České republiky. Ve třetí kapitole je popsána účinná právní úprava kolektivní správy. V rámci této kapitoly autor pojednává o jednotlivých kolektivních správcích a právních problémech, se kterými se ten který správce musel vypořádat. Dále kapitola popisuje znaky jednotlivých režimů kolektivně spravovaných práv. Na závěr se autor zmiňuje o právech a povinnostech správců vůči nositelům práv, uživatelům práv a státu. V dalších dvou kapitolách jsou rozebrány vlivy mezinárodního a evropského práva na národní právní úpravu. Rovněž je věnován prostor kritické analýze směrnice o KS, která si klade za cíl harmonizovat pravidla fungování kolektivních správců ve členských zemích a upravit přeshraniční licencování hudebních děl při online užití. Šestá kapitola rozebírá princip zákonného monopolu kolektivní správy v České republice v kontrastu se stanoviskem Soudního dvora Evropská unie o souladu s právem EU. Závěrečná kapitola podrobuje analýze některé aktuální otázky, se kterými se institut kolektivní správy musí vyrovnat. Značný prostor je věnován novému fenoménu Creative Commons a možnosti koexistence tohoto projektu se současnou právní úpravou kolektivních správců.

Collective administration of copyright and neighboring and relating rights

Abstract

This thesis relates to the collective administration, the reasons for its existence and development to this day. The purpose of my thesis is to describe rights and responsibilities of collecting societies in respect to other relevant legal persons and to evaluate their function with regards to the criticism among public about its abundance. Furthermore, the thesis analyses the influence of the International law and European law on the aspects of collecting societies in the legislation of the Czech Republic. The author also considers the rulings of both national courts, as well as The Court of Justice of the European Union.

The thesis is divided into seven chapters. The first two chapters deal with the development of the collective administration in the world and in the Czech Republic. The third chapter is about the effective law regarding collective administration. The author discusses individual collective societies in the Czech Republic. Together with the description, thesis highlights legal issues respective society had to face. Next chapter features the individual regimes of collective administrated rights. The chapter concludes on rights and responsibilities of societies towards the right holders, rights users and the state. In the next two chapters the influence of the International treaties and organization together with the influence of the European law are discussed. The critical analysis of the new Directive on collective administration is also provided. The sixth chapter concentrates on the issue of legal monopoly of the collecting societies in the Czech Republic. The core of the chapter is dedicated to the court decision on whether the legal monopoly is consistent with the European law. The final chapter seeks to inform the readers with the current issues collecting societies are facing. Especially, the new phenomenon Creative Commons is briefly described with the analysis of its potential coexistence with Czech legislation on collective administration.

Klíčová slova

Kolektivní správa

Práva související s právem autorským

Autorské právo

Key words

Collective administration

Neighboring and relating rights to copyright

Copyright